

- * Guds tider, symbolikk og forståelse
- * Høytidenes Messianske betydning
- * Hvordan holde den Bibelske sabbat.

JESU HØY- TIDER

REBECCA TOURNIAIRE

Utgitt av Bibel Museum 2010
Forfattet av R. Tourniaire
Første opplag

JESU HØY- TIDER

JESU HØY- TIDER

s.7	Angrepet på Guds ukerekke
s.11	Den første måneden
s.14	Tallet syv
s.16	Når kommer Jesus igjen?
s.22	1. Høytidssabbat: Pesach, Påsken
s.33	2. Høytidssabbat: Siste dag i påsken
s.39	Jesus blir Øversteprest
s.43	3. Høytidssabbat: Shavout, Pinsen
s.48	Jesus i Åpenbaringsboken
s.53	4. Høytidssabbat: Yom Teruah – Basunenenes høytid
s.57	Rekkefølgen i helligdommen og i høytidene
s.60	5. Høytidssabbat: Yom Kippur – Den store Forsoningsdagen
s.67	6. Høytidssabbat: Løvhyttefesten
s.73	Jubelåret
s.76	7. Høytidssabbat: Shemini Atzeret
s.78	Kristi prestatjeneste og falske prestatjenester.
s.80	Hvordan holder man den ukentlige sabbaten?
s.88	Hvordan kan vi holde høytidene?
s.92	Hvor skal vi tilbe?
s.100	Kan tidene flyttes på?
s.102	Guds ukentlige sabbat.
s.108	Paulus og loven.
s.119	Hvem er Guds folk & hva er erstatningsteologien?

ANGREPET PÅ GUDS UKE-REKKE

Sabbatene

Det finnes flere grunner til hvorfor vi burde lære oss mer om Guds tider og hva de betyr. Den ene grunnen er jo nettopp fordi Gud har bedt oss om å holde dem. Den andre grunnen er at Guds fiende, slik det er beskrevet hos Daniel, er spesielt ute etter det som har med Guds «tider og lov» å gjøre. (Dan. 7:25) Boken er opprinnelig skrevet på kaldeisk, og ordet: zem-awn' betyr en «fastsatt tid». Her korrekt oversatt «tider» i flertall. Gud har flere fastsatte tider i Bibelen, blant dem flere høytider. Gud har også bestemt hvilken måned som skulle være den første i året for oss. I Guds lov har Gud skilt disse tidene fra en annen fastsatt tid, den ukentlige sabbaten. Den ukentlige sabbaten er skrevet med Guds egen finger på tilbuds loven, to steintavler som ble puttet i paktskisten.

Guds høytider var flyttbare og havnet på forskjellige dager hvert år. Høytidene ble regnet etter kornets modenhet på våren og deretter ved første glimt av månen. Deretter talte de fjorten dager til den første høytiden

i Guds nye år. Disse høytidene ble forklart å være til minne om Guds frelse for sitt folk, i den messianske forstand, frelse i både fortid og fremtid.

I dag er det de karaitiske jødene og enkelte messianske grupper som følger den bibelske metoden for å fastsette høytidene, mens den offisielle jødedom i dag bruker en annen metode som ikke er hentet fra Skriften. Heller ikke de offisielle kristne høytidene er fastsatt etter Bibelens prinsipper.

Den ukentlige sabbaten

Den ukentlige sabbaten var til minne om skapelsen. Denne dagen skulle ikke fastsettes etter sesongstart hvert år, men var til minne over skapelsen helt fra den første skapelses-uken. Det er selvsagt i dag umulig å vite om denne uke-rekken fortsatt har nøyaktig samme syklus siden skapelsen uten å tro på Kristus. Det finnes ikke noen dokumenter som konkret bekrefter uke-rekkens uforanderlighet fra Skapelsen av. Men vi trenger ikke gå så langt tilbake i tid for å finne den

korrekte uke syklusen fra Skapelsen. Kristus hevdet å være Guds Sønn og Han hevdet å ha holdt «Guds lov». (Joh.15:10) Historiske kilder gjennom de siste to tusen år kan vise oss at jødene har holdt den samme uke-rekken fra Jesu tid til den dag i dag. Dermed bekreftet Kristus at uke-rekken Gud innstiftet ved Skapelsen virkelig var den jødene på Hans tid holdt og fra Han kan vi deretter vite hvilken uke-rekke som er den korrekte i dag.

Guds uke-rekke

Mange har forsøkt å så tvil, nettopp om at det er mulig å vite den korrekte uke-rekken, og der har altså kun de som tror på Jesus som Messias som har et holdepunkt. Tidsmessig kan vi spore tiden de siste to tusen år, på grunn av historiske verk og historieskrivere. Også jødene har ivarettatt sabbaten uendret opp til nå. Men opp gjennom tidene er det blitt gjort mange forsøk på å fjerne denne uke-rekken slik Gud fastsatte den, men alle forsøk har i lengden mislyktes. Opprinnelig var uke-rekken slik, bevart også i det hebraiske språket: *(Se skjema under)*

Den syvende dagen var, og er, den eneste dagen som hadde et eget navn foruten et tallnavn. Dagen betød hvile. I det moderne systemet i dag begynner den nye dagen ved midnatt, men i Bibelen begynte hver nye dag ved solnedgang. Derfor har jeg skrevet 'ca' foran hver ukedag slik vi kjenner det i vårt språk i skjemaet under. Vår Lørdag begynner ved midnatt etter fredag, mens den bibelske Sabbat begynner når solen går ned på Fredag og varer til solen går ned på Lørdag. Det betyr at en del av Fredagen vår er Sabbat og også en del av Lørdagen. Den første dagen i uken, som i Bibelen var «Søndag», begynner dermed når solen går ned på Lørdag. Jødisk tradisjon er ofte å ha en samling «tidlig» den første dag i uken, altså en avslutningssamling for Sabbaten når solen er gått ned på Lørdag. Dette for å markere at Sabbaten er over. I jødisk og messiansk tradisjon blir Sabbatens begynnelse markert så vel som dens slutt.

Det hebraiske og det arabiske språk kommer fra samme kilde, det semit-

Hebraiske språk (uttale):

Yom Reeshone
Yom Shaynee
Yom Shlee'shee
Yom Revee'ee
Yom Khah'mee'shee
Yom Ha'shee'shee
Shabbat

Oversettelse:

Første dag
Andre dag
Tredje dag
Fjerde dag
Femte dag
Sjette dag
Hvile

Vår dag:

ca Søndag
ca Mandag
ca Tirsdag
ca Onsdag
ca Torsdag
ca Fredag
ca Lørdag

tiske eller tidlig arameisk. Selv om språkene tydelig har utviklet seg i to retninger har de ukedagene til felles. Også i det arabiske språket er ukedagene beskrevet som dag 1, dag 2 og så videre, mens den syvende dag er Il-sabt (Sabbat). Standard arabisk, hebraisk, arameisk, og akkadisk stammer alle fra samme kilde, og alle har Sabbaten i sitt språk hvilket daterer «sabbats-begrepet» lengere tilbake enn Israels fangenskap i Babylon i det sjette århundre før Kristus. Mange hevder at Hebreerne hadde plagiert sabbatsbetegnelsen fra Babylonerne, noe som da er i strid med Bibelens egne ord. I Mesopotamia begynte de tidlig å gi ukedagene og månedene navn etter deres gudemytologi. I Babylon ble det talt syv dager fra månedens begynnelse, denne dagen ble kalt «ond dag» og det ble ikke arbeidet på denne dagen. Babylonerne hadde også en månedlig sabbat. Men de eksperimenterte også med ukesykluser som hadde ti dager. Egypterne brukte også i perioder ti-dagers uke. Etter den franske revolusjon og deres opprør mot Bibelen og tanken på en Gud, innstiftet de 10-dagers uken i 1793, som ble brukt frem til 1805. I Sovjet-Unionen ble syv-dagers uken gjort om til fem-dagers uke fra 1929 til 1931. I 1931 endret de det til å bli en seks dagers uke hvor vær sjettede dag var en stats-hviledag. Den 26 Juni 1940 ble syv-dagers uken gjeninnstiftet i Sovjet.

Syv dagers uken med den syvende

dag som hellig hviledag ble, ifølge Bibelen, innstiftet rett etter skapelsen. Dette var det første budet som ble gitt på denne jorden, at denne dagen skulle være «hellig». Da Israelittene var i fangenskap i Egypt er det sannsynlig at de ble tvunget til å overholde den Egyptiske 10-dagers uken. Noe av det første Gud lærer Israelittene i ørkenen, er å helligholde Sabbaten og den bibelske uke-syklusen. Dette skjer *før* Israel inngår en pakt med Gud og *før* de mottar de ti bud. «Da sa Moses: «Er det i dag, for i dag er det Sabbat for Herren. I dag vil dere ikke finne noe av det på marken. Seks dager skal dere samle det, men på den sjuende dagen, på Sabbaten, skal det ikke være noe der». Likevel var det noen av folket som gikk ut for å samle på den sjuende dagen, men de fant ikke noe. Herren sa til Moses: «Hvor lenge vil dere nekte å holde Mine bud og Mine lover? Dere må se at det er Herren som har gitt dere sabbaten...» (2.Mos.16:25-28) Mange tror i dag at Sabbaten ble gitt til Israel ved Moses, men Sabbaten var hellig lenge før dette. Derfor blir folket prøvd i denne loven før de i det hele tatt hadde ankommet Sinai-fjellet, hvor de inngår en pakt og får sermoni-lovene og morallovene. (2.Mos.16:4) Da de mottar de ti bud begynner alle budene med «Du skal ikke...», men det fjerde budet, Sabbatsbudet, begynner slik: «Husk hviledagen.» Gud presiserer igjen at sabbatsbudet har vært der hele tiden, og at det fjerde budet er en påminnelse om denne

Guds lov som ble gitt ved Skapelsen til hele Jorden. Vi skal se litt mer på dette i et senere kapittel.

Israel gjeninnstifter syv dagers uken og fra denne tid brukte de Guds telle-system.

Ordet sabbat var og er tilknyttet det jødiske språket og er navnet på en ukedag og ikke på en tilstand alene. I 1972 skiftet vi i Norge rekkefølgen på ukedagene på kalenderen, slik at Søndag ble den syvende dag istedenfor Lørdag. Resultatet er at mange nye generasjoner er fullstendig uvitende om at ukerekken har sett anderledes ut i flere tusen år før vår moderne tid. Mange har nå begynt å kalle Søndagen med det hebraiske navnet for dagen vi kaller Lørdag, nemlig Sabbat. Dermed oppstår det noe forvirring om hvilken ukedag Gud påbyr oss å holde hellig. Majoriteten av kristne i dag har byttet ut den tidsbestemte ukedagen Sabbat med Søndag, den første dagen, som hellig hviledag. Dette har imidlertid ingen opprinnelse fra verken det gamle testamentet eller det nye testamentet, og er innstiftet på et senere tidspunkt. Verken Jesus eller apostlene hevdet at Gud skulle endre på

sin sabbatsdag, derimot står det en advarsel i Skriften at det er noen som vil sette seg opp imot Gud og vil forsøke å endre på «tider og lov». Dette bør stille oss ydmyke ovenfor Guds tid og skeptiske til all menneske-innstiftet tid som strider med Guds lov.

Uten tvil har den ukedagen Gud innstiftet ved Skapelsen, og som Han ba Sine utvalgte om å ivareta, blitt angrepet i alle år. Mirakuløst nok har alle forsøk på dette helt til denne dag mislykkes, og syv dagers uken har blitt stående igjen seirende. Vil Gud også gjøre angrepet på rekkefølgen, byttet av lørdagen med Søndagen, til intet? Vil verden lykkes med historieforfalskningen? Akkurat nå arbeides det med å vedta Søndagen som den syvende dag, og at det skal gjelde for hele verden og være det internasjonale akseptable. Skal Gud redde den sanne Sabbat fra å bli gjort om til den sjette dag i uken, og kunnskapen om dens opprinnelige posisjon som syvende dag bli borte, må Han handle snart.

DEN FØRSTE MÅNEDEN

Da Israel ble kalt til å forlate Egypt skulle de holde den første påskefeiringen. De fikk vite av Gud at: «Denne måneden [måneden abib eller nisan, omtrent vår april] skal være den første av månedene deres. Den skal være den første måneden i året hos dere.» (2.Mos.12:2)

Guds år skulle begynne på våren, tiden da alt «ble født på nytt» eller den første høst, og havnet omkring mars/april. Mange andre fulgte også skikken hvor dette var begynnelsen på året.

Den sumerske kalenderen begynte også i det vi kjenner som mars/april. I Babylon og Egypt ble månedene og dagene oppkalt etter forskjellige guder. Denne tradisjonen ble også brukt av mindre og større riker på den tiden.

Som mange sikkert vet er navnene på månedene og ukedagene våre knyttet til den gamle romerske religionen og deres gudebilder og gudehistorier. Året slik vi kjenner det nå begynner i det vi kaller Januar.

January er oppkalt etter Janus (Ianu-

arius), guden for «døråpningen». Til å begynne med hadde også romerne den første måneden i året sentrert rundt mars. Rundt år 713 f.Kr skal da angivelig månedene Januar og Februar ha blitt lagt til. Januar ble bestemt å være den første måneden i året fra ca. 450 f.Kr (årstallet er noe diskutert) . Januar ble oppkalt etter guden for «åpningen» for å illustrere at Januar nå skulle være den første. Endringen av årets begynnelse til Januar, skjedde før Jesu tid og den kristne era. Da romerriket senere så og si konverterte til kristendom via nykristne keisere ble avgudskalenderen og dens navn fortsatt brukt. Den årskalenderen med hedensk opprinnelse som da ble praktisert, vant over den Bibelske og ble også en kristen tradisjon.

I bibelen når Gud gir rettledning om høytidene brukte Han navn som den «syvende måneden». Disse betegnelsene ser vi også i krønikerbøkene og kongebøkene hvor måneden blir nevnt ved tall fremfor et eget navn. Etter jødernes fangensskap i

Babylon fikk imidlertid månedene navn, mange av disse var lånt fra det babylonske språket. Navnene Jødene i dag bruker på månedene, som Nisan, Iyyar, Tammuz, Ab, Elul, Tishri og Adar stammer også fra den syriske kalender og blir også brukt i Irak, Libanon, palestinske områder og Jordan. Men i Guds lov er den første måneden ikke kalt Nisan, men Abib eller den «første måneden». Abib står for kornet som i denne måneden var moden. Begrepet Nisan er brukt i to av Bibelens bøker, Ester og Nehemja, som begge var oppvokst og arbeidet i det Persiske rike. Begrepet blir brukt i tilknytning til en offisiell hendelse i Persia som involverte kongen der, hvilket viser at det er naturlig å bruke deres betegnelse på måneden i opptegnelsene.

Det er mange som tenker i dag at det ikke spiller noen rolle når året begynner eller hva månedene heter. Men Gud tok Israel ut av Egypt på et tidspunkt hvor ikke bare ukerekkene var noe som ble diskutert, men en tid da nasjonene også brukte forskjellige typer kalkuleringer. Fremfor å be Sitt folk om å følge de store nasjonene på sin tid, tar Han dem til siden og tilbyr dem et eget tids-system som iallefall var i strid med egypternes.

Så hvis tid ikke spilte noen rolle, hvorfor ikke bare la dem følge det som var allment vedtatt tidsregning i deres områder? Gud gjorde ikke det. «Dette skal være den første måneden», sa Han mens de enda var i Egypt.

I dag bruker vi den Gregorianske kalender. Den ble innstiftet av pave Gregor XIII (pave fra 1572 til 1585) som den også er oppkalt etter. Paven sendte ut en lov om endring som andre land, ett etter ett, valgte og følge. Den har ingenting med verken jødedom eller kristendom å gjøre. Denne kalenderen var en liten omgjøring fra den Julianske kalenderen som ble innført av Julius Cæsar i 46 f.Kr. Det betyr at den kalenderen vi bruker i dag som kun har få forskjeller fra den julianske, hedensk romerske, var den som var gjeldende i Romerriket da Jesus levde på jorden som et menneske. Men Jesus (ifølge Bibelen) holdt seg til de bibelsk-innstiftede skikkene, og etterlot et eksempel. Vi står ikke anderledes stilt i dag med den gregorianske enn det Jesus gjorde da med den nærliggende julianske. Likevel overså Jesus deres kalendersystem som kristne i dag følger. Vi skal om litt, se litt på hvilket system Jesus fulgte.

Bilde til høyre: Rester etter gamle rom med kirkebygg innimellom. Kalender-systemet vi har i dag stammer fra det hedenske rom.

TALLET SYV I GUDS HØYTIDER

Det er ikke til å unngå å merke tallet syv sin betydning i Guds Torah (lov og forskrifter). Tallet blir gjentatt og gjentatt i de forskjellige lover og forskrifter.

Sabbaten er den første, hvor den syvende dag blir helliget. Denne tiden er spesiell fordi det er den eneste hellige dagen som er til minne om Gud som Skaper og Jordens rettmessige eier. Det er også den eneste tiden som ble gjort «hellig» fra jordens skapelse av, mens resten ble gitt, så langt vi vet, senere.

I jødisk forstand er alle lovene likesilt som «Guds lov» og de er som en helhet kalt Torah, men i Bibelen gjør Gud forskjell på lovene. Ti av lovene ble skrevet med Guds egen finger og plassert i en ark som «Jeg Er» skulle trone over. Over disse ti budene, som inkluderte den ukentlige Sabbaten, ble blod fra et offerdyr sprinklet. Det er tydelig at brudd på disse budene har en spesiell plass i Kristi offer for menneskene.

De andre budene var også viktige, men fremfor å omhandle åndelig og medmenneskelig moral, altså det som gjør et hjerte urent, omhandlet de vår fysiske helse (helselovene), jordens helse og kunnskap om hvordan Gud søker å nå og frelse mennesker (sermonilovene). Så de forskjellige lovene hadde forskjellige oppgaver og hensikt. Det var heller ikke knyttet dødstraff til alle lovene. Ved dette vet vi at lovene hadde forskjellig alvorlighetsgrad.

I tillegg til syvende dags sabbaten, står det at hvert syvende år skulle være sabbatshvile for jordbruk. Hvert sabbatsår skulle de ikke så, men la jorden ligge i brakk. Hvert syvende år skulle også all gjeld ettergis. Deretter ganget Gud hvert sabbatsår med syv, og slik skulle hvert 50nde år være et jubelår (7x7) hvor slaver skulle settes fri, og man skulle kunne få tilbake eiendom man hadde tapt eller solgt ut av familien. Hver gang tallet syv er brukt er det knyttet opp mot en renselse eller hvile fra «strev», enten

det er jorden som må hvile eller mennesket.

Tallet syv er også brukt når Gud forteller om Sin frelsesplan i heligdommen. Her er det plassert syv gjenstander, alteret, renselseskaret, skuebrødsbordet, røkelsesalteret, lysestaken, Vitnesbyrdets ark og nådetolen.

Tallet syv er også brukt om frelsesplanen slik det er blitt vist gjennom høytidene. Det er akkurat syv høytidssabbater i Guds år, syv som skulle behandles som hellig og hvor man ikke skulle arbeide. De tre første er på våren og de fire siste høytidsabbatene er på høsten. Disse syv høytidssabbatene er plassert i begynnelsen og slutten av en syv

måneders periode. Den siste høytiden er dermed i den syvende måneden.

Også i renselsesritualene ble tallet syv viktig. Den som ble mistenkt å være uren skulle holdes innesperret eller utenfor i syv dager for så å bli undersøkt av presten og erklært for ren eller uren.

Alle disse lovene og ritualene som står i TORAH'en hevdet Jesus at Han kom for å oppfylle. Men oppfyllelsen av alle disse lovene skjedde ikke kun på korset, som vi skal se på senere utover i kapittelene. Kristus fortsetter oppfyllelsen av lovene som vår oversteprest, og senere når Han kommer for å høste inn «sine utvalgte», og helt til frem til synden er fullstendig utryddet fra vår jord.

NÅR KOMMER JESUS IGJEN?

Det syvende årtusen

Mange bibel- og religionskritikere etterlyser når de kristnes Jesus, eller Messias kommer igjen. Hva skjedde, hvor blir Han av? Hvorfor tror vi ennå? Blant kristne pågår det en annen debatt. Hva skjer når Jesus kommer? Skal vi til himmelen eller skal vi være på jorden? Noen tror at 144 000 skal bli med til himmelen, mens resten skal være igjen på jorden. Andre tror på bortrykkelsen, en skjult hendelse hvor de mest trofaste blir hentet til himmelen mens resten som blir igjen på jorden for en ny sjanse under harde trengsler. Uenighetene kan ofte lede til spott fra ikke-troende. Mange hevder Bibelen selv er årsaken til forvirringen. Men vi skal ta en titt for å se hva Bibelen faktisk sier og hva den ikke sier om denne begivenheten.

Jødene skuffelse

Da Jesus kom første gang, var det en lignende forvirring når det gjaldt begivenheter rundt Messias sitt første komme. Resultatet av de forskjellige oppfatningene ledet flere til å forkaste Jesus som Messias da Han kom. For

Han tok ikke kongesetet for å undertrykke Israels fiender slik som de hadde trodd. Isteden ba Han sine egne om og omvende seg før Han til slutt døde under folkets spott.

Grunnen til mye av misforståelsene kom av at Messias' komme var beskrevet på forskjellige måter. Det var riktig at Han ble beskrevet som en seirende konge, men Han ble også beskrevet som en som skulle lide.

Resultatet, som ikke jødene på den tiden forsto, var at profetiene beskrev to forskjellige begivenheter. Kanskje også tre. Det var også misforståelser om hvordan Messias skulle seire over «slangen». Mange messianske troende idag beskriver Jesu to gjenkomster som «Messias Josef» og «Messias David». Josef var en kjent skikkelse i Bibelen som ble tatt i fangenskap og led, mens David var en høyt æret konge.

De kristnes forventning.

De som alt er kristne i dag føler de er trygge for å begå misforståelser. Jødene tok feil og så ikke to forskjellige messianske begivenheter, tenker

de, men vi vet han kom da og at Han kommer igjen som konge andre gang. Det som ikke blir regnet med, er at det kan være noe vi kristne også har misforstått når det gjelder måten Kristus skal regjere, og når og hvor. Vi trenger, slik fariseerne burde ha gjort, å gå frem med en ydmyk holdning til at også vi kan sitte med noen holdninger knyttet til skriften som er gale. Kan storparten av de kristne i dag sitte med feil oppfattelse, som kan lede til forkastelse av Guds sendebud forut den store begivenhet?

Når kommer Jesus?

Mange forventet at noe stort skulle skje i år 2000, fordi det var 2000 år etter Jesu fødsel og 6000 år etter skapelsen. Selv om vi omtrentlig vet tiden fra den Bibelske skapelsen, Jesu fødsel og til i dag, vet vi ikke den nøyaktige tiden. Ved hjelp av slektsgransking i Bibelen og alder kan vi regne ut at jorden nå er ca 6000 år gammel. Men dette skjedde noe ekstraordinært i år 2000. Herodes som ville utrydde Jesus da Han ble født var nemlig død 4 år før år 1. Så da havner Jesu fødsel minst 4 år før år 1. Hvis ikke Jesus skulle komme på 2000 årsdagen for Sin fødsel, når skal Han da komme?

I Bibelen får vi vite at ingen skal vite den eksakte tiden. Det står: «Våk derfor! For dere vet ikke dagen eller timen» (Matt.25:13) Et annet sted står det at ikke engang Sønnen vet, kun Faderen: «Men den dagen eller timen

kjenner ingen, ikke engang englene i himmelen, men bare Min Far.» (Matt.24:36) Men merk at det står «dagen» og «timen», ikke året. Det andre momentet som er verdt å forstå når det gjelder tiden for Jesu gjenkomst er at tidsregning trolig oppstod ved syndefallet. Da Adam og Eva levde i harmoni var Jorden i harmoni. Men da de syndet begynte «jordens dager» og menneskers dager å bli telt. Derfor hevder mange at det skal gå 6000 år fra syndefallet og ikke fra skapelsen. Det var også først da Adam og Eva ble jaget ut av Edens hage at de begynte å dyrke jorden. (1.Mos.3:17; 1:29) Men som sagt, den eksakte tiden vet ingen.

Hvorfor 6000 år?

I Bibelen er forløsningen av Guds folk kalt en «sabbatshvile». «Altså står det en sabbatshvile tilbake for Guds folk.» (Heb.4:9) Etter skapelsen tilsidesatte Gud den syvende dag, som ble kalt Sabbat, som ukens hviledag, et tegn på fred. Disse ordene vekker derfor interesse hos mange: «En dag er i Herrens øyne som tusen år, og tusen år som en dag» (2.Pet.3:8). Dertil kommer tanken at i det syvende årtusen vil det bli hvile på Jorden.

Men sykluser som inneholder 7 er også å finne andre steder i Bibelen. Hvert syvende år skulle israelittene la jorden hvile, det betyr, de kunne dyrke åkrene sine i seks år av gangen, men det syvende året skulle de la jorden hvile. I en periode på ca. 490

år med frafall unnlot israelittene å gjøre dette, og Gud tillot av den, og andre grunner, at Jerusalem ble inntatt og innbyggerene ble tatt til fange og fraktet til Babylon.

«Dette skjedde for at Herrens ord ved Jeremias munn skulle bli oppfylt, helt til landet hadde fått nyte sine sabbater. Alle dager det lå øde, holdt det sabbat, helt til sytti år var oppfylt.» (2.Krøn.36:21)

«Men først skal landet ligge forlatt av dem, og det skal få nyte sine sabbater mens det ligger øde uten dem.» (3.Mos.26:43)

Så her var ikke Gud bare opptatt med at menneskene skulle «hvile fra sin synd», men jorden som de hadde utarmet skulle få alle de sabbatsårene som de hadde frarøvet dem. Tilsammen fikk landet deres hvile i 70 år som da betyr at det var i 490 år de ikke hadde fulgt Guds lover om syklusen der jorden skulle hvile hvert syvende år.

Gud fortsetter med å knytte tallet syv til hvile, men denne gangen også til forløsning. De skulle telle syv år ganger syv, som ble 49 år, og det 50 året skulle da kalles et «jubelår» hvor slaver eller de som hadde vært i gjeld skulle få gjelden slettet eller bli satt fri. De som hadde pantsatt huset sitt skulle få det tilbake.

Alt dette er fullt av symboler, og Gud viser gjennom dette at Han er opptatt

av «hvile» og «forløsning» på tallet syv. Skal Han da la Jorden fortsette som før etter 6000 år, eller vil Han gjennomføre Sitt Eget prinsipp og la det syvende årtusen, som for Han er den syvende dag, bety hvile for Jorden? Bibelen indikerer dette sterkt. Men siden Jorden ikke var «i strev» før *etter* syndefallet, regner mange tiden fra syndefallet. Etter 6000 år i synd skal jorden og menneskene endelig få hvile. Timen eller dagen, eller hvor lenge Adam og Eva levde i Eden før de syndet, vet vi ikke med sikkerhet. Men at tiden er nær for oss som lever i dag, nær til det syvende årtusen, kan vises fra Skriften som nøye har ført opp alder på hvert slektsledd.

Så tilbake til det som skjer når Jesus kommer igjen. Skal jorden være bebodd i det syvende årtusen eller være tom? Nettopp fordi så mange kristne ikke har kunnskap om Torah'en eller lovene i gamle testamentet forstår de heller ikke viktige prinsipper som kan hjelpe med å løse konfliktene knyttet til Jesu gjenkomst. Paulus fortalte Timoteus om det gamle testamentets viktighet: «Hele skriften [I dag kjent som gamle testamentet] er innåndet av Gud, og den er nyttig til lærdom, til overbevisning, til rettleiding og til opplæring i rettferdighet» (2.Tim.3:16).

Gud har lagt i prinsippene i sin lov, ikke bare en sabbatshvile for menneskene, men også en sabbatshvile for jorden etter syndens herjinger med

den. Dette prinsippet kom jo frem da jorden [området] der jødene bodde skulle få sin «hvile», etter at jødene ikke hadde gitt den hvile. Så en jord som ikke har fått hvile er «vanhellig» for en «hellig» oppgave. Ikke før etter at landområdene til israelittene hadde fått hvile like mange år de hadde frarøvet dem den lovfestede hvilen, fikk de tillatelse til å gjenoppbygge templet [I dag kjent som det andre tempel]. Så når mange kristne i dag tror at Jesus skal komme igjen og bygge et tredje tempel, uten å først å la jorden få sin hvile, så er de i konflikt med prinsippene i Guds lover. «Og hedingene har blitt vrede, og din vrede er kommet, og den tid da de døde skal dømmes, og da du skal lønne dine tjenere profetene og de hellige og dem som frykter ditt navn, de små og de store, og da du skal ødelegge dem som ødelegger jorden.» (Åp.11:18)

«Ødelegge dem som ødelegger jorden». Ja, Bibelen er klar, menneskene i dag ødelegger Jorden. Det er nettopp derfor den skal få sin hvile. I dag vet vi gjennom forskning at vi forurenser og ødelegger kloden og dens ressurser. I Jesaja står det et profetisk budskap: «Se Herren gjør jorden tom og legger den øde, omvelter dens overflate og dem som bor der sprer Han omkring. ...Jorden skal tømmes fullstendig, og bli helt utplyndret, for dette ordet har Herren talt. Jorden sørger og visner bort, verden svinner bort og visner. De stolteste folk på jorden svinner bort.

Jorden blir vanhelliget av dem som bor der, fordi de har overtrådt lovene, brutt forskriften og aktet den evige pakten for intet. Derfor blir jorden fortært av forbannelsen, og det er de som bor på den, som må bære skylden. Derfor brennes de som bor på jorden, og de menneskene som blir igjen, er få.» (Jes.24:1-4)

Her har vi flere elementer verdt å legge merke til. «jorden skal tømmes fullstendig», Gud skal «legge den øde». Samtidig sier Han at menneskene som blir igjen er få. Dette virker som to motsigelser. Hvordan kan noe være tømt fullstendig hvis noen er igjen? Svaret ligger i andre skriftsteder andre steder. De som er igjen, som ikke blir drept, skal forflyttes. På den måten «blir de igjen», altså overlevende fra jorden, og jorden kan legges øde og tom når de er forflyttet. Kun med denne løsnings vil skriftstedene passe sammen og ikke gå istrid med seg selv. I disse skriftstedene fortelles det at jorden skal legges øde fordi verden ikke har holdt Guds forskrifter. Nettopp den samme situasjonen som Israel engang var i da Gud beordret at deres land skulle ligge øde i 70 år. «Øde» var da «sabbatshvile». Som det sto i loven: «Det skal få nyte sine sabbater mens det ligger øde uten dem». Når jorden legges øde er det derfor også en sabbatshvile fordi Guds lover er overtrådt.

I Lukas 17 står det om Jesu gjenkomst at «en blir tatt med og en annen latt tilbake». Dette har gitt vekst til en teori om en bortrykkelse hvor noen blir hemmelig tatt til himmelen mens andre må streve på denne jorden under trengsler. Det er flere problemer med denne teorien. For det første får da ikke jorden sin sabbatshvile ved Jesu gjenkomst som tilsvarende tiden den har ligget i synd. Det andre er at i Lukas 17 ligger svaret åpent. Jesus sammenligner hendelsen med da ødeleggelsen kom over Sodoma og Gomorra og når jorden ble utsatt for en vannflom. Og dette er sammenligningsgrunnlaget vårt i å forstå det Han sier. I disse historiene ble det som ble «igjen», som ikke ble «reddet ut av byen» eller «reddet inn i arken» ødelagt av ild og av vann. Dermed skal ikke de som ikke blir tatt med bli værende å fortsette sine liv mens de andre blir «bortrykket». De som ikke blir skilt ut til frelse skal bli ødelagt.

Dette stemmer med det som står i Jesaja hvor det står at menneskene «skal brennes» og hvor «de få» blir frelst. Og at jorden skal fullstendig bli utplyndret. Og det var nettopp dette som skjedde i historien om vannflommen. De som ikke ble tatt i arken ble fullstendig utryddet. Problemet blir selvfølgelig når man tar Jesu ord ut av sammenhengen og sammenligningen Jesus Selv beskriver.

Hvorfor må vi bo i himmelen?

Mange messianske jøder og også

spesielle kristne grupperinger forstår ikke poenget med å dra til himmelen. Men det er nettopp fordi Guds prinsipper om å la jorden hvile etter overtredelsene, blir ringaktet. De frelste får være i Guds hjem mens jorden ligger tom og øde.

Jesus gjør det klart hvor vi skal tas med når Han kommer igjen. Han sier: «I Min Fars hus er det mange rom. Hvis ikke, ville Jeg ha sagt dere det. Jeg går og gjør i stand et sted for dere. Når jeg er gått bort og gjort i stand et sted for dere, skal Jeg komme igjen og ta dere til Meg. For der Jeg er, der skal også dere være.» (Joh. 14:1-4) Jesus dro, som kjent, til himmelen, og her skulle Han gjøre i stand et sted for oss. Disse skriftstedene er klare, men likevel er noen fast bestemte på at vi ikke skal til himmelen. En teori hos noen kristne grupperinger er at det er kun noen utvalgte, de 144 000, som disiplene er en del av, som skal til himmelen. Så det Jesus sa til dem kan ikke vi tro skal gjelde oss. Denne teorien er selvsagt kun knyttet til antagelser og ikke skriftens faktiske ord. Ingen steder står det at kun de 144 000 skal få dra til himmelen. Og igjen, dette går imot Guds plan og lov om å gi jorden sin hvile.

Mange tror at Jesus skal gjenoppbygge Jerusalem og dens tempel her på jorden, men ifølge Bibelen blir det nye Jerusalem bygget og gjort i stand i himmelen. I Åpenbaringen 21:2 er det beskrevet at «det nye Jerusalem»

blir fraktet fra himmelen og ned til jorden. Dette er beskrevet at skjer etter de tusen år. Det står også at det kommer ikke til å være et tempel i byen slik som tidligere, for Gud selv skal være tempelet i dens midte. (Åp.21:22) Ifølge åpenbaringen fornyes jorden (den har jo ligget øde) og den blir gjenskap i forbindelse med at Jerusalem blir en del av jorden igjen. (Åp.21:1)

Som før nevnt, når Israels land fikk tvungen sabbatshvile pga. Israels synd, lå landet øde. Når de fikk komme tilbake kunne de plante og så på nytt.

Det er dette prinsippet som kommer frem også i åpenbaringen. Etter en tusen års periode hvor jorden har ligget øde, fornyer Gud planeten. Plante- og dyre liv vil igjen florere. Alt som var kommet i ubalanse vil bli

rettet på.

Under nattverden sa Jesus til disiplene: «Men Jeg sier dere: Fra nå av skal jeg ikke drikke av vintreets frukt, før den dag da jeg skal drikke den på ny med dere i min Fars rike» (Matt.26:29)

Derfor er det et håp om en himmel og om en ny jord og et nytt Jerusalem. Men forstår vi ikke rekkefølgen kan vi ende opp med å følge «falske messiaser» og deres planer. (Matt.24:5) Igjen er det viktig å forstå Jesu ord om å «oppfylle loven og profetene» og at Jesu handlinger videre ligger åpenbart i dem. (Matt.5:17) «Messiaser» som går utenom profetiene i Guds forskrifter er ikke den ekte Messias.

1. HØYTIDSSABBAT

Påskan - Pesach

I vår tid har mange kristne byttet ut den bibelske påskefeiringen med hedenske skikker. Krangel om når påskan skulle feires skapte en gang i tiden fiendskap mellom Rom og biskoper i Lille-Asia, som fremdeles varer ved (teologisk, til en viss grad). På et tidspunkt ble kristendom og hedenske religioner blandet, og denne blandingen ble offisiell kristendom da den ble blandet med den romerske stat. Keiser Konstantin var den første til å konvertere til kristendommen, og senere overtok Pavene keiserens titler. Mange knytter opprinnelsen med påskeegg og påskeharen til den babyloniske gudinnen Ishtar, hvis navn engang i tiden uttales nettopp «easter». At egg eller hare har noe med Bibelens påske å gjøre kan iallefall ikke forsvares med skriften. Uansett opprinnelsen til skikkene vi i dag har, kan de ha bidratt til å ta vekk fokuset fra påskens egentlige symboler. Det er disse vi skal ta en titt på her.

Påskan:

Guds påske begynte fjorten dager ut i den første måneden og skulle være til minne om utfrielsen fra Egypt. Israel som et folkeslag var blitt tvunget til å tjene under Farao og slave for ham. Moses blir sendt av Gud for å utfri dem og ber Farao først om å gå med på dette frivillig. Men Farao nekter å la dem dra. Det hele ender med at Gud sender plager over landet for at egypterne skal gi slipp på de undertrykte Israelittene. Men de nekter fortsatt. Til slutt forteller Gud at Han skal la den førstefødte hos egypterne dø (voksne så vel som små), men for at ikke den ødeleggende engelen også skal ramme Israelittene, må de følge Guds forordning. Her begynner det som senere skal bli påskefeiringen. De får beskjed om å ta ut et lam uten lyte og ofre det. Blodet skal strykes på dørkarmen, og når engelen går forbi for å slå ihjel den førstefødte og ser blodet på dørkarmen, går han forbi den døren. Derfor kalles høytiden Pesach som betyr «forbigang».

Etter ulykken, og etter den førstefødte til Farao også dør, lar han folket få reise. De tar med seg gull fra egypterne før de drar. I syv dager skulle de spise usyret brød til minne om denne hendelsen som representerte Guds utfrielse.

Mange er klar over symbolikken rundt påskelammet, at det representerte Kristus. Døperen Johannes sa da han så Kristus: «Se, der er Guds lam som bærer verdens synd». (Joh.1:29) Jesus endte så med å dø på korset samtidig som påskelammet skulle slaktes i tempelet. Men symbolene rundt påsken og det Jesus gjorde, er mye mer enn dette. Og nettopp fordi mange kristne har lagt vekk de opprinnelige tradisjonene, mister de også mye av symbolikken rundt.

Jesus sa: «Tro ikke at jeg er kommet for å oppheve loven eller profetene, jeg er ikke kommet for å oppheve, men for å oppfylle» (Matt.5:17) Gud hadde bedt Israel om å holde påsken i alle slekter som skulle komme og dette sto nettopp i «loven», eller Torah'en som loven heter på hebraisk. Vi finner påbudet om påskefeiringen i både andre mosebok og tredje.

Jesu påstand om å oppfylle loven innebar at Han måtte oppfylle symbolene i loven. Han skulle Selv være oppfyllelsen av det profetiske budskapet i høytiden. Dette gir oss mange ledetråder fra høytiden om det som skulle skje med Kristus.

1. BILDE: Påskelammet var et

symbol på Kristus. Lammet skulle velges ut den tiende dagen i den første måneden.

«Tal til hele Israels menighet og si: På den tiende dag i denne måned skal hver husfar ta sig ut et lam, et lam for hvert hus.» (2.Mos.12:3)

1. OPPFYLLELSE: Kristus var valgt ut for å dø for vår synd. Når påskelammet ble valgt ut i Jerusalem ble det tatt inn i byen i en prosesjon og ført til prestene. På den tiende dagen i den første måneden kan vi lese at Jesus ba disiplene finne et esel Han kunne ri på. Deretter red Han, mens disiplene jublet, mot tempelet hvor Han senere gikk inn.

«Men da han allerede var nær ved nedgangen fra Oljeberget, begynte hele disippel-flokken glad å love Gud med høi røst for alle de kraftige gjerninger de hadde sett, og sa: Velsignet være kongen som kommer i Herrens navn! Fred i himmelen, og ære i det høieste! Og nogen av fariseerne blandt mengden sa til ham: Mester! irettesett dine disipler! Men han svarte og sa til dem: Jeg sier eder: Om disse tier, skal stenene rope ...og Han gikk inn i tempelet. (Luk.19:37-39)

2. BILDE: «Det skal være et lam uten lyte, av hankjønn, årsgammelt; et lam eller et kje kan I ta.» (2.Mos.12:5) Prestene måtte undersøke lammet for å forsikre seg om at det ikke hadde noe lyte eller var feil ved det. Kun et feilfritt lam kunne slaktes som påskelam.

2. OPPFYLLELSE: Etter at Jesus ankom tempelet kom prestene og sad-
dukeerne for å forsøke å «felle» Jesus
ved å finne feil med noe Han sa eller
gjorde. «De skriftlærde og ypper-
steprestene... etter at de en tid hadde
voktet på ham, sendte de lurere, som
lot som de var rettferdige, for å fange
ham i ord, så de kunne overgi ham
til øvrigheten og til landshøvdingens
makt.» (Luk.20:19-20). Men de klarte
ikke å finne noe å ta Han for. Etter
å prøvd å få Han til å si noe uklokt
står det: «Og de var ikke i stand til å
fange ham i ord i folkets påhør, og de
undret seg over hans svar, og tidde.»
(Luk.20:26). Etter dem prøvde sad-
dukeerne, som også tjente som prester
på denne tid, å felle Han, men de
lyktes ikke og endte opp med å si:
«Da svarte noen av de skriftlærde og
sa: Mester! du taler vel. For de vågde
ikke mere å spørre ham om noe.»
(Luk.20:39-40).

Frem til Jesus ble korsfestet tilbrakte
Han tiden i tempelet og nettene på
Oljeberget: «Om dagene lærte han i
templet, men om nettene gikk han ut
av byen og overnattet på det berg som
kalles Oljeberget.» (Luk.21:37)

3. BILDE: Lammet skulle slaktes
mellom de to aftenstundene på den 14
dag i Abib. «I den første måned, på

den fjortende dag i måneden, mellom
de to aftenstundene, er det påske
for Herren.» (3.Mos.23:5) «Og I skal
gjemme det til den fjortende dag i
denne måned; da skal hele Israels
samlede menighet slakte det mellom
de to aftenstundene» (2.Mos.12:6)

3. OPPFYLLELSE: Jesus blir frem-
stilt foran hele folket hvorpå de
roper «korsfest Ham, korsfest Ham».
(Luk.23:21). Jesus dør mellom de
to aftenstundene den 14.dag i Abib.
«Men fra den sjetten time ble det
mørke over hele landet like til den
niende time. ..Men Jesus ropte atter
med høy røst og oppgav ånden.»
(Matt.27:45, 50)

4. BILDE: Ikke noe av påskelammets
ben kunne bli brutt: «I ett hus skal
det etes; du skal ikke la noget av kjøt-
tet komme utenfor huset, og dere skal
ikke bryte noget ben på det.» (2.mos.
12:46)

4. OPPFYLLELSE: «Det var bere-
delses-dagen; forat nu legemene ikke
skulle bli hengende på korset sab-
baten over -- for denne sabbatsdag
var stor -- bad jødene Pilatus om
at deres ben måtte bli brutt sønder
og legemene tatt ned. Stridsmennene
kom da og brøt benene på den
første og på den andre som var kors-
festet sammen med ham; men da de

kom til Jesus og så at han allerede var død, brøt de ikke hans ben...» (Joh.19:31-33)

Tradisjonell jødisk påskefeiring:

Under den jødiske påskefeiringen ble det drukket vin og spist usyret brød. Blant disse tradisjonene var å drikke fire beger med vin. De symboliserte fire ting:

- 1) Helliggjørelsens beger (Å sidesette noe til et hellig formål)
- 2) Dommen/befrielsens beger (dom over Egypterne og befrielse for Israelittene)
- 3) Forløsningens beger (Å betale en pris, kjøpe noe tilbake)
- 4) Kongedømmets beger (Lovprising - begeret)

OPPFYLLELSE: Da Jesus hadde

påskefeiring, det som senere ble kalt nattverd, med sine disipler tok Han vin-begeret og knyttet det sammen med sin misjon. Han sa: «For dette er mitt blod, den nye pakts blod, som utgydes for mange til syndenes forlatelse.» (Matt. 26:28). Kristus sier også at Han ikke mer vil drikke av vinen før «Guds rike er kommet». (Luk.22:20). Oppfyllelsen av det siste beger. Det siste begeret ville Han ikke drikke før de var samlet i Guds rike. Han be sine etterfølgere om å minnes Ham når de fortsatte med disse tradisjonene som de nå gjorde. Fra nå av skulle ikke lenger påskemåltidet kun symbolisere utgangen av Egypt, men til minne om Kristi død for menneskene. Det samme gjorde Han med brødet, det usyrede brødet, Han vel-

signet det og gjorde det til et minne om Ham (Luk.22:19). Mange tror at «så ofte som dere gjør det» betydde hver sabbat da vin og brød var tradisjonelt hver uke. Men usyret brød var kun vanlig under påskehøytiden. «Så ofte som dere gjør det», spiser usyret brød med vinen, «gjør det til minne om Meg». Jesus stadfester her påskens betydning og viktighet. Hvis Israel skulle minnes utgangen av Egypt på denne høytiden hvor mye mer da Kristus utfridde oss fra synd. Påskens ble større, ikke mindre, etter dette.

I jødiske hjem er det tradisjonelt å ta det usyrede brødet å gjemme det for så å la det bli funnet igjen. Messianske jøder som fortsetter disse tradisjonene ser på dette som et symbol på at Kristus ble gjemt i graven for så oppstå igjen.

Dagens nattverd tar påskens symboler og mening fullstendig ut av en større kontekst. Resultatet er selvsagt at mye kunnskap går tapt. Hvorfor ga Jesus først en masse symboler i loven til israelittene, som Han selv skulle oppfylle? For å gi oss en mer fullstendig bilde om hva som kom til å skje og for å vise oss hvordan Han forutså alt som kom til å skje. Gud ønsker at vi skal ha tillit til Ham.

Mange av disse symbolene er kjent for mange. Nå skal vi se litt mer på noen mer ukjente symboler.

Det foregår en debatt på om Jesus døde på langfredag eller ikke (om Han døde på en fredag). I bibelen står det at det at Han døde på forbere-

delsedagen før sabbaten. Men påskens inneholder to høytidssabbater i tillegg til en ukentlig sabbat på lørdag. Det er verdt å merke seg det følgende med den hedensk-kristne påskens. Paven lagde lov om at skjærtorsdag, langfredag, 1.påskedag og 2.påskedag skulle være helligdager. Den eneste dagen, midt i disse fire, som Bibelen kaller hellig blir dermed den store handledagen. Og de to høytidssabbatene Gud innstiftet blir selvsagt ringeaktet til fordel for pavens. Sabbatsdagen som kom etter Jesu korsfestelse blir kalt «stor» som kan indikere at høytidssabbaten endte opp på samme dag som den ukentlige sabbaten. Dette betyr at Jesus ikke bare hvilte etter å ha skapt jorden, men at Han hvilte på den syvende dag også etter å ha gjenløst den.

5. BILDE: På dagen etter sabbaten skulle det skje enda en spesiell ting i påskefeiringen. Israel skulle komme med det første kornbånd av kornhøsten (hvete høsten var på våren i Israel). De skulle vifte med dette «første kornbåndet for Herrens åsyn». (3.Mos.23:11) Det var presten som skulle svinge det. (v.11)

5. OPPFYLLELSE: Som kjent forteller Bibelen at Jesus sto opp på den første dagen i uken (Søndag). Da Han møter Maria og hun vil kaste seg ved Hans føtter sier Han: «Rør ikke ved Meg! For Jeg er ennå ikke fart opp til Faderen. men gå til mine brødre og si til dem: Jeg farer opp til min Fader og eders Fader, og til min Gud og

eders Gud!» (Joh.20:17) Litt senere på ettermiddagen kommer Han selv og møter disiplene og sier: «Se mine hender og mine føtter, og se at det er mig selv! Kjenn på mig og se!» (Luk.24:39). Det virker pussig at Han først ber Maria om å si Han skal opp til Faderen når Han kun noen timer senere dukker opp hos disiplene Selv. Denne gang får de lov å røre Han. Det Maria ikke fikk fordi Han ennå ikke hadde vært hos Faderen. Dette betyr at i timene mellom Marias møte og disiplenes møte har Kristus vært hos Faderen. Hva gjorde Han der? Svaret ligger selvsagt i loven Jesus skulle oppfylle. Kristus var «førstefrukten» som skulle vises frem for Faderen. Jesu offer skulle bli godkjent før Han kunne fortsette sin misjon. «Og fra Jesus Kristus, det troverdige vitne, den førstefødte blandt de døde og Herren over kongene på jorden! Ham som elsker oss og har fridd oss fra våre synder med sitt blod» (Åp.1:5). Ingen andre oppstandelser, verken før eller etter Golgata, hadde blitt godkjent uten at Jesus hadde dødd og oppstått.

Det var ikke kun et kornstrå som skulle viftes men en håndfull. Når Kristus viste frem de første oppstandne, etter sin egen oppstandelse oppfylte Han også dette. (Matt.27:53) Legg merke til at dagen da «kornbåndet» skulle vises «for Herrens åsyn» altså oppstandelsesdagen, var IKKE en høytidssabbat. Gud viste tydelig at denne dagen kunne minnes under

påskehøytiden men at den aldri skulle tillegges en sabbats-hellighet. Dette viser Gud ved å la Kristus oppfylle denne dagen på en dag som ikke var hellig. Husk, Kristus skulle oppfylle loven ikke starte en ny.

6. Bilde: Under førstegrødens høytid, dagen etter sabbaten, den dagen «kornbåndet» blir løftet for «Herrens åsyn» skulle det ofres et årsgammelt, «lyteløst hannlam som brennoffer for Herren». Med dette budet fulgte det følgende: «Verken brød, tørket korn eller nytt korn skal dere ete før den samme dagen, den dagen dere har ført fram en offergave til deres Gud» (3.Mos.23:14)

6. Oppfyllelse: Da Jesus hadde stått opp dagen etter sabbaten skulle ikke bare kornbåndet fra første innhøstning «den førstefødte av de døde», viftes for Herren. Men et lam skulle også slaktes for Herren. Jesu offer på korset var komplett og skulle ikke gjentas, men lammet skulle bli ført

frem for Herren. Dette skjedde som sagt da Jesus dro opp til Faderen og viste seg for Ham og fikk offeret godkjent. Men legg merke til neste bud, ikke noe brød skulle spises før lammet var ført frem for Herren. Når Jesus har vist seg og nå møter disiplene sine, hva er det første Han sier etter de har fått ta på Ham? «Har dere noe å spise?» (Luk.24:41). Deretter får han et stykke stekt fisk og en honningkake som han spiser fremfor deres øyne. Også budet om å ikke spise noe med korn før Han hadde vist seg for Faderen ble fulgt.

JONAS-TEGNET:

Tilbake til debatten om når Jesus døde og oppsto. Mange tror at Han skulle ligge tre dager i graven fordi Jesus referer sin død med Jonas erfaring: «For likesom Jonas var tre dager og tre netter i fiskens buk, således skal Menneskesønnen være tre dager og tre netter i jordens skjød.» (Matt.12:40). «En ond og utro slekt krever tegn, og tegn skal ikke gis den, uten Jonas' tegn. Og han forlot dem og gikk bort.» (Matt.16:4) Jesus sa også: «Bryt dette tempel ned, og på tre dager skal jeg reise det. (Joh.2:19)

«Menneskesønnen skulle overgis i syndige menneskers hender og korsfestes og oppstå på den tredje dag!» (Luk.24:7)

Jesus valgte å henvise til Jonas og hans opplevelse etter tre dager i en buken på en stor fisk slik det er

beskrevet i Jonas bok. Det er verdt å merke seg Jonas' egen beskrivelse av sin erfaring og hvordan den samtreffer med Kristi erfaring. Fra Han først ble overgitt til Han sto opp igjen. Det kan se ut som om tegnet i Jonas bok viser oss at Jesus skulle være overgitt i syndige hender, i Jordens herrers vold, og at de tre dagene ikke peker til tre dager i graven. Se rekkefølgen på hans erfaring fra fiskens buk. (Jonas 2)

1.JONAS I FISKENS BUK: «Og jeg sa: Jeg kalte på Herren i min nød, og han svarte mig; fra dødsrikets skjød ropte jeg, du hørte min røst. **KRISTUS I GETSEMANE ER I DYP ANGST MEN BLIR BØNNHØRT VED ENGLERS BESØK:** «Fader! om du vil, da la denne kalk gå mig forbi! Dog, skje ikke min vilje, men din! Og en engel fra himmelen åpenbarte sig for ham og styrket ham. Og han kom i dødsangst og bad enda heftigere, og hans sved blev som blodstråper, som falt ned på jorden.» (Luk.22:42-44)

2.JONAS I FISKENS BUK: «Jeg tenkte: Jeg er støtt bort fra dine øine. Men jeg skal atter skue op til ditt helige tempel.»

KRISTUS MENS HAN HENGER PÅ KORSET: «Og ved den niende time ropte Jesus med høi røst og sa: Eli! Eli! lama sabaktani? det er: Min Gud! Min Gud! hvorfor har du forlatt mig?» (Luk.23:53) «Og Jesus ropte med høi røst og sa: Fader! i dine

hender overgir jeg min ånd! Og da han hadde sagt dette, utåndet han.» (Matt.27:46)

3.JONAS I FISKENS BUK: «tang innhyllt mitt hode»

JESUS ER DØD: «Han [Josef] gikk til Pilatus og bad om Jesu legeme..» (Luk 23:53) «og han tok det ned og svøpte det i fint linklæde» «og svededuken som hadde vært på hans hode...» (Joh 20:7)

4.JONAS I FISKENS BUK: «Til fjellenes grunnvoller sank jeg ned, jordens bommer var lukket etter mig for evig. Men du førte mitt liv op av graven»

JESUS BLIR PUTTET I GRAVEN OG GJENOPPSTÅR DEN TREDJE DAGEN ETTER DETTE BEGYNTE: «Og Josef tok legemet og svøpte det i et rent, fint linklæde «og la det i sin nye grav, som han hadde latt hugge i klippen..» (Matt.27:59-60)

«og la det i en grav som var hugget i klippen, og som aldri noen hadde ligget i.» «De gikk bort og vokter graven sammen med vakten, efterat de hadde satt segl på stenen.» (Mat 27:66) «Hvorfor søker I den levende blant de døde?» Han er ikke her, han er oppstanden» (Luk 24:5-6)

Så Jonas sin erfaring ligger ikke bare i en «grav» med også i en rekke opplevelser som Kristus opplevde fra da Han ble overlatt «i syndige men-

neskers hender». Kristus var fanget i begivenhetenes garn.

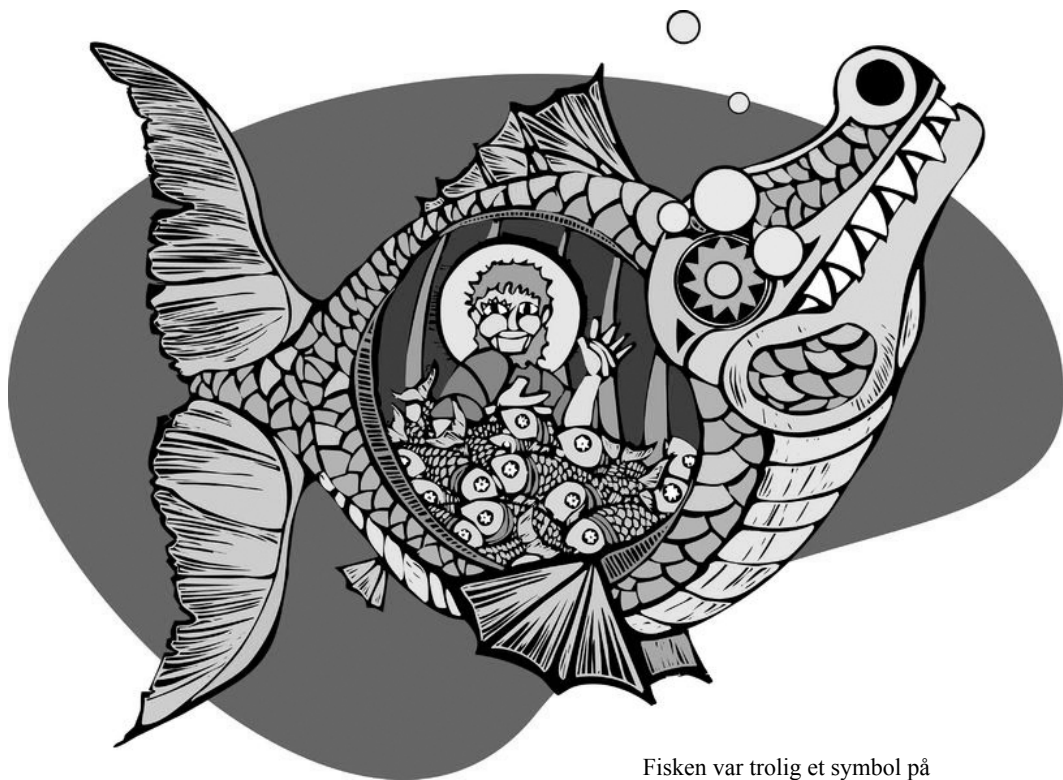
Døde Jesus på en fredag?

Svaret må bli ja på grunn av flere ting. Ikke bare ved Jona-tegnet. Viftingen av kornbåndet og presenteringen av lammet for Faderen skulle skje dagen etter sabbaten. Det betyr at denne våren falt høytidssabbaten på samme dag som sabbaten. Dette passer også med hvorfor Bibelen kalte denne spesifikke sabbaten for «stor». (Joh.19:31) I bibelen er alle sabbatsdager hellige i seg selv, for at dagen skal bli større enn sin vanlige hellighet må den ha vært dobbel. I tillegg får vi vite to detaljer til. Dagen før Jesus blir korsfestet er Han samlet med disiplene og holder påskehøytid. Flere steder spesifiseres det at dette var den første dagen i påsken: «Men på den første dagen av de usyrede brøds høytid gikk disiplene til Jesus og sa til han: Hvor vil du vi skal gjøre i stand for deg påskelammet?» (Matt.26:17; Mark.14:12) Her er det mye dialog og misforståelser. Hvis Jesus døde som det sanne påskelam og da påskelammet skulle slaktes, hvordan kunne da dagen før Han ble korsfestet omtales som den første dagen i denne høytiden da lammet skulle spises? For å forstå dette må vi tilbake til skikkene på den tiden.

Påskelammet skulle alltid bli ofret den 14 Abib (Nisan) ifølge Moseloven. Året Jesus ble drept

brukte fariseerne, slik skikken var, første glimt av nymånen til å datere hvilken dag 14 Abib landet på. Dette året var det torsdag. Saddukeerne som var presteskapet på Jesu tid bruke astronomiske kalkuleringer, og deres 14 Nissan landet på fredag. Så de som fulgte fariseerne fikk lammet sitt slaktet på torsdagen og de som fulgte saddukeernes fikk sine lam slaktet på fredagen. Begge grupper slaktet lammet den 14. Abib til tross for at to forskjellige dager var involvert. På denne tiden hadde fariseerne mest

innflytelse over Nord-Israel som da innbefattet Galilea hvor Jesus var fra, men Jesus var også Jerusalems sanne konge. Han spiste påskemåltidet på den første dagen i de usyrede brøds høytid etter fariseernes kalender, slik også de fleste fra Galilea gjorde. Han døde 14 Abib, dagen etter fariseernes utregning, på den tiden da Saddukeerne skulle ofre sitt påskelam. Det betyr at Jesus må ha dødd på Fredagen og stått opp på Søndagen etter å ha hvilt i graven på Sabbaten.

Fisken var trolig et symbol på mørkets makter, syndige menneskers hender enn stenhulen Jesus var gravlagt i.

2. HØYTIDSSABBAT

Påsken - Pesach

Den siste høytidssabbaten og påskens betydning:

I bibelen viser Jesus seg for disiplene den dagen han oppsto, deretter nevnes det ikke at Han gjør noe spesielt før Han igjen viser seg åtte dager etter. Men Jesus selv sa han skulle oppfylle loven og den siste høytidssabbaten, den syvende dagen i påsken. Men tilsynelatende ser det ikke som om Han gjør noe spesielt her. Han er rett og slett ikke til stede på jorden. Så hva skulle Han oppfylle på denne dagen?

For å forstå dette må vi sette oss inn i hele symbolikken rundt påskan.

I bibelen er hele Israels erfaring et symbol på den endelige forløsningen. Faraos symboliserte Satan, trelldommen symboliserte synden som Satan har fanget oss i.

I et ordskifte med fariseerne sa Jesus: «Sannelig, sannelig sier Jeg dere: «Hver den som gjør synd er syndens trell. ..Får da Sønnen frigjort dere, da blir dere virkelig fri.» (Joh.8:34,36) Så Guds frelsesplan dreide seg om

å frikjøpe Satans slaver. Egypt symboliserer verden, som Satan har gjort seg til konge over og hvor han stadig undertrykker og plager de som har falt for hans fristelser. Israel hadde ankommet Egypt i håp om velstand og storhet, men endte opp undertrykt under faraos jernhånd. Slik lokkes også mange inn i fristelser i dag, ved håp om forlystelse, men ender opp som slaver av lystene istedenfor. I historien om Israel i Egypt forsøker Gud å få farao til å gi fra seg sine undertrykte ved å sende plager over landet, men farao nekter å la dem gå. På samme måte er djevelen i sterkt ordskifte med Gud, om mennesket skal få lov å bli gjenstand for Guds gunst. Han er kalt «våre brødres anklager», og han sto og anklagde ypperstepresten Sakarja's rett til å representere Gud (Sak.3:1-2). Han kranget om Moses sitt legeme og bestred Guds rett til å reise han fra de døde (Judas 1:9), og hevdet at Job ikke var god nok (Job. 1-7-9). Når han stred om disse tilsynelatende

gode mennesker hva da med oss mer skrøpelige? Det er tydelig at Satan anklager Gud, og derfor må Gud håndtere konflikten på en spesiell måte. I himmelens rettsal er det titusener av engler som bevitner Guds handlemåte (Dan.7:10). Han kan derfor ikke bare oppføre seg som en diktator og utslette alle som stiller spørsmål ved Hans regjering. Han må gjøre det åpent og redelig. Mange tror at Gud lett kunne ødelagt Satan og reddet de syndige menneskene. Men da ville spørsmålet om Guds rettferdighet fortsatt være ubesvart i himmelen. Satans anklager ville stått igjen lenge etter han forsvant.

«Den som gjør synd, er av djevelen; for djevelen synder fra begynnelsen. Dertil er Guds Sønn åpenbaret at han skal gjøre ende på djevelens gjerninger» (1.Joh.3:8-9). Satan er beskrevet som en som «anklaget dem for vår Gud dag og natt» (Åp.12:10).

Så, tilbake til Egypt. Faraos ville ikke la folket fare, og motbildet blir Satan som anklaget Gud vedvarende for å være urettferdig. Faraos mente israelittene var hans, Satan mente at de som hadde syndet mot Guds lover var hans og skulle lide hans skjebne. Han streket mot Guds rett til å frelse menneskene når han selv var fordømt. Og ifølge bibelen hadde han ennå adgang til himmelen, og kunne legge frem sin sak for rådet der. Hvordan kan dommen over Satan stå ved lag om ikke dommen over syndige mennesker stod ved lag? Satan hevdet

dette var urettferdig.

For at Gud skulle kunne redde ut Israels barn fra faraos hånd må han sende en siste plage over Egypt. Alle de førstefødte, store som små ville dø, også blant israelittene. De eneste som ble forbigått av denne plagen var dem som gjorde det Gud ba dem om. Et lam måtte slaktes og blodet strykes ved dørstolpen. Engelen som skulle utføre dødsstraffen gikk da forbi dørene med blodet, for der var «straffen» alt fullbyrdet gjennom lammet. Huset hadde sonet for sin skyld. Etter å ha slaktet lammet blir Israel endelig fri til å reise bort fra fangenskapet, og drar ut fra Egypt. På samme måte ble den eneste måten å utfri oss fra Satans rike, og fra syndens trelldom, at Kristus døde i vårt sted. Og ved Kristi blod unnslipper vi straffen og kan ledes ut av Satans vold. Prisen måtte være høy for å bli akseptert som løsepenge av himmelens rike og av Faderen Selv. Han som hadde vært med å skape verden, døde for verden. Gud gav sin Sønn for å gi menneskene en ny sjanse.

Den syvende dagen:

På den syvende dagen i påsken er det jødisk skikk å minnes tiden da Rødehavet ble åpnet og de fikk gå igjennom. På denne dagen ankom Israelittene Rødehavet og havet åpnet seg for dem, og de gikk gjennom. Men faraos ville ikke gi opp sitt bytte og forfulgte dem. Det står at de var kledd til strid: «Han tok seks hundre

utvalgte vogner og alle de andre vogner i Egypten, og krigsmenn var det på dem alle» (2.mos.14:7). Kristus presenterte sitt offer for Fadren, og var den «førstefødte» av de oppstandne. Men nå ble Satan rasende. Han forsto at menneskene var kjøpt fri og at Han ville miste argument og makt over menneskenes skjebne. Ingen ville lenger høre på hans anklager. Kristi selvoppofrende handling, den risiko Han hadde tatt og kjærligheten Han hadde vist, overbeviste himmelens hærer en gang for alle. Det står om Satan og hans hær at «heller ble ikke deres sted mere funnet i himmelen» (Åp.12:8). Etter hans første opprør hadde han mistet posisjonen sin som vernende kjerub,

nå mistet han rettet til å besøke himmelen og andre verdener, så Satan ble rasende. Slik som farao satte etter Moses og Israel, gikk nå Satan til fysisk krig mot Jesus. Åpenbaringen tidfester denne krigshandlingen. «Og dragen stod foran kvinnen som skulle føde, for å sluke hennes barn når hun hadde født.» (Åp. 12:4) «hennes barn ble borttrykket til Gud og hans trone» (Åp.12:5) «Og det ble strid i himmelen: Mikael og hans engler tok til å stride mot dragen, og dragen stred, og dens engler. Men de maktet det ikke, heller ikke ble deres sted mer funnet i himmelen. Og den store drage ble kastet ned, den gamle slange ...han ble kastet ned på jorden, og hans engler ble kastet ned med ham. Og

jeg hørte en høy røst i himmelen si. Fra nå av tilhører frelsen og styrken og riket vårt Gud, og makten hans salvede; for våre brødres anklager er kastet ned, han som anklaget dem for vår Gud dag og natt. Og de har seiret over han i kraft av Lammets blod... Derfor fryd eder, I himler, og i som bor i dem! Ve jorden og havet! For djevelen er fart ned til dere i stor vrede...» (Åp 12:4-12).

Etter Jesus er tatt opp til himmelen, etter at lammets (Kristi) blod er utgytt, får Kristus mulighet til å fjerne Satan fra himmelens saler for godt. «De seiret over ham i kraft av Lammets blod», står det. Nå har Kristus fått nøklene, den endelige tillatelse til å avgjøre menneskenes skjebne. Han har ved sitt blod fått tillatelse til å forløse mennesket fra døden. Han sier til oss: «Frykt ikke! Jeg er den første og den siste og den levende; og Jeg var død, og se, Jeg er levende i all evighet. Og Jeg har nøklene til døden og til dødsriket» (Åp. 1:18).

Vår fremtid hang virkelig i en tynn tråd, helt til Jesus vant seier over synden i menneskelig kjøds lignelse, og døde i vårt sted.

Ut fra bibelen vet vi at ingenting skjedde den syvende dagen i påsken her på jorden. Jesus må ha oppfylt symbolene i denne dagen i himmelen. Den dagen da farao kom for å krige og for å drepe Israels barn, endte han selv i bunnen av Rødehavet med hele sin hær. På samme måte kan det ha

vært slik den syvende dagen i påsken. Satan innser han har tapt etter Jesu død og oppstandelse og samler sin hær til krig, men blir istedenfor overvunnet og kastet til denne jorden i påvente på sin endelige dom. Himmelen fryder seg, slik som Miriam og Israel sang av glede da faraos hær druknet. (2.Mos. 15:1/Åp. 12:12) Den syvende dagen i påsken kan muligens være, ut fra Åpenbaringen 12, tiden da Herren endelig fikk fullstendig overtak over sin fiende og hans hær. Hans anklager mot oss skulle ikke mere lyde i himmelen. Farao og egypterhæren fikk ikke ødelegge for Guds helligdom som skulle settes opp på andre siden av Sinai og prest-tjenesten som skulle begynne der. På samme måte var nå Kristus fri fra Satans anklager i himmelen slik at Han kunne starte prestatjenesten i den himmelske helligdommen. (Hebreerbrevet)

Hva kan vi lære?

Selv om Kristus har tatt straffen vår og forløst oss fra fiendens grep kan vi fortsatt vende tilbake til «Egypt og Farao» eller Satan og synden. Mange av Israels barn klagde og ville returnere til Egypt. De innbilte seg at de hadde det bedre der. Opp til flere ganger forsøkte mennesker iblant Israels barn å ta over folket og lede dem tilbake til Egypt. Israels barn hadde ennå ikke nådd det lovede land og var i en grensesone. Slik er det med oss i dag også. Den endelige

forløsningen skjer når vi får komme inn i det lovede land vekk fra denne jordens fristelser og åk.

Men allerede nå skal Kristus ha overvunnet synden for oss. Om vi vil kan vi leve i friheten Han vil tilby oss.

Vi kan få en bit av Hans rike i våre hjerter allerede nå.

«Den som gjør synd, er av djevelen; for djevelen synder fra begynnelsen. Dertil er Guds Sønn åpenbaret at han skal gjøre ende på djevelens gjerninger.» (1.Joh. 3:8) Kristus forklarte at «Guds rike begynner inne i dere». (Luk. 17:21).

Den første seieren gjorde det mulig for Kristus å hjelpe oss å vinne seier over Satan og å frigjøre oss fra hans grep mens vi ennå er her på jorden. Selv om vi ved synden har gjort oss til Satans undersåtter, har Kristus nå tillatelse, ved Sitt blod, til å rive oss ut av Satans hånd og tilby oss tilgivelse, en ny ånd og en ny fødsel. Vi får en mulighet til å bli «født på ny» ved å angre vår synd og døpe oss. Uten denne nye fødselen kan vi ikke få adgang til Guds rike (Joh.3; Rom.8).

Paulus skriver: «Dere er dyrt kjøpt. Ær da Gud i deres legeme!» (1.Kor.6:20). «Dere er dyrt kjøpt, bli ikke menneskers trelles» (1.Kor.7:23). «Jeg formaner dere altså, brødre, ved Guds miskunn at dere fremstiller deres legeme som et levende, hellig, Gud velbehagelig offer -- dette er deres åndelige gudstjeneste -- og skikk dere ikke like med denne

verden, men bli forvandlet ved fornyelsen av deres sinn, så dere kan prøve hva som er Guds vilje: det gode og velbehagelige og fullkomne!» (Rom.12:1).

«Ettersom da barnene har del i blod og kjød, fikk også han i like måte del deri, for at han ved døden kunne gjøre til intet den som hadde dødens velde, det er djevelen, og utfri alle dem som av frykt for døden var i trelldom all sin livstid. For engler tar han sig jo ikke av, men Abrahams ætt tar han sig av; derfor måtte han i alle ting bli sine brødre lik, for at han kunde bli en miskunnelig og trofast yppersteprest for Gud til å gjøre soning for folkets synder. For derved at han selv har lidt og har vært fristet, kan han komme dem til hjelp som blir fristet.» (Heb.2:14-18).

Påske-gleden:

Den sanne påskegleden kommer av å forstå hva Kristus har gjort for oss, at Han har tatt vår straff. At Han nå har fått nøklene til «døden og dødsriket», at vi ikke lenger trenger å slave under synden, men kan leve ett nytt liv ved Hans ånd og hjelp. At vi, til tross for at vi lever på denne jorden hvor Satan ennå herjer, kan være under Guds beskyttelse og at Satan ikke har makt over oss, om vi ikke gir han denne makten. At Satans protester mot at syndige mennesker kan unnsnippe dødsstraffen ikke lenger lyder i himmelen. At menneskesønnen, Kristus, har makt til å forlate

synder (Matt.9:6).

«Idet jeg frir dig ut fra folket og hedningene, som jeg sender deg til for å lukke opp deres øyne, så de kan vende seg fra mørke til lys og fra Satans makt til Gud, forat de kan få syndenes forlatelse og arvelodd blandt dem som er helliget ved troen på meg.» (Apg.26:17-18).

«For jeg er viss på at hverken død eller liv, hverken engler eller krefter, hverken det som nu er eller det som komme skal, eller nogen makt, hverken høyde eller dybde eller noen annen skapning skal kunne skille oss fra Guds kjærlighet i Kristus Jesus, vår Herre.» (Rom.8:38-39)

«Så dere med glede takker Faderen,

som gjorde oss skikket til å få del i de helliges arvelodd i lyset, han som fridde oss ut av mørkets makt og satte oss over i sin elskede Sønns rike» (Kol 1:12 -13).

«Men nu, da dere er frigjort fra synden og er trådt i Guds tjeneste, har I eders frukt til helliggjørelse, og til utgang et evig liv. For den lønn som synden gir, er døden, men Guds nådegave er evig liv i Kristus Jesus, vår Herre» (Rom.6:23-24).

Påskan handler om Kristi død og forløsning, men også om at vi må ta del i det verk Han ønsker å utføre i oss. At vi ikke lenger tjener under Satan og kjødet, men er frie til å tjene Jesus på denne fordervede syndfulle jorden.

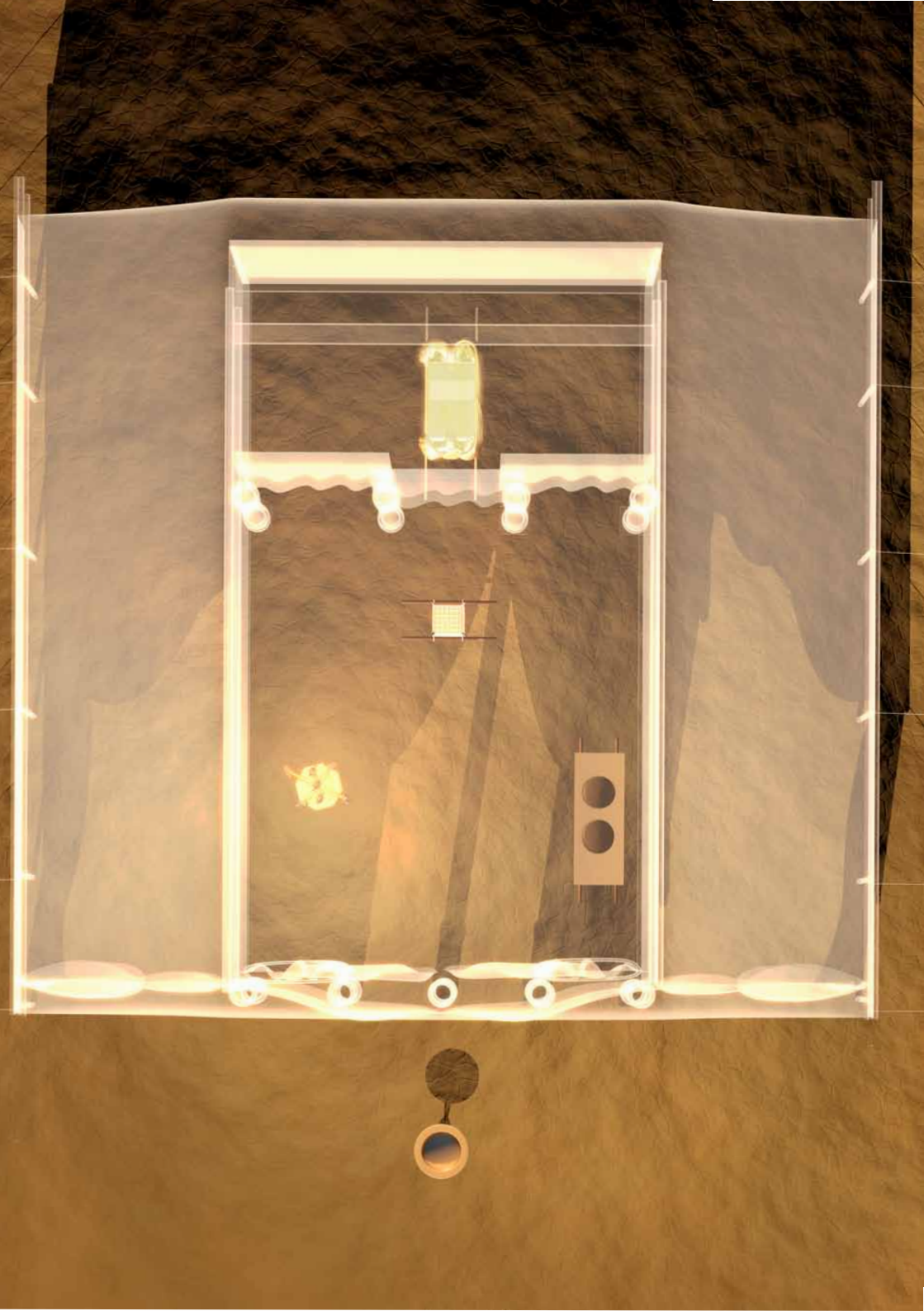
JESUS BLIR ØVERSTEPREST

Kristus ble anklaget for å forsøke å «ødelegge tempelet» og de skikkene de hadde mottatt fra Moses. Da Han sto anklaget foran rådet kom det noen «falske vitner frem» og sa: «Denne mannen har sagt: Jeg kan bryte ned Guds tempel og bygge det opp igjen på tre dager» (Matt.26:60-61). Stefanus fikk lignende anklage mot seg: «Og de oppegget folket og de elste og de skriflærde, og de falt over ham og dro ham avsted og førte ham for rådet, og stilte frem falske vitner som sa: «Dette menneske holder ikke opp å tale mot det hellige sted og mot loven; for vi har hørt ham si at denne Jesus fra Nasaret skal bryte ned dette sted og forandre de skikker som Moses ga oss» (Apg.6:12-13). Både Jesus og Stefanus måtte bøte med livet etter å fått disse anklagene rettet imot seg.

Jesus hadde bedyret at Han ikke var kommet for å oppheve «loven» men for å «oppfylle den» (Matt.5:17). Jesus avskaffet ikke loven som var gitt til Moses, men Han videreførte

den i Sin gjerning. Presteskapet skulle heller ikke avskaffes men overføres. Kristus skulle bli den nye Øverstepresten. Helligdomtjenesten skulle heller ikke avskaffes, men fortsettes i helligdommen i himmelen (Heb.8:1-2). Derfor ødela ikke Kristus «skikkene», Han var tro mot Sitt Eget system og Sin Egen lov, og fortsatte den i fullkommenhet. Ved Sitt Eget blod stadfestet Hans sin prestatetjeneste. Der prestene i helligdommen i det jordiske tempelet bar frem dyreblood, bar Kristus frem Sitt eget (Heb.9:23; 10:11-12).

Jesus forteller disiplene at Han var nødt til å dra fra Jorden: «Likevel sier Jeg dere sannheten. Det er til det beste for dere at Jeg går bort. For hvis Jeg ikke går bort, kommer ikke Talsmannen til dere. Men hvis Jeg går bort, skal Jeg sende Ham til dere. Når Han kommer skal Han overbevise verden om synd og om rettferdighet og om dom» (Joh.16:7-8). Det er mange som ikke har forstått hvorfor Jesus dro etter oppstandelsen

fremfor å regjere på Jorden. Hvorfor kom Han for så å dra igjen? Hvorfor har Han vært borte i omlag 2000 år og enda ikke har kommet tilbake slik Han lovet? (Apg.1,11; Joh.14:2-3) Var Kristi oppgave for oss over da Han døde og oppsto, gir det ingen mening at Han reiste bort. Men Jesus selv sa Han måtte dra for å kunne «sørge for» Sine barn på jorden. Jesus skulle sende dem «hjelp» fra himmelen gjennom blant annet talsmannen. Denne oppgaven hørte med til Hans nye prestetjeneste for menneskene. Mange tror Kristus kun skulle være et offer og dø, men Bibelen er klar, Jesus skulle arbeide som prest for oss. Og denne prestetjenesten innebar flere stadier som også er å finne i loven og som vi skal se nærmere på når vi gransker høytidssabbatene. Alle Guds høytider handler om hvordan Gud frelser Sine barn fra de farer som de havner i og møter. Både teologisk og fysisk. En prests oppgave var blant annet å være mellommann mellom Gud og mennesket, og å be på menneskets vegne. (1.Tim 2:5; Heb.4:6; Heb.7:25)

En prests oppgave var også og undersøke om noe rent var blitt urent og bedømme om noe skulle forkastes eller erklæres rent. (3.Mos.13-14) I Åpenbaringsboken får vi et gjensyn med Jesus i himmelen. I denne siste boken i Bibelen ser vi alle symbolene

fra helligdomtjenesten, men denne gangen mer sentrert rundt Kristus. Her kommer det frem flere viktige aspekter, blant annet at Jesus som vårt «offerlam» er den eneste som kan få tillatelser til å åpne noen «segl» som er vesentlige for menneskenes skjebne (Åp.5:9). Vi ser Ham holde stjernene for de syv menigheter, og at Han har oppgaven med å gi disse menighetene tidsriktig informasjon. Kristus arbeider ennå for menneskenes frelse fra helligdommen i himmelen. Og når denne oppgaven er fullført vil Han komme tilbake og hente de som skal bli innbyggere av Hans rike. (Åp.1,7; 21:26-27) Mange sitter da igjen med inntrykket at vi ikke helt vet hva Jesus gjør og når Han kommer. Men fordi prestetjenesten og helligdommen på jorden var et bilde på den sanne helligdom, ligger svarene på hva Jesus skal gjøre i loven (Heb.8:5). Jesus kom for å «oppfylle» loven, en oppgave vi vil få se at Han fortsetter med også etter Sin himmelfart. Og i «loven og profetene» ligger svaret på hvorfor Jesus ennå ikke er kommet, og også når vi kan forvente at Hans tjeneste er over og Han kan komme tilbake. Fordi de mange kristne mangler kunnskap om «loven» er de også i mørket når det gjelder Kristi prestetjeneste. Ved å studere høytidssabbatene og høytidene får vi et lite

glimt av hva Jesus gjør i himmelen for å frelse oss, frem til Han kommer igjen.

En tid etter påsken dro Jesus ifra disiplene og til himmelen slik Han hadde sagt dem at Han ville. Fra og med nå er høytidssabbatene knyttet til helligdommen i himmelen, og oppfyllelsen slik den påvirker guds barn er knyttet til Jorden. «Det er til det beste for

dere at Jeg går bort. For hvis Jeg ikke går bort, kommer ikke Talsmannen til dere.» Kun ved Hans tjeneste i himmelens helligdom for vår skyld, kunne Han som vår mellommann gi oss en dyrebar skatt fra Gud. Jesus skulle “ta oss” eller “vår sak” med seg inn i helligdommen. Satan bestred Hans rett til å ta oss med, kriget, men tapte. Derfor kan vi nå “følge” Kristus inn i helligdommen i himmelen.

3. HØYTIDSSABBAT

Pinsehøytiden - Shavout

På hebraisk heter høytiden Shavout, på hellenistisk-gresk - Pentecost, som betyr den femtiende dag. På norsk kaller vi det for pinsen. Pinsen er en høytid kun bestående av én høytidssabbat. Den var bundet til påsken for det var etter «løftingen» av kornbåndet (oppstandelsesdagen) man skulle begynne å telle femti dager fra da og frem til denne høytiden. Også her varierer det noe fra enkelte jødiske grupper til andre. Den rabbinske skikken er å telle fra dagen etter høytidssabbaten (15 Abib), mens karaitt jødene plasserer «kornbåndet for Herrens åsyn» etter den ukentlige sabbaten i påsken. Da Jesus døde samfält trolig den ukentlige med høytidssabbaten og dermed er det vanskelig å vite utfra dette hvilken metode Jesus bifalt. I loven står det kun «etter sabbaten».

For å komme til pinsedagen skulle det telles en dag for hver dag, fra dagen etter sabbaten i påsken. Båndet Gud satte mellom påsken og pinse var dermed en forventningstid. I jødisk

forstand var tiden og tellingen for at folket skulle bli forberedt til å motta loven.

Det var omtrent den femtiende dagen etter den første påsken da israelittene forlot Egypt, at Gud ga dem loven ved Sinai fjellet. Den tredje høytidssabbaten er dermed knyttet til Guds lov. Men denne dagen har flere linker. «Fra dagen etter sabbaten skal dere telle for dere selv. Fra den dagen dere bar fram kornbåndet som løfteoffer, skal sju sabbater være omme. Tell femti dager til dagen etter den sjuende sabbaten. Da skal dere komme fram med et nytt grødeoffer for Herren... [Bibelen fortsetter med å spesifisere ofrene som skal ofres] ..Presten skal løfte dem sammen med brødene av førstegrøden, som et løfteoffer for Herrens åsyn, sammen med de to lammene. De skal være hellige for Herren og tilhøre presten. Den samme dagen skal dere rope ut at det er en hellig samling for dere; dere skal ikke gjøre noe dagsverk. Det skal være evig lov overalt hvor dere bor,

Det står at Gud skrev ti lover på to steintavler og at Han skrev på begge sider av steintavlene.

for hele etterslekten. Når dere høster inn grøden i landet deres, skal du ikke skjære helt ut av kantene av åkeren når du høster. Du skal heller ikke høste inn det som blir stående igjen etter innhøstningen. Du skal la det bli igjen til den fattige og til den fremmede. Jeg er Herren deres Gud» (3.Mos.23:15.22). «Også på første-grødens dag, når dere kommer fram med offer av nytt korn til Herren på ukenes høytid, skal dere ha en hellig samling» (4.Mos.28:26).

Fordi den lille omtalen av denne høytiden dreier seg om korn innhøstningen, førstegrøden, samtidig som

dagen er til minne om da de fikk loven, feirer jøder disse to begivenhetene sammen. Hvordan disse to sammenfaller i harmoni vises nettopp i det nye testamentet hvor Jesus fortsetter å oppfylle disse høytidene, men nå ved Sin prestatjeneste i himmelen. Jesus fortsetter å oppfylle høytidene fordi Hans frelsesverk for menneskene ikke er over ennå. Ofringene er over og oppfylt en gang for alle. Offeret Han brakte var fullkomment og ble fullbrakt, men resten av betydningene hører til det arbeidet Kristus fortsatte med for Sitt folk her på jorden.

Jødene bereder seg til Shavout ved å berede seg til å la loven bli en personlig del av ens liv. Det var nettopp dette disiplene ble oppfordret til å gjøre av Jesus: «For Johannes døpte med vann, men dere skal bli døpt med Den hellig ånd ikke mange dager heretter» (Apg. 1:5). Jesus viser en forventning om at de skal, ifølge jødisk skikk, berede seg nettopp i beredelsestiden. Det var ingen tilfeldighet at Jesus valgte akkurat denne tiden for at de skulle berede seg for å motta Den Hellige Ånd. «Alle disse holdt seg samstemming til bønner og påkallelser, sammen med noen kvinner og Maria, Jesu mor, og Hans brødre.» (Apg. 1:14) Deretter: «da pinsedagen var kommet, var de alle samlet på samme sted med samstemt sinn. Og plutselig kom det en lyd fra himmelen, som av en stormende, mektig vind, og den fylte hele huset der de satt. Så viste det seg delte tunger for dem, som av ild, og de satte seg på vær enkelt av dem. Og de ble alle fylt med Den hellige ånd, og begynte å tale i andre tunger, alt etter hva ånden gav dem å tale» (Apg. 2:1-4). «Den dagen ble omtrent tre tusen sjeler lagt til de andre» (Apg. 2:41).

Jesus hadde fortalt dem om Ånden Han skulle gi dem på forhånd. Han sa: «Jeg skal ikke la dere bli igjen foreldreløse. Jeg skal komme til dere» (Joh. 14:18) «Hvis dere elsker Meg så hold Mine bud. Og jeg vil be Faderen, og Han skal gi dere en annen Talsmann, for at Han skal bli hos dere til evig tid, sannhetens ånd, som verden

ikke kan få, siden den verken ser Ham eller kjenner Ham. Men dere kjenner Ham, for at Han blir hos dere og skal være i dere.» (Joh. 14:15-17) Lenge før hadde Jesus snakket om en ny pakt Han ville opprette med Israel: «Jeg skal gi dere et nytt hjerte og gi dere en ny ånd i deres indre. Jeg skal ta steinhjertet ut av deres kjød og gi dere et hjerte av kjød. Jeg skal gi dere Min Ånd i deres indre, og jeg skal gjøre så dere vandrer etter Mine lover, og så dere holder Mine dommer og gjør etter dem.» (Esek. 36:26-27) Disiplene forsto akkurat hvor knyttet Den Hellige Ånds gave var med den loven Israel engang fikk på Sinai. Etter å ha mottatt loven på pinsefestens dag uttalte de: «Og vi er Hans vitner om alt dette som har hendt, og det er også Den Hellige Ånd som Gud har gitt til dem som lyder Ham.» (Apg. 5:32)

Israel hadde falt fra Gud og brutt Hans lov som ble forkynt dem på Sinai fjellet. I den nye pakten ville Jesus skrive loven i hjertene på de som «elsket Ham». Pinsefestens dag i Det nye testamentet og pinsen i det gamle har dermed samme hovedsymbolikk. Guds grunnlov gis til Hans utvalgte. Dette er stort! Norge er kjent for sin overdådige feiring av sin grunnlovsdag 17 mai. Datoen er festet til da Norge fikk ha sin egen grunnlov, et tegn på frihet. Etter tyskerne undertrykket Norge og landet igjen ble fritt var 17 mai feiringen større enn noen sinne. Flaggene veives og «hurra-rop» høres over hele

landet og alle er ikledd finstasen. Grunnlovsdagen er koblet til frihet fra undertrykkere, selvstendighet og tilhørighet. På samme måte er det med Guds lov. Når vi holder den viser vi at vi har tilhørighet til Guds rike. Nettopp derfor er Guds lov en slik staselig ting for «de som elsker Ham og holder Hans bud» fordi loven i seg selv er et tegn på tilhørighet til et rike og til en konge. Ved å ivareta og anerkjenne den viser vi Gud at vår tilhørighet og borgerskap er hos Ham. På samme måte som Norge har vært undertrykket av andre nasjoner, og nå sist var invadert av Tyskland, har menneskene vært under Satans herredømme og den syndens lov som følger med hans rike. Når Gud tilbyr Sin lov gjennom Sin ånd, og å skrive denne lov på våre hjerter, er det for å frigjøre oss fra Satans herredømme og hans lov. Derfor er Guds lov et tegn på frihet. Paulus skrev i sitt brev til romerne: «For livets Ånds lov har i Kristus Jesus gjort meg fri fra syndens og dødens lov.. ..For de som lever etter kjødet, retter sinnet etter det som hører kjødet til, men de som lever etter Ånden retter sinnet mot det som hører Ånden til. ..For kjødets sinnelag er fiendskap mot Gud, for det bøyer seg ikke inn under Guds lov, og har heller ikke evne til å gjøre det.» (Rom.8:2,5,7)

Jesus sa: «Hvis dere blir i Mitt ord, er dere i sannhet Mine disipler. Og dere skal kjenne sannheten, og sannheten skal gjøre dere fri. De svarte Ham: «Vi er Abrahams ætt og har aldri

vært treller under noen. Hvordan kan Du da si: Dere skal bli fri?» Jesus svarte dem: «Sannelig, sannelig sier Jeg dere: De som gjør synd er syndens trell. ...Så hvis Sønnen gjør dere fri, da blir dere virkelig fri» (Joh.8:31-36).

Om de som tar imot Guds Ånd og lar Ånden sette oss i harmoni med Guds rikes lov står det: «Hvis Hans Ånd som oppreiste Kristus fra de døde, bor i dere, da skal Han som oppreiste Kristus fra de døde, også gi liv til de dødelige legemene deres ved Sin Ånd som bor i dere.» (Rom.8:11) Som Jesus sa: «Guds rike» begynner «inni dere» (Luk.17:21). Ved å holde Guds lov og opphøye den kan vi glede oss og fryde oss med tanken at vi med en slik handling viser verden, Satan og Gud hvilket land som er vårt fedreland og hvem som er vår sanne konge og leder. «Salige er de som gjør Hans bud, slik at de kan ha rett til livets tre og kan komme gjennom portene til Staden.» (Åp.22:14) Ved å minnes dagen Gud ga Sin lov, og å be om at loven skrives i våre hjerter gjennom Åndens gave, viser vi at vi tilhører Det nye Jerusalem.

Første innhøstning:

På pinsehøytiden skjedde det flere ting. Innhøstningen var denne gang av mennesker og ikke korn som i det gamle testamentet. Jesus hadde sagt til dem: «Jeg sendte dere ut for å høste det dere ikke har arbeidet for. Andre har arbeidet, og dere har gått inn i arbeidet deres.» (Joh.4:38)

Mange av de som vendte om gjorde det nettopp fordi de hadde sett Kristi arbeid og Hans død og nå høstet apostlene dem inn til menigheten. Det var Kristus som hadde sådd og også Hans høst. Kristus ga Den Hellige Ånds gave, middelet til å holde seg levende i troen og i lydighet til Gud, på samme tid som de engang hadde fått stentavlene. Det viktige her er å se hvordan Kristus fortsetter å oppfylle loven etter oppstandelsen. Den var altså ikke opphevet. Presteskapet var overført til Kristus og Han oppfylte betydningen av hver festdag slik de levittiske prestene engang hadde gjort, bare at dengang var det ved symbolikk.

I helligdommen som Kristus gikk inn i var det tre gjenstander i det første rommet. Skuebrødsbordet, lysestaken og røkelseskaret. Alle disse gjenstandene er representert i pinsehøytiden. I Bibelen er brød et symbol på «Guds ord» og på Kristus. (Luk.4:4; Joh.1:14; 6:58) Guds ord ble plassert i deres munn og på deres tunge «alt etter hva Ånden gav dem

å tale» (Apg.2:4). Dette hjalp dem i deres arbeid for å nå mennesker for Kristus. Lysestaken er et symbol på menigheten og oljen på Den Hellige Ånd (Åp.1:20). Nettopp det Jesus gjorde for den første menigheten på denne dagen. Røkelsesalteret representerer bønn. Apostlene hadde vært samlet i bønn, men Kristus går også i «forbønn for oss» stadig fra helligdommen i himmelen. «Hvem er den som fordømmer? Kristus er den som er død, ja, hvad mere er, som også er oppstanden, som også er ved Guds høyre hånd, som også går i forbønn for oss» (Rom 8:34). Og også åndens oppgave er å gå i forbønn for oss: «Men i like måte kommer også Ånden vår skrøpeligheit til hjelp; for vi vet ikke hva vi skal be om, slik som vi trenger det; men Ånden selv går i forbønn for oss med usigelige sukk» (Rom.8:26). Det er tydelig at Kristi tjeneste som øversteprest i himmelens helligdom hadde startet på dette tidspunktet. Kristi videre oppgaver fortsetter og utdypes under høsthøytidene, som vi snart skal se på.

JESUS I ÅPENBARINGSBOKEN

Akkurat slik det er syv høytid-sabater, er det også syv gjenstander i Helligdommen Kristus er Øversteprest i. Dette vet vi fordi den jødiske helligdommen var «skyggen» av den himmelske (Heb. 8:5). Hebreerbrevet handler om Kristi presteopp-gave for oss, og spesifiserer at Han virkelig er i en helligdom i himmelen for vår skyld. Det er først i Åpenbaringsboken vi får vite mer spesifikt hvordan Kristus arbeider for oss mens Han er i helligdommen.

De første to gjenstandene var alteret og renselseskaret, og slik som de sto utenfor Det hellige teltet, ble dette oppfylt før Jesus startet helligdomstjenesten i himmelen. Jesus oppfylte sin prestatetjeneste og offerttjeneste samtidig. Den første høytidssabbaten i påsken handler nettopp om det sanne «påskelammet» som ble slaktet for vår skyld. Den andre høytidssabbaten handler tydelig om en renselse. Den var opprinnelig til minne om da Israelittene gikk gjennom Rødehavet, som igjen er en slags troens «dåp». Deretter tok Gud bort deres fiender. Alt dette skjedde før prestatetjenesten

til Israel startet i helligdommen.

Når vi kommer inn i helligdommen, som ligner den Kristus gikk inn i etter Sin himmelfart, kommer vi først til et skuebrødsbord, deretter en lysestake med syv armer og så et røkelseskar. Med en gang vi åpner Åpenbaringsboken finner vi Kristus i himmelens helligdom, og vi kan også se Han arbeide i helligdommen. Her får vi også vite hva gjenstandene symboliserer og hvordan arbeidet ved disse gjenstandene berører menneskene på jorden.

Den første scenen som utspiler seg er Kristus ved den syvarmende lysestaken. Likevel var Skuebrødsbordet først når man kom inn i helligdommen. Som nettopp nevnt i forrige kapittel var brødet nettopp et symbol på Guds ord. Grunnen til at Åpenbaringsboken begynner med Jesus foran lysestaken kan være fordi da Johannes skriver denne boken og får synene handler det om hans samtid og tiden fremover (Åp.1:1), og ikke om det som alt er skjedd.

Da disiplene fikk Den hellige ånd hadde de fått vite på forhånd at

Ånden var Talsmannen som skulle «lære» dem opp i Guds sannhet. Det var en Kunnskapens Ånd som skulle «veilede dem til hele sannheten» (Joh.16,13). Det står om Ånden Kristus skulle sende: «Han skal ikke tale ut fra seg selv, men det han hører skal han tale. Og han skal forkynne dere de ting som skal komme» (Joh.16:13). I det øyeblikket de mottar Ånden på pinsefestens dag får vi vite at de begynte å tale «alt etter som Ånden gav dem å tale» (Apg.2:4). Så da Ånden ble utgytt på pinsefestens dag ga Kristus dem «brød» eller «ord» fra himmelen. Husk at Ånden ikke skulle «tale ut fra seg selv» men skulle komme med Guds ord. Da Jesus fortalte Han kom til å sende denne Talsmannen fortalte Han at det er en erstatning for at Han selv ikke kunne bli iblant dem. «Jeg etterlater dere ikke som foreldreløse» sa Han. Jesus var brødet, ordet, som kom fra himmelen. Og Ånden hadde spesifikt blitt gitt å skulle gi Kristi ord til Guds barn mens Jesus var i helligdommen. Jesus utførte derfor en preste-handling foran Skuebrødsbordet da Han sendte Den Hellige Ånd til den første menigheten og sørget for at de fikk Guds ord.

Johannes var ennå ung når dette skjedde, og det er mange år senere at han befinner seg som fange på øya Patmos. Det er her Han i et syn får se «de ting som skal skje om kort tid». Åpenbaringen er kalt “Johannes åpenbaring”. Men i det første verset i boken står det tydelig at det

er “Jesu Kristi Åpenbaring”, som dermed burde vært bokens rette navn slik Gud ga det. Så det er altså på dette tidspunktet at Johannes får en Åpenbaring, og får i et syn se Jesus som Konge. Videre får han se Jesus midt blant lysestakene: «Og da jeg hadde snudd meg, så jeg sju lysestaker av gull, og midt imellom de sju lysestakene så jeg en som lignet Meneskesønnen, kledd i en fotsid kjortel og ombundet med et gullbelte om brystet» (Åp.1:12-13). I vers 20 får vi vite «hemmeligheten», at «de sju lysestakene» er «de sju menighetene». Deretter får vi vite hvordan Jesu oppgave ved denne lysestaken berører Guds barn. Jesus har syv stjerner i sin hånd som symboliserer syv engler (v.20). Mange har den oppfatning at en engel er et vesen med hvit kjortel, og noen mener de har vinger. Men i det hebraiske språket betyr ordet engel «en budbringer». Dette er også tilfelle med den greske teksten. I de hedenske religionene var engler ofte tilbedt og beundret, men i Bibelsk betydning er engler «budbringere». De syv stjernene er derfor syv budskaper fra Kristus til menigheten. Et budskap til hver menighet gjennom tidens gang, fra Johannes tid og frem til Jesu gjenkomst. Hvert budskap passet med en menighet på Johannes tid, og åpenbarte også den sanne kristne menighets ferd gjennom de kommende par tusen år. Det er nettopp fordi Jesus døde for menigheten, at Han har fått tillatelse til å fungere som mellommann

mellom menigheten og Gud. Hans offer er sentrum for alle Hans handlinger. Hver menighet får både oppmuntring og en sterk formaning. Den siste menigheten får ikke noe ros, kun formaning og løfte om frelse om formaningen blir tatt imot. Det som kommer tydelig frem i disse syv budskapene, er at menighetenes frelse ikke er avgjort. Menighetene er fortsatt ikke i fullstendig harmoni med Gud, og Jesus går imellom og lover dem frelse hvis de «omvender» seg fra sine feil. De som tror at alt var over da Jesus døde på korset, mister budskapet til disse kristne menighetene. Jesu død brakte middelet til frelse, men frelsen når ikke frem om ikke menneskene samarbeider. «Derfor gi akt på dere selv, og på hele den flokken som Den Hellige Ånd har satt dere som tilsynsmenn i, for å vokte Guds menighet som Han kjøpte med Sitt Eget blod» (Apg.20,28). I Sin tjeneste fra helligdommen arbeider Jesus med å «rense» Sine menigheter ved å formane dem til å ikke slutte reformasjonen som fører til Guds ideal. Som øversteprest har Han mulighet til å sende budskapene til menighetene og gjøre det Han kan for å bevare dem. I hvert budskap til hver menighet står det: «Den som har øre, han høre hva Ånden sier til menighetene» (Åp.2:7,11,17,29; 3:6,13,22). Ånden er oljen i lysestaken, det vil si, så lenge oljen holder liv i flammen kan lysestaken oppfylle sin misjon. På samme måte er det med Guds

menighet. Jesus forteller oss i disse budskapene at det er av ytterste betydning at menigheten hører «hva Ånden sier til menighetene» for at de kan overleve og bli frelst. Vi får gjennom disse budskapene vite at selv om middelet til frelse er sikret gjennom Kristus, er ikke frelsen til menneskene som er i menigheten sikret. Også Guds barn må omvende seg og være med på Guds plan og frelse for dem.

Det står i Bibelen at Kristus satte seg ved Faderens side da Han dro opp til himmelen. I Åpenbaringen får vi vite at Faderen er til stede i helligdommen mens Kristus utfører prestatetjenesten. Gud er kanskje nettopp til stede fordi Kristus er mellommann mellom Gud og mennesket. I Daniels bok og i Esekiels bok får vi vite at Guds trone har hjul, og kan forflyttes etter hva oppgaven er eller hvor Guds tilstedeværelse behøves. I Esekiels bok får vi vite at «Ånden» er i «hjulene». «Dit Ånden ville gå, gikk de, fordi ånden gikk dit. Hjulene løftet seg sammen med dem, for livsvesenets ånd var i hjulene» (Esek.1:20).

Tronen, enten det er Kristi eller Faderens, beveger seg etter oppgaven. Det betyr at Gud ikke står stille et sted, så når Kristus satte seg på Faderens trone, betyr det ikke at Kristus ikke lenger kunne utføre de forskjellige oppgavene i de forskjellige avdelingene. I Åpenbaringen kap. 4 får vi se at Guds trone står foran «sju ildfakler». Når Kristus ga budskapene til menigheten var altså Guds trone

ved Kristi side. Vi får også vite at prestetjenesten som blir utført her blir utført med mange vitner til stede. I Åpenbaringsboken kapittel fem får vi se en forseglet bok, og vi får vite at ingen er istand til og åpne seglene. Deretter får vi vite at kun Kristus, fordi Han hadde ofret seg, hadde mulighet til å gi menneskene innsikt i det som sto i dette dokumentet. Igjen kommer det frem hvordan Kristus presenterer «sitt blod» sitt offer som mulighet til å hjelpe menneskene på Jorden. Men bokrullen som skal åpnes har syv segl, selv om Kristus får tillatelse til og åpne bokrullen ved å bryte seglene, vil ikke dette skje uten konsekvenser. Før innholdet i bokrullen kan forkynnes vil det skje syv historiske begivenheter som er beskrevet i symboler. I det gamle testamente får vi vite at det var et spesielt syn, og mye av det Daniels skrev om fremtiden, som skulle forsegles (Dan.12:4; 8:26). Fremtiden var altså forseglet, mens i Åpenbaringsboken står det at Åpenbaringen er en gave fra Gud som er gitt til Kristus for og åpenbare fremtiden for Sitt folk. Så Faderen gir altså Kristus i oppgave og åpenbare fremtiden, og det er derfor også kun Kristus som har tillatelse til å åpne forseglingsen. Jesus røpet engang at ikke engang Han visste når Hans gjenkomst ble, det «vet kun Faderen». Kristus sa at Hans oppgave ikke var å forkynne Sitt Eget, men det som ble gitt Ham av Faderen. «Min lære er ikke min Egen, men tilhører Ham som har

sendt Meg» (Joh.7:16). Så Kristi rolle er mer kompleks enn mange i dag forstår. Vi ser at hvert segl tilhører en tidsepoke i verdenshistorien og når det syvende seglet åpnes ser vi igjen Kristus (Åp.8:1). Denne gangen kommer den tredje gjenstanden i helligdommen til syne under Kristi og Guds oppsyn. Røkelsesalteret av gull kommer i fokus. Her får vi vite at røkelsen fra dette alteret er forenet med «de helliges bønner» (Åp. 8:4): «Og røyken fra røkelsen, sammen med de helliges bønner, steg opp foran Gud fra engelens hånd». Det er noe viktig verdt å merke seg når det gjelder den prestelige oppgaven rundt røkelsesalteret. I loven står det at presten skulle stryke noe av blodet fra syndofferet på hornene på røkelsesalteret (3.Mos.4:7). Igjen kommer korset i fokus. «de helliges bønner» når frem til Gud gjennom Kristi blod og forløsning. Kristi prestetjeneste ved røkelsesalteret er vesentlig for at våre bønner skal tas imot av Gud. I bibelen er horn ofte et symbol på makt, og ved at blodet skulle strykes på selve hornene viser det viktigheten av å be til Gud i kraften av Jesu blod. «Da vi altså, brødre, i Jesu blod har frimodighet til å gå inn i helligdommen» (Heb. 10:19). «Og alt som dere gjør i ord eller i gjerning, gjør det alt i den Herre Jesu navn, idet dere takker Gud Fader ved ham!» (Kol. 3:17). Men røkelse skulle også ta plass ved enda en av Øversteprestens oppgave.

På den store forsoningsdagen skulle Øverstepresten gå inn i det aller helligste og ta med røkelse inn dit. Som vi nettopp leste i Åpenbaringen kap. 8 blir det overført røkelse til et røkelseskar. Syv basuner blåses og igjen får vi vite om ting som kommer til å skje, enten historisk eller helt på slutten. I Åpenbaringen kapittel 10 får vi se en bok som endelig blir åpnet. Som vi vet fra tidligere i Åpenbaringen, var det en spesiell beseglet bok som kun kunne åpnes av Kristus. Dette kan være når innholdet i boken blir kjent.

Neste gang vi nå får se Kristus etter Han har vært ved røkelsesalteret i synene gitt Johannes, er når «tempelet i himmelen» blir «åpnet» og «pakt-sarken» kan ses. Nettopp det som var etter røkelsesalteret. Der var det et forheng som dekket det innerste hvor Paktens Ark med loven sto. Når Åpenbaringen viser Kristus i de forskjellige helligdoms-symbolene i rekkefølge er det verdt å følge med. Nå «åpnes» noe og paktskisten kan ses. Deretter forteller Åpenbaringen på ny begivenhetene fra Jesus ble født til Han kommer igjen andre gang. Denne gang fokuseres det på Guds fiende Satan, hvordan han prøver å bedra Guds barn og hvilke jordiske makter han benytter seg av, til det siste, for å overvinne de Jesus prøver å frelse. Etter at disse maktene som vil bekjempe Guds barn er nevnt, får vi se Jesus komme i himmelens skyer. Han har en sigd i hånden og skal «høste» Sitt strev (Åp.14:14-16). Men

en annen engel kommer også «ut fra tempelet i himmelen», han har også en sigd. Men de denne engelen høster inn skal gå fortapt (Åp.14:17-20). Deretter plasseres Kristus tilbake i tid, til da Han står i det aller helligste i himmelen i kapittel 15. Videre i kapittel 16 er det beskrevet plager som vil komme over jorden. I kapittel 17 advares det igjen mot de makter som Satan benytter seg av for å bekjempe Kristus og Hans etterfølgere. Og til slutt får vi lese dommen over både Satan og hans allierte, om en ny jord som skal skapes og et nytt paradisi. Til slutt beskrives det at Jesus skal bo med Sitt folk, og harmoni og fred gjenoprettes (kap.21-22).

I sin helhet omhandler Åpenbaringen Kristi arbeid for vår frelse fra Sin tjeneste i himmelens helligdom, om hvordan Han forsøker å bevare menigheten fra bedragene som kommer over dem og også hvordan Han arbeider for å bekjempe angrepene fra den onde mot de troende. Alt dette er Kristi prestetjeneste for oss fra himmelens helligdom. Denne prestetjenesten er også blitt gitt til kjenne gjennom Jesu høytider. Her fortsetter høytidene å vandre sammen med gjenstandene i helligdommen, og røper mer om Kristi arbeid for oss. Helt fra lammet ble slaktet i påsken til Han kommer igjen for å høste inn sin flokk. Kristus skal oppfylle hele loven, også det som lå i fremtiden.

4. HØYTIDSSABBAT

Yom Teruah – Basunenes høytid

På våren var det tre høytids-sabbater som alle representerte begynnelsen på Kristi soningarbeid for menneskene. De fire neste høytidene kommer om høsten og representerer det avsluttende arbeidet. De første to høst-høytidene er preget av et stort alvor. Et alvor vi ser representert i Kristi arbeid i helligdommen i Åpenbaringsboken.

Guds barn er ikke beredt til Jesu gjenkomst. Som vi får vite av både apostlene, Paulus og i Åpenbaringsboken: Satan og hans arbeidere har gjort stor skade. (Åp.17:6; 2.Tess.2:9-10). Likevel har Kristus bevart sitt folk fra fullstendig kollaps (Åp.12:16-17). Han har rettledet dem, formant dem og oppmuntret dem. (Åp. kap. 2-3) Noen av Guds barn har forvillet seg inn i «Babylon» (Åp.18:4), og kommer de ikke ut derfra vil de gå fortapt sammen med Satan ved hans bedrag. (Åp.14:9-10) Kan Jesus få reddet de som er bedratt? Jesus legger vinn å hente en ren menighet. I Daniels bok står det at

i den siste tid skal mange «bli rensset, gjort hvite og lutres» (Dan.12:10). Nettopp dette er budskapet fra Kristus til den aller siste menigheten. De må rett og slett omvendes, de tror de er omvendt uten å virkelig være det (Åp.3:17). De forstår ikke at de mangler alt for å kunne bli beredt. Budskapet til den siste menighet er klar: de må renses.

Basunenes høytid kom på høsten og skulle varsle tiden for Guds dom. Et varsel er et kall om beredelse. Denne høytiden må ikke blandes med det den i dag feires som av jødene i Yom Teruah's sted: Rosh Hashanah. Jøder i dag feirer denne høytiden som en nyttårsfeiring. Dette skjedde trolig etter det babylonske fangenskapet hvor jødene begynte å adoptere de babylonske navnene på sine egne måneder hvor den syvende måneden ble kalt Tishri og hvor den 1 i denne måneden sammenfalt med det babylonske nyttåret. Dermed ble denne tiden satt som begynnelsen på det offisielle året mens påsken ble beg-

ynnelsen på det religiøse året. Deretter kom skikken med å kalle høytiden Rosh Hashanah istedenfor Yom Teruah. Det er viktig å fjerne tilleggs-betydning som ikke har Bibelsk begrunnelse. Mange ny-messianske kristne tror at de går tilbake til røttene om de holder alt det jøder i dag holder. Men jødedommen er også blitt påvirket både læremessig og tradisjonsmessig av andre. Skal man ha en bibelsk tro må man ikke stoppe opp med jødene i dag men heller gå helt tilbake til Bibelen. I noe tilfeller tolker også jøder Bibelen feil, noe Jesus også fortalte oss at de gjorde, slik det er beskrevet i de fire evangeliene. I Bibelen står det tydelig at basunenes høytid skulle lande på den syvende måneden. Altså ikke den første. Høytiden var den første av høst-høytidene og markerte på sett og vis «begynnelsen på slutten». En endetids-epoke starter, Kristi siste oppgaver før Jesu gjenkomst kommer frem.

I loven sier Herren følgende om denne høytiden: «I den syvende måned, på den første dag i måneden, skal dere holde en hellig sammenkomst; dere skal ikke gjøre noen arbeids-gjerning; den dag skal basunene lyde hos dere» (4.Mos.29:1) Det står veldig lite om denne høytidsdagen, og kunnskapen om dens betydning har dermed vært liten, selv hos dem som har oppfylt loven og holdt denne høytiden. Ordet brukt om basuner er «terooaw» i den hebraiske bibelen, men i grunnteksten skal altså

ordet «trompeter» mangle i de to omtalene av denne høytiden, både i 3.Mos. 23:24 og 4.Mos. 29:1. At det er snakk om et mektig varsel, et rop av noe slag er iallefall sikkert. Basuner ble ofte brukt til å varsle eller å bringe folkets oppmerksomhet mot noe. Denne høytidsdagen, som Gud har gitt sparsommelig med opplysninger om i det gamle testamentet, glir pent inn i Kristi prestatjeneste i Åpenbaringsboken. Plassert som den første av fire høytider, hvor den tredje er innhøstningen, kan denne høytiden representere Kristi kall til sitt folk om å berede seg for Hans gjenkomst. Men en annen stor begivenhet skulle skje før Jesus kunne innhøste sitt folk. I Åpenbaringen skulle Kristus videre inn til paktskisten som innholdt Guds lov, som også representerer dom. Den neste høytiden etter basunenes høytid var nettopp den store forsoningsdagen da Øverstepresten i den jordiske helligdommen gikk inn til det aller helligste og til Paktsarken. På denne dagen ble folkes skjebne avgjort og folket fastet og ydmyket seg. Yom Teruah fungerte ikke bare som en innvielse av høst-høytidene men var også dagen som tidfestet når den neste høytiden kom, altså når Øverstepresten skulle inn i Det aller helligste. For å vite hvilken dag som var den første dagen i den syvende måneden måtte prestene vente til de så første nymåne. Når den var sett kunne de fastslå at det var den første i den syvende måneden og dermed

også planlegge og vite når den tiende dagen i denne måneden falt som da var den neste høytidsdagen, den store forsoningsdagen.

I Åpenbaringsboken finnes et budskap som skal proklameres til «hvert folkeslag, stamme, tungemål og folk», og budskapets vide mål forklarer at budskapet skal forkynnes med en «høy røst» (Åp.14:7). Budskapet begynner slik: «Frykt Gud og gi Ham ære, for timen for Hans dom er kommet» (Åp.14:8). Det første budskapet engelen kommer med handler om å tilbe Gud slik Han ønsker tilbedelsen, de neste handler om en advarsel mot Satans siste bedrag og angrep mot Guds menighet.

Denne engelen med det «høye rop» blir sendt av Kristus i helligdommen. For det er «Kristi Åpenbaring» (Åp.1:1). Utsendelsen av denne engelen, eller budskapet, er derfor en del av Kristi prestetjeneste. Navnet Yom Teruah betyr bokstavelig talt å «lage en høy lyd». Ordet kan beskrive lyden av en trompet, men den kan også beskrives som lyd laget av en stor samling av mennesker som roper unisont. Et eksempel på dette er da Israel skulle bekjempe byen Jeriko: «Og når de blåser i larmhornet med lange toner, og I hører basunklangen, skal hele folket sette i et stort skrik; da skal byens mur falle ned der hvor den står, så folket kan stige inn over den, enhver rett frem for sig» (Jos.6:5). Åpenbaringen forteller om en «engel», men engel kan også bety budbringer. Guds budskap til men-

nesker blir ofte gitt av Gud, men blir spredt på jorden av Guds folk. Mennesker har gjennom hele Bibelens historien vært Guds instrumenter til å nå sine medmennesker med Guds sannhet for deres tid. For å spre det enorme budskapet som skal gis før Jesus kommer igjen, det som er beskrevet i Åpenbaringen 14, trenger Gud representanter blant «hvert folkeslag, stamme, tungemål og folk». Gud trenger sine barn over hele jorden å gi dette budskapet for at det skal nå frem.

Så høytiden kan symbolisere flere ting. Den kan symbolisere begynnelsen på det som i Bibelen kalles «endetiden», og dens hensikt kan også være å berede folk for den neste høytiden som er svært alvorsfylt. Det som er viktig å merke seg er at en stor del av Kristi prestetjeneste for oss i himmelens helligdom er å bevare og advare oss mot bedrag. Blant budskapene som skulle komme med det høye «lyden» var «falt, falt er Babylon». (Åp.14:8) I sammenligning Jerikos murer som falt ved Israels barns høye rop og Guds kraft. Alle høytidene handler om Jesu frelse for Sitt folk. Påsken om hvordan Han frelser fra synd, pinsen om hvordan Han tar oss ut av djevelens rike og innlemmer oss i Sitt rike, forsoningsdagen handler om hvordan Han forsvarer oss og løvhyttefesten hvordan han redder oss fra Jordens ødeleggelse. Dermed kan denne høytiden passe med hvordan en del av Kristi prestetjeneste er å

frelse oss fra alle de teologiske «bedragene» Satan har lurt Guds folk inn i (Åp.18:4; 2.Tess.2,9-10). Begynnelsen på endetiden da Gud skulle ifølge Daniels bok «rense, gjøre hvite og lutre» et folk slik at de kan være beredt for Jesu gjenkomst.

Disse tingene vet vi med sikkerhet: Kristus er i himmelens helligdom, og Åpenbaringsboken er Hans budskap fra helligdommen om Hans arbeid der for vår skyld. Blant de forskjellige tjenestene er Hans oppgave å redde de som er bedratte og opplyse verden om Guds sannhet og «timen for Hans dom». Denne høytiden er den eneste som har tilfallende symbolikk med varselsbudskapet forut dommen og

Jesus selv fortalte en lignelse om ti brudepiker: “Da skal himlenes rike være å ligne med ti jomfruer som tok sine lamper og gikk ut for å møte brudgommen. Men fem av dem var dårlige og fem kloke; de dårlige tok sine lamper, men tok ikke olje med sig; men de kloke tok olje i sine kanner sammen med lampene. Men

da brudgommen gav sig tid, slumret de alle inn og sov. Men midt på natten lød der et rop: Se, brudgommen kommer! gå ham i møte! Da våknet alle jomfruene og gjorde sine lamper i stand. Men de dårlige sa til de kloke: Gi oss av eders olje! for våre lamper slukner. Men de kloke svarte: Nei; det vilde ikke bli nok både til oss og til eder; gå heller til kjøbmennene og kjøp til eder selv! Men mens de gikk bort for å kjøpe, kom brudgommen, og de som var rede, gikk inn med ham til bryllupet; og døren blev lukket. Til sist kom da også de andre jomfruer og sa: Herre! herre! lukk op for oss! Men han svarte og sa: Sannelig sier jeg eder: Jeg kjenner eder ikke. Våk derfor! for I vet ikke dagen eller timen.” (Matt.25:1-13)

Trompetenes høytid varslet inn høst-høytidene, og er begynnelsen på endens tid, forberedelsen til Jesu gjenkomst.

REKKEFØLGEN I HELLIGDOMMEN OG I HØYTIDENE

Jesu annet komme.

Hvis høytidene og gjenstandene i helligdommen sammenfaller, blir korset alteret, Renselseskaret blir den andre høytidssabbaten hvor Jesus vinner seier over sin fiende og fjerner «brødrenes anklager» slik at helligdomtjenesten i himmelen kan starte. Deretter kommer skuebrødsbordet inn på den tredje høytidssabbaten hvor Guds ord, «brødet», nå ble gitt gjennom Talsmannen (Joh. 16:13). De neste fire gjenstandene må deretter plasseres i høst-høytidene.

Lysetaken er den fjerde gjenstanden og Yom Teruah, basunenes høytid, er den fjerde høytidssabbaten. Hvordan kan dette sammenfalle? Når vi ser på budskapene gitt til menighetene i Åpenbaringsboken, så ser vi også det oljen var et symbol på representert, Ånden. Det står på hvert budskap til hver menighet: «Den som har øre, han hør hva Ånden sier til menighetene!» (Åp.2:11). Hvordan sammenfaller denne symbolske gjenstanden med den fjerde høytiden som varslet «timen om dom», og som gikk foran den store forsoningsdagen? Budskapet til menighetene har alle en spesiell tone i seg. Hver

menighet, bortsett fra en, får ros, så varsles det samtidig om en dom over menighetene, om de ikke tar imot budskapet om å omvende seg på hver av de områdene de trenger omvendelse.

Budskapet til Efesos er blant annet: «Husk hvor du er falt fra og gjør de første gjerningene, ellers skal jeg brått komme over deg og flytte lysetaken din fra sitt sted, hvis du ikke omvender deg» (Åp. 2:5). Smyrna: «Vær tro inntil døden og Jeg skal gi dere livets krone» (Åp. 2:10). (Denne menigheten får ingen varsling om dom)

Pergamon: «Slik har du også noen som holder fast på Nikolaittenes lære, som Jeg hater. Omvend deg, ellers kommer Jeg brått over deg, og Jeg vil kjempe mot dem med sverdet fra min munn» (Åp. 2:14-15).

Tyatira: «Likevel har jeg noen få ting imot deg, for du tillater kvinnen Jesabel, hun som kaller seg selv profetinne, å lære og forføre tjernene Mine til å leve i hor og spise av kjøtt som er ofret til avguder. Og Jeg ga henne tid til å omvende seg fra sitt horeliv, men hun omvendte seg ikke. ...hvis ikke de omvender seg fra gjerningene

sine» (Åp.2:20-22).

Sardes: «Våkn opp og styrk det som ennå er igjen, det som er i ferd med å dø. For Jeg har ikke funnet gjerningene dine fullkomne for Gud. Husk derfor hvordan du tok imot og hørte! Hold fast på det og omvend deg!

Derfor hvis du ikke vil våke, skal Jeg komme over deg som en tyv, og du skal ikke vite hvilken time jeg kommer over deg» (Åp. 3:2-3).

Filadelfia får heller ikke domsvarsel.

Ladiokea: Denne menigheten er den eneste av de syv som ikke får noe skryt, men bare advarsler. Etter en lengre refs står det: «Alle dem Jeg elsker, dem refser og tukter Jeg.

Vær derfor nidkjær og omvend deg!»

(Åp. 3:19). I det samme budskapet, før kallet om omvendelse står det: «Derfor, fordi du er lunken og verken kald eller varm, vil Jeg spy deg ut av Min munn» (Åp. 3:16).

Disse budskapene til menigheten vitner om flere ting:

Det er omvendte som er falt fra eller som har blandet sin tro med falsk lære. De som har falt må omvende seg for å kunne arve løftene.

I flere av menighetene skiller Gud sin menighet i to, de som omvender seg og de som ikke gjør det.

Trompetenes høytid passer godt med lysestaken da de begge varsler om tiden for dom, og at det snart kommer en dom. På trompetenes høytid kunne folket begynne å berede seg for forsoningsdagen som kom noen dager etter, og gjøre opp sin sak med Gud.

På denne tiden kunne de granske sine hjerter og gjøre om på sine veier. De som ikke var villige til å gi opp synden på den store for-

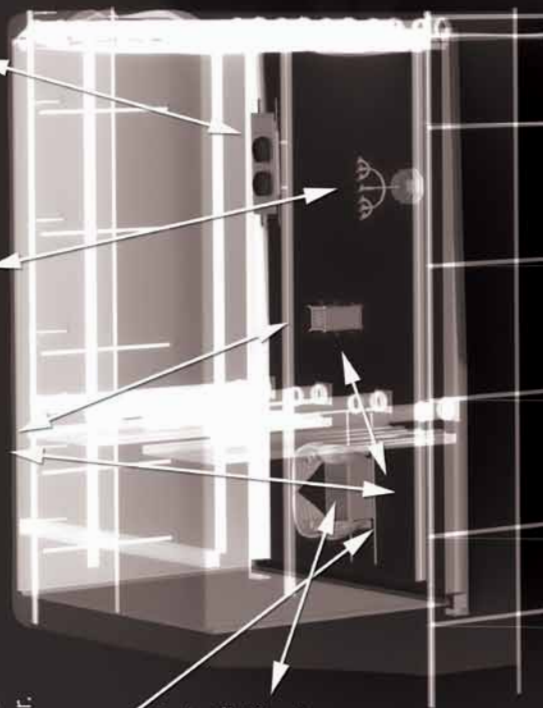
soningsdagen, kunne risikere å bli utstøtt fra menigheten. Budskapet til menighetene (lysestakene) passer derfor godt til høst-høytidene, og vitner om begynnelsen på en gransking av Guds menighet, og et kall om å berede seg for Jesu gjenkomst både på godt og ondt.

Den femte gjenstanden i helligdommen, røkelsesalteret, faller på den femte høytidssabbat, den store forsoningsdagen. På denne dagen var både røkelsesalteret og det aller helligste nært knyttet. På den store forsoningsdagen skulle blod sprinkles på hornene på røkelsesalteret i tillegg til Arken og røkelse fra alteret skulle tas inn til Det aller helligste. Det ble tatt røkelse fra alteret opp i et kar, og så ble røkelsen tatt inn i Det aller helligste for å fylle rommet der. Ved den femte gjenstanden forflytter ypperstepresten seg videre inn i det aller helligste, og ved at denne gjenstanden sammenfaller med den store forsoningsdagen viser det at en forflytting skulle skje på denne dagen. Det betyr at ypperstepresten ikke alt var i Det aller helligste, men på denne dagen skulle Han bevege seg inn dit fra røkelsesalteret og ta med noe av røkelsen. Dette skal vi snakke om i neste kapittel.

Den sjette og sjuende gjenstanden er Arken med loven og Nådestolen over, dom og nåde. De gjenstående høytidssabbatene er da første dag i løvhyttfesten og den åttende dagen etter, som var en egen høytid. Den sjuende høytiden er den åttende dagen etter løvhyttfesten og sammenfaller trolig med nåden og den endelige befrielse. Vi skal se mer om dette snart.

JESU OPPGAVE SOM ØVERSTEPREST

6. Høytidsabbat: Løvhyttefesten: Loven oppleses Jesu gjenkomst: Loven kommer til syne, dommen faller.
5. Høytidsabbat: Den store forsoningsdagen Jesus henter røkelse og tar det med inn i Det aller helligste. Beredelse til dom.
4. Høytidsabbat: Basunenes høytid. Jesus gir budsskaper til menighetene ved Ånden. Beredelse til dom.
3. Høytidsabbat: PINSEN Jesus sender Talsmannen med Guds ord.

1. Høytidsabbat: Påskelammet
2. Høytidsabbat: En renselse før Jesus går inn i helligdommen

5. HØYTIDSSABBAT

Yom Kippur – Den store forsoningsdagen

Den store forsoningsdagen representerte slutten på «offer-året», altså en summering av forsoningen. På denne dagen skulle folket ydmyke seg for Herren: «På den dagen skal det gjøres soning for dere, så dere blir rensset fra alle deres synder og dere kan være rene for Herrens åsyn. Det er en fullstendig sabbatshvile for dere, og dere skal ydmyke deres sjeler» (3.Mos.16:29-30).

På denne dagen ble de som ikke ville omvende seg skilt ut: «For hver den som ikke ydmyker seg på denne dagen, skal utryddes av sitt folk» (3.Mos.23:29). De som ikke ble «rene for Herrens åsyn» ble skilt ut. Akkurat slik Jesu ga budskap om til de syv menighetene i Åpenbaringsboken. De som ikke omvender seg vil motta en dom i gang i fremtiden. Jesus skulle også som Øversteprest oppfylle denne høytiden hvor det ble avgjort hvem som hadde ydmyket seg, og hvem som ikke hadde blitt rene. På denne dagen skjedde det en dom blant de som ble kalt Guds folk.

Denne tjenesten var en avsluttende tjeneste på soningsåret og representerte en avsluttende handling for ypperstepresten på vegne av folket. Kristi tjeneste i himmelens helligdom for sitt folk må også engang avsluttes. Det er ikke Guds vilje at det skal være noe «tempel» i det nye Jerusalem (Åp.21:22). Det skal ikke være mer prestatjeneste fordi all synd er oppgjort og fjernet (Åp.21:4). Så Kristi tjeneste i himmelens helligdom må avsluttes før Guds rike gjenopprettes og Jesus kommer igjen. Når Jesus kommer igjen i himmelens skyer kommer Han ikke som et offerlam, eller i presteklær. Han kommer kledd som en konge med en stor kongeverdighet. Når Jesus kommer igjen er Han ikke lenger kledd i «en kjortel og ombundet med et gullbelte om brystet» (Åp.1:13). Når Han kommer har Han en gullkrone på sitt hode og kommer i all Sin majestet (Åp.14:14-15). Når Øverstepresten var ferdig med tjenesten i Det aller helligste, var hver sak avgjort. Så når

Kristus kommer frem for paktskisten i himmelens helligdom starter en alvorlig prosess. Øversteprestens oppgave var en mellommanns tjeneste mellom Gud og mennesket.

I bibelen er det beskrevet flere doms-handlinger. En dom er beskrevet å skje når Jesus kommer igjen, en annen tusen år etter. Det er beskrevet to oppstandelser i Bibelen. Den ene når Jesus kommer igjen, og den andre etter de tusen år Jorden skal ligge i hvile. De som står opp etter de tusen år ville alle bli dømt til evig fortapelse, eller en endelig død (Åp.20:4-6, 12-15). Den første dommen er beskrevet å forekomme før Jesus gjenkomst (Dan. 7:8-11). I synet gitt til profeten Daniel blir denne doms-handlingen plassert under tiden det «lille hornet» eksisterer, altså før «dyret» er ødelagt. I Åpenbaringen 14:10 og 19:20 er den siste forførende makt beskrevet å motta en dom. Men her er det beskrevet før de tusen år. Så hva er forskjellen? Hvem dømmes i den første dommen og hvem dømmes i den siste? Øverstepresten Jesus er prest for de som påroper seg Hans navn og blod. De som ber til Ham er dem Han representerer i den første dommen. Øversteprestens oppgave var å ta seg av «Sitt folk», ikke hedningene. For Øverstepresten kunne kun ta med syndene til de som hadde bekjent dem over bukken, inn i helligdommen og videre inn i Det aller helligste. En prest fungerer derfor kun som prest for den som har kommet til ham. Når

de personene som ikke var omvendt på den store forsoningsdagen skulle «utryddes av sitt folk», var det ikke snakk om hedningene, men de som var uomvendte iblant Israels barn. Akkurat slik det er varslet i Jesu budskap til menighetene. De iblant dem som ikke omvender seg skulle få dom. Den første dommen, den sanne store forsoningsdagen, handler derfor om en utskillelse av dem i Guds menighet som tar imot kallet om omvendelse, og de som ikke gjør det. Faller dommen over «dyret» og «den falske profet» ved Jesu gjenkomst og ikke etter de 1000 år er dette et tegn til Guds barn at disse to forførende maktene påberoper seg Jesu navn, og hevder og være en del av Kristi menighet. Derfor blir de umiddelbart dømt når Jesus kommer andre gang. I dommen over «dyret» og «den falske profet» er ikke dragen, den siste aktøren i den siste tids forførelser, nevnt. Det står at han med resten av hans forførte «folkeslag» skal dømmes etter de tusen år (Åp.19:20).

I Åpenbaringsboken får vi se Jesus foran røkelsesalteret (Åp. 8:1). Det står videre: «En annen engel, som hadde et røkelseskar av gull, kom da og stilte seg ved alteret. Og det ble gitt ham mye røkelse, for at han skulle legge den sammen med alle de helliges bønner på gullalteret foran tronen. Og røken av røkelsen, sammen med de helliges bønner, steg opp foran Gud fra engelens hånd» (Åp. 8:3-4).

Øverst: I følge Åpenbaringsboken henter en engel i Jesu oppsyn røkelse fra røkelsesalteret. I loven Gud ga israël skulle Øverstepresten ta med seg røkelse, som Bibelen sier symboliserer de troendes bønner, inn i Det aller helligste på den store forsoningsdagen. (Nederste bilde)

Røkelsen representerte Guds barns bønner.

Under den store forsoningsdagen skulle røyken fylle det aller helligste: «Så skal han ta en ild panne full av glødene kull fra alteret for Herrens åsyn. Med hendene fulle av velduftende, finknust røkelse skal han føre det innenfor forhenget. Han skal legge røkelsen på ilden for Herrens åsyn, så skyen av røkelsen skjuler nådestolen som står oppe på vitnesbyrdet, for at han ikke skal dø. Han skal ta noe av blodet fra oxen og med fingeren skal han stenke det på østsiden av nådestolen. På forsiden av nådestolen skal han sju ganger stenke noe av blodet med fingeren» (3.Mos.16:12-14).

I overført betydning til Åpenbaringen, måtte Guds barns bønner tas med helt inn til Det aller helligste ved Arken, i tillegg til «blodet» som hadde forløst dem. Jesus skulle bære våre bønner inn i Det aller helligste sammen med sitt eget blod. Disse to tingene vitner om noe viktig: vår bønn og blodet. Inne i det aller helligste sto Arken som blodet skulle sprinkles på.

Det betyr at det er disse budene som krevde et blodoffer. Det var våre brudd av disse budene som Jesus skulle ta dødsstraffen vår for. For å motta endelig nåde for disse synder, må våre bønner bli med Jesus inn i

det aller helligste når Han går inn dit. Vi må be Gud om tilgivelse for brudd av loven som ligger der og Jesu blod vil bli oss til del.

Men mange vil ikke «ydmyke sine sjeler» og innrømme brudd av Guds lov. De hevder de har lov å bryte loven i det aller helligste i himmelens helligdom, og ber heller ikke Gud om tilgivelse for brudd på disse lovene. Deres bønner er dermed ikke blitt båret inn i det aller helligste av Øverstepresten. For de hevder de ikke trenger å gå dit, eller be om unnskyldning for sine brudd på disse budene. Noen hevder at kun noen av budene i denne loven er synd, og at de andre er det tillat å bryte. Men en slik bekjennelse er fortsatt imot det som skulle skje på den store forsoningsdagen. Ved å la presten ta syndene inn i helligdommen og det aller helligste, vedkjente synderene at de hadde overtrådt budene som lå i Arken og angret og ba om nåde. De som ikke «ydmyket seg» og erkjente sin skyld, de fikk heller ikke del i prestens tjeneste. Når Jesus tar røkelsen og blodet inn i Det aller helligste, vil Hans blod kun dekke over dem som er blitt med Jesus inn i helligdommen. Kristendommen hadde lenge en tung og vanskelig periode under den mørke middelalder, deretter kom det en reformasjon. Men heller ikke her ble Guds lov anerkjent, og tradisjoner ble satt i dens sted. Først på midten av 1800-tallet begynte det en bevegelse som strakte seg over hele jorden, hvor brudd av Guds lov som befant seg

i paktens ark, igjen ble ansett som synd. På denne tiden begynte mennesker å be Gud om tilgivelse for brudd av loven og søkte omvendelse. Splittelsen blant kristendommen ble et faktum som eksisterer helt til denne dag. De som holder Guds bud og har Jesus tro, de som mener at mennesker selv kan vedta hva som er Guds lov og hva som er synd, og til slutt de som hevder det ikke er noen lov i det hele tatt.

Når den store forsoningsdagen er over skulle de som ikke hadde ydmyket seg, og heller ikke latt presten ta deres synd og bønn inn til det aller helligste, bli utryddet fra Guds menighet. «For hver den som ikke ydmyker seg på denne dagen, skal utryddes av sitt folk» (3.Mos.23:29). I Matteus evangelium forteller Jesus at en dag vil mennesker som har påberopt seg Hans navn komme til Ham, og de vil bli avvist fordi de var «lovløse». «Ikke alle som sier til Meg: «Herre, Herre», skal komme inn i himlenes rike, men den som gjør Min himmelske Fars vilje. Mange skal si til Meg på den dag: «Herre, Herre, har vi ikke profetert i Ditt navn, drevet ut demoner i Ditt navn og gjort mange kraftige gjerninger i Ditt navn?» Men da skal Jeg bekjenne for dem: «Jeg har aldri kjent dere. Gå bort fra Meg, dere som driver med lovløshet» (Matt.7:21-23). I Matteus kap. 25 forteller Jesus en lignelse om ti jomfruer som alle venter på «brudgommen», der halvparten av dem ikke er beredt for brudgommens komme, fordi de

ikke hadde fylt «olje» på «lampene» sine. De som hadde «olje» fikk slippe inn, men når de som ikke hadde fylt olje på lampene kom og spurte om å få komme, så var det for sent: «Etterpå kom også de andre jomfruene og sa: Herre, herre, lukk opp for oss! Men han svarte og sa: Sannelig sier Jeg dere: Jeg kjenner dere ikke» (Matt. 25:11-12). Alle ventet de på «brudgommen», men bare halvparten av dem var beredt. Igjen kommer symbolene med lampe og olje som vi ser i Åpenbaringen i budskapet til menigheten. «Den som har øre må høre hva Ånden [oljen] sier til menighetene». Videre i samme kapittel forklarer Jesus at når Han kommer igjen med sine engler skal «alle folkeslagene bli samlet framfor Ham, og Han skal skille dem fra hverandre, slik som en gjeter skiller sauene fra geitene» (Matt. 25:32). Samtidig forklarer Åpenbaringsboken oss at de som skal dømmes før de tusen år, vil motta straffen nettopp fra det aller helligste. Paktens ark var bygget i to deler og oppi arken lå loven som var blitt brutt, og oppå var nådestolen hvor blodet skulle dekke for lovens krav. De som ikke har tatt del i Kristi tjeneste i det aller helligste har ingen mellommann mellom seg selv og loven, og vil derfor bli dømt: «Etter dette så jeg, og se, tempelet i himmelen, ble åpnet. Og ut av tempelet kom de sju englene som hadde de sju plagene, kledd i rent skinnende lin. Og de hadde sine bryst ombundet med gullbånd. Ett av de fire livsves-

ner gav da sju gullskåler til de sju englene, fulle av Guds vrede, Han som lever i all evighet. Tempelet ble fylt med røyk fra Guds herlighet og fra Hans kraft, og ingen var istand til å gå inn i tempelet før de sju plagene var fullført» (Åp.15:5-8). Igjen, når Øversteprestens oppgave var fullført ble de menneskene i Guds menighet som ikke hadde «ydmyket sine sjeler» altså omvendt seg, «utryddet» fra folket. Når «Guds vredes beger» her hentes fra Det aller helligste og lovens ark, er det fordi disse ikke hadde tatt del i Jesu tjeneste i det aller helligste ved å la sine bønner gå med Ham dit. I den siste tids kamp står det at den som «tilber dyret og hans bilde, og tar imot merke på pannen eller på hånden ..skal få drikke av Guds vredes vin, som blir utøst ublandet i Hans vredes beger» (Åp.14:9-10). Dette er begeret som er beskrevet å bli gitt englene i det aller helligste for å helle over jorden. Om dem som ikke følger dyret er det gitt et kjennetegn: «Her er de helliges tålmodighet. Her er de som holder fast på Guds bud og har troen på Jesus» (Åp.14:12). Her er de to veiene beskrevet. Den delen av Guds menighet som ikke omvendte seg, og den delen som tok imot kallet, «basunens høytid», og ydmyket seg og erkjente sitt brudd av Guds lov og omvendte seg. Den femte gjenstanden i helligdommen var røkelsesalteret, og videre røkelsen, mens den sjette var vitnesbyrdets ark. Det er rimelig å anta at den store forsoningsdagen beg-

ynner ved røkelsesalteret, når Øverstepresten henter røkelsen for å ta med inn i det aller helligste, og at den ender når straffedommene blir sendt ut over jorden fra arken. Under den store forsoningsdagen var både røkelsesalteret og arken en del av rituallet (3.Mos.16). Så den store forsoningsdagen ender når straffedommene kommer (Åp.15:5).

Det er mye som tilsier at den store forsoningsdag vil pågå helt til hver sak er oppgjort like opp til Jesu annet komme, hvor alt skal være avgjort. «Og se, Jeg kommer snart, og Min lønn er med Meg, for å

gi enhver igjen etter hans gjerning» (Åp.22:12). Døperen Johannes skulle berede veien for Jesu første komme. Han var, ifølge Jesus selv, den Elia som skulle komme. Det er også en forventning om en «Elia» før Jesus kommer den andre gang. Er budskapet likt som Johannes, lyder det omtrent slikt: «Bær da frukt som er omvendelsen verdig, og begynn ikke å si til dere selv: Vi har Abraham som vår far. For jeg sier dere at Gud kan reise opp barn av Abraham av disse steinene. Og allerede nå er øksen lagt til roten av trærne. Hvert tre som ikke værer god frukt blir hogget ned og

Bilde til venstre: Åpenbaringsboken forteller at vitnesbyrdets ark (den nederste delen uten nådestolen) “ble åpnet” (Åp.15:5). Ut fra tempelet kommer da engelen som “har sju gullskåler” “fulle av Guds vrede” (v.6-7), også beskrevet som “plagene”. I Åpenbaringen 14 beskrives det at de som tar imot dyret og dets bilde og merke skal smake av Guds vredes beger, og at de hellige er de som holder Guds bud (14:10,12). De som dømmes å drikke fra Guds vredes beger, altså dømmes etter Guds bud i vitnesbyrdets ark.

kastet på ilden» (Luk.3:8-9). Paulus samtykket da også han sammenlignet oss med grener på et tre. «Du som var et vilt oliventre, ble innpodet iblant dem og sammen med dem fikk del i roten og sevjen fra oliventreet.. .Legg derfor merke til Guds godhet og strenghet: Ovenfor dem som falt, strenghet, men mot deg, godhet, hvis du da fortsetter i Hans godhet. Ellers vil du også bli hogget av» (Rom.11:17, 22).

For dem som lar Jesus ta med bønnene sine helt inn i Det aller

helligste, hvor dommen skal hentes ut fra, de har et stort håp. De vil bli frifunnet, ikke ved deres gode gjerninger men ved Kristi blod. Når Kristus legger frem sitt blod fremfor loven, vil den “se” at vår synd er betalt og vi blir ikke dømt. Jesus i det aller helligste handler om at Han går i forsvar for vår sak. Det er gode nyheter. Det er når Jesus forlater Det aller helligste, at de som ikke har fått sin sak avgjort der, vil bli rammet av straffedommene som kommer når Vitnesbyrdets ark blir åpnet.

DEN SJETTE HØYTIDSABBAT:

Løvhyttefesten

Denne høytiden var en gledens høytid. Den store forsoningsdagen var over og deres bønn om nåde var akseptert når Øverstepresten kom hel-skinnet ut av Det aller helligste. Den første dagen i denne syv-dagers høytiden var en høytidssabbat. Om høytiden står det: «På den første dagen skal dere ta frukt av prektige trær, palmegrener, grener av løvtrær og poppel trær fra bekken, og dere skal glede dere for Herren deres Guds åsyn i sju dager» (3.Mos.23:40). Herren ber dem om å være glade i Herren i syv dager, så alle disse dagene vitner om en endelig forløsning. Jesus selv sammenlignet en troende som var omvendt av hele sitt hjerte, med et tre som bar frukt. «Vokt dere for de falske profeter, som kommer til dere i fåreklær, men innvordes er glupende ulver! Av deres frukt skal dere kjenne dem; kan en vel sanke vindruer av tornbusker eller tiken av tistler? Således bærer hvert godt tre gode frukter, men det dårlige tre bærer onde frukter. Et godt tre kan

ikke bære onde frukter, og et dårlig tre kan ikke bære gode frukter. Hvert tre som ikke bærer god frukt, blir hugget ned og kastet på ilden. Derfor skal dere kjenne dem på deres frukter. Ikke enhver som sier til meg: Herre! Herre! Skal komme inn i himmelens rike, men den som gjør min himmelske Fars vilje. Mange skal si til meg på den dag: Herre! Herre! Har vi ikke talt profetisk i ditt navn, og utdrevet onde ånder i ditt navn, og gjort mange kraftige gjerninger i ditt navn? Og da skal jeg bekjenne for dem: Jeg har aldri kjent dere; vik bort fra meg, dere som gjør urett (*driver med løshet*)! Derfor, hver den som hører disse mine ord og gjør etter dem, han blir lik en forstandig mann, som bygget sitt hus på fjell; og regnet falt og flommen kom, og vindene blåste og slo imot dette huset, men det falt ikke, for det var grunnlagt på fjell» (Matt.7:19-25).

«La enten treet være godt og dets frukt god, eller la treet være dårlig og deres frukt dårlig; for på frukten skal

treet kjennes» (Matt.12:33).

Samtidig som Guds barn blir sammenlignet med trær som enten bærer god eller dårlig frukt, er Jesus når Han kommer i himmelens skyer beskrevet med en sigd: «Og jeg så, og se, en hvit sky, og på skyen satt En som lignet menneskesønnen. På sitt hode hadde Han en gullkrone og i sin hånd en skarp sigd. Og en annen engel kom ut av tempelet og ropte med høy røst til Ham som satt på skyen: «Sving sigden Din og høst inn, for innhøstingens time er kommet for Deg, for høsten på jorden er fullmoden. Han som satt på skyen svingte da sigden Sin over jorden, og jorden ble høstet. Så kom en annen engel ut av tempelet som er i himmelen. Han hadde også en skarp sigd. Og en annen engel kom ut fra alteret.

Han hadde makt over ilden, og ropte med høy røst til ham som hadde den skarpe sigden, og sa: «Sing den skarpe sigden og høst drueklasene på jordens vintre, for druene er fullmodne på det. Så svingte engelen

sigden sin over jorden og høstet jordens vintre. Og han kastet frukten i den store Guds vredes vintre.» (Åp.14:14-19, les også vers 20)
Her får vi se Jesus komme på himmelens skyer med sigden klar til å høste inn Sine barn som Han har vunnet i kraft av Sitt blod, fordi de tok imot Hans forløsning og bekjente sin synd. Samtidig blir den delen som ikke omvendte seg forkastet og de mottar sin dom. For Guds barn som, ifølge Bibelen, har tålt å stå alene mens hele verden fulgte «dyret», en uomvendt menighet, blir denne dagen en gledes dag fra begynnelse til slutt. For dem blir den sanne løvhyttefest, hvor Jesus vil hente grenene med frukt til seg, en endelig frelse fra denne jordens elendighet. De er kommet igjennom den undersøkende dom, da Jesus tok røkelsen inn i Det aller helligste og gjorde tjeneste der. Og slik Israel kunne trekke et lettelsens sukk etter den jødiske forsoningsdagen, fem dager før

løvhyttefesten, kan Guds sanne troende som fulgte Kristus inn i helligdommen oppleve fullstendig glede når Jesus kommer igjen.
Under løvhyttefesten skulle Guds barn bo i løvhytter i de sju dagene. Dette skulle være

Til venstre: Til løvhyttene skulle det blandt annet plukkes grener med frukt. Til høyre: Sukkot-feiring hos kristne i Norge.

et minne om Israels ørkenvandring. «Dere skal bo i løvhytter i sju dager. Alle innfødte i Israel skal bo i løvhytter, for at etterkommerne deres skal kjenne at Jeg lot Israels barn bo i løvhytter da Jeg førte dem ut av landet Egypt. Jeg er Herren deres Gud. Slik kunngjorde Moses Herrens høytider for Israels barn» (3.Mos.23:42-44).

I Bibelen finnes det flere paralleller til Israels erfaring. Det første var Egypt som representerte syndens trelldom og den endelige utfrielse gjennom påskelammet. Israel holdt denne løvhytte-tradisjonen etter de var kommet inn i «det lovede land» for først da var deres ørkenvandring over og de kunne minnes den. «Det

lovede land» som Israel hadde fått løfte om er sammenlignet med den «hvile» Guds folk engang skal få i det sanne lovede land (Heb. 3:18-19; 4:1-10). Løvhyttefesten representerer derfor den tiden hvor «Guds folk» er kommet inn til «Guds hvile». Dette passer med innhøstningen av frukten den første dag og gleden som skulle vare ut uken. Høytiden symboliserte utfrielsen fra Egypt (synden), og var til minne om hvordan Gud hadde sørget for dem i ørkenen før de fikk komme inn i det lovede land. Frukten og grenene som de hang på hytta, symboliserte også gleden over at Gud velsignet og forsørget dem. Åpenbaringen og høytiden selv går sammen og vitner om at oppfyllelsen av den sjette høytidssabbat er Jesu gjenkomst i himmelens skyer og innhøstningen. Høytiden kom kun fem dager etter den store forsoningsdagen, og vitnet også om dommen som rammet de som ikke hadde fått del i Øversteprestens verk.

Den sjette gjenstanden i helligdommen var vitnesbyrdets ark, og loven er sentral både i Jesu gjenkomst og i hver løvhyttefest. Når Jesus er beskrevet som konge, klar til å høste inn, beskrives det også en engel som bærer domsbudskapet over de som ikke hadde omvendt seg.

Doms-engelen med den skarpe sigden kommer «ut fra tempelet» og har ansvaret for å ødelegge de som motsatte seg Jesu budskap om omvendelse. Dommen er altså tre ganger knyttet til et budskap fra tempelet i himmelen, og to ganger fra selve vitnesbyrdets ark (Åp.11:18-19; 14:17-18; 15:5-8; 16,1). I Åpenbaringen kap.11 står det: «Folkeslagene raste, og din vrede er kommet, og tiden da de døde skal bli dømt, og da du skal lønne Dine tjenere, profetene og de hellige og dem som frykter ditt navn, liten og stor, og da Du skal ødelegge dem som ødelegger jorden.» Så ble Guds pakt-sark i himmelen åpnet, og Hans pakt-sark kunne ses i Hans tempel. Og det kom lyn, bulder, torden, jordskjelv og

veldig hagl.» (v.18-19)

«Og Moses befalte dem og sa:

Ved slutten av hvert sjuende år, på den fastsatte tiden i ettergivelsesåret, under løvhyttefesten, når hele Israel kommer for å vise seg for Herren din Guds åsyn på det stedet Han utvelger, da skal du lese opp denne loven fremfor hele Israel mens de hører på. Du skal kalle sammen folket, menn og kvinner og barn, og den fremmede som er innenfor portene dine, for at de kan høre og for at de kan lære å frykte Herren deres Gud, og ta seg i vare så de holder alle ordene i denne loven, og for at deres barn, som ikke har kjent den, også kan høre og lære å frykte Herren deres Gud alle dagene dere får leve i det landet som dere

Over: Kristne og messianske og jøder bærer en kopi av Paktskisten under løvhyttefesten i Jerusalem. Loven står sterkt i fokus under denne høytiden.

nå drar over Jordan for å ta i eie»
(5.mos.31:9-13)

Hintet om høytidens oppfyllelse ligger også i disse versene i 5.Mosebok hvor løvhyttefesten var knyttet til syvårs-syklusen. Hvert syvende år var da slavene ble satt fri (2.Mos.21:2), det var også hvert syvende år at de skulle la jorden ligge i brakk et helt år, sabbatsåret. Israel skulle også telle syv ganger syv, altså hvert femtiende år som også skulle være et «hellig» år, hvor dette jubelåret

ble annonsert med basun under den store forsoningsdagen (3.Mos.25:9). Det er tydelig at begynnelsen på den endelige utfrielsen og Jesu gjenkomst er knyttet til de siste høytidssabbatene, og at disse høytidene dermed også er profetier om Jesu annet komme.

Det var også under løvhyttefesten, under høytidssabbaten der, at Salomo «løftet arken opp. Og de bar Herrens ark opp og sammenkomstens telt og alle de hellige redskaper som var i

teltet; det var prestene og levittene som bar dem opp. Og kong Salomo stod foran arken og med han hele Israels menighet ...Prestene bar Herrens pakts-ark inn på dens plass i husets kor, i det aller helligste, under kjerubenes vinger. ...Så skjedde det at prestene gikk ut av helligdommen, da fylte skyen Herrens hus. Og for skyens skyld kunne ikke prestene ikke bli stående og gjøre tjeneste; for Herrens herlighet fylte Herrens hus» (1.Kon.8:2-11). Også her ble Guds lov satt høyt i fokus.

Når Jesus kommer igjen vil Guds lov bli forkynt til hele verden og mennesker som ikke har fått sine synder dekket over vil bli dømt etter denne loven.

Englene vil bli bedt om å skille hveten fra ugresset (Matt.13:36-43). Lignelsen hvor englene skiller ut de som skal med og de som skal ødelegges bruker Jesus samme uttrykk som han senere bruker i sitt budskap til de syv menighetene: «Den som har ører, han hør» (v.43) Han sier også at: «høsten er verdens ende». (v.39)

Bilde: Tradisjonell frukt under den jødiske løvhyttefesten er granateple.

JUBEL ÅRET

Jubelåret som kom hvert 50 år, etter at de hadde telt 7x7 uker, ble som nevnt annonsert ved lyden av basun på den store forsoningsdagen. Dette har skapt forvirring blant noen jøder som da tenker at høsten skulle være begynnelsen på året hvert år. Og som nevnt feirer mange jøder basunenes høytid som nyttår. Men det er ikke disharmoni i at jubelåret skulle annonseres ved basuner på den store forsoningsdagen. «Og du skal telle sju sabbatsår, sju ganger sju år. Tiden for de sju sabbatsårene blir da førtini år. Så skal du la jubel-basunen lyde på den tiende dagen i den sjuende måneden. På forsoningsdagen skal dere la basunen lyde over hele landet deres. Dere skal hellige det femtiende året og utrope frihet over hele landet, for alle som bor der. Det skal være et jubelår for dere. Enhver av dere skal få vende tilbake til sin eiendom, og enhver av dere skal vende tilbake til sin slekt» (3.Mos.25:8-11).

Israels synd ble endelig tatt bort på den store forsoningsdagen, derfor var det viktig at jubelåret ikke fikk sin

endelige start før denne dagen. Jubelåret handlet om frihet og å få tilbake det tapte. Ikke bare ba Israel om nåde fra Gud på den sedvanlige forsoningsdagen, men ved jubelåret skulle de også gi sine brødre nåde. De skulle ettergi sine brødres gjeld. Disse to begivenhetene hørte sammen og var nært knyttet til forsoningsdagen. Jesus sa: «For dersom dere tilgir menneskene deres overtredelser, skal deres himmelske Far også tilgi dere. Men dersom dere ikke tilgir menneskene deres overtredelser, da skal heller ikke deres Far tilgi dere deres overtredelser» (Matt.6:14-15). På denne jubel-tiden skulle ikke bare Israels barn gå, tilgitt av Gud, tilbake til eiendommer de hadde kjøpt opp av de som var fattige og som ikke hadde noe sted å være. Denne tiden skulle alle kunne glede seg, også de hvis tidligere feilgrep hadde kostet dem arven. Eller de som var utstøtt av familier på grunn av sin livsførsel. Tilgivelse og ettergivelse handler ikke bare om vårt forhold til Gud, men også om vårt forhold til hverandre. Jesus fortalte en lignelse om tilgiv-

else: «Da kom Peter til Ham og sa: «Herre, hvor ofte skal min bror kunne synde mot meg, og jeg tilgi ham? Så mye som sju ganger?» Jesus sa til ham: «Ikke så mye som sju ganger, sier Jeg deg, men så mye som sytti ganger sju. Derfor er himmelens rike å ligne med en konge som ville gjøre opp regnskap med tjenerne sine. Og da han hadde begynt å gjøre opp regnskapet, ble det ført til ham en som skyldte ham ti tusen talenter. Men da han ikke hadde noe å betale med, befalte herren hans at han skulle bli solgt sammen med sin hustru og sine barn og alt han eide, og at gjelden skulle betales. Da falt tjeneren ned for ham og sa: «Herre, ha tålmodighet med meg, så skal jeg betale deg alt sammen. Da ble tjenerens herre grepet av dyp medlidenhet. Han slapp han fri og ettergav gjelden. Men denne tjeneren gikk ut og fant en av sine medtjenere som skyldte ham hundre denarer. Og han grep ham og tok strupetak på ham og sa: «Betal meg det du skylder! Da falt medtjeneren hans ned for føttene hans og tryglet ham og sa: Ha tålmodighet med meg, og jeg skal betale deg alt sammen. Men han ville ikke, og gikk bort og fikk kastet ham i fengsel. Der skulle han være til han kunne betale gjelden. Da medtjenerene hans så hva som skjedde, ble de meget sorgfulle. Og de kom og fortalte sin herre alt som hadde hendt. Etter at hans herre hadde kalt ham til seg, sa han til ham: Du onde tjener! Jeg ettergav deg hele gjelden fordi du bad meg om det.

Burde ikke du også ha barmhjertighet med din medtjener, slik som jeg forbarmet meg over deg? Og hans herre ble vred og overlot ham til dem som torturerer, helt til han kunne betale alt det han skyldte. Slik skal også Min himmelske Far gjøre med dere, dersom ikke hver eneste en av dere av sitt hjerte tilgir sin bror hans overtredelser» (Matt.18:21-35).

Jubelåret fulgte også rett etter et sabbatsår hvor slaver var blitt satt fri. «Hvert syvende år skal være et ettergivelsesår» (5.Mos.15:1).

«Ta deg i vare så du ikke får en ond tanke i ditt hjerte, så du sier: «Det sjuende året, frigivelsesåret, nærmer seg», og du ser med ondt øye på din fattige bror og ikke gir ham noe. Da vil han rope til Herren imot deg, og det blir til synd for deg» (5.Mos.15:9).

Jesus tar dette prinsippet inn i Sitt eget presteskap når Han forteller at Han ikke vil ettergi vår synd hvis vi ikke er villige til å ettergi våre brødres synder. Enhver som ønsker å berede seg til Jesu gjenkomst bør derfor også berede sitt hjerte på å tilgi, på å løse hverandre ut. «På dette kjenner vi kjærligheten at han ga sitt liv for oss; også vi skylder å gi våre liv for brødrene» (1.Joh.3:16).

Jorden tilhører Gud og Han har laget nok ressurser, mat og eiendom til all jordens befolkning. Men i dag er alt ujevnt fordelt. Noen er meget rike og eier flere hus, andre er fattigere og bor i et skur. Det Bibelske prinsippet skal forhindre at ujevnheten bare vokser

og vokser. En slik regulering finnes ikke i dag fordi jordens befolkning har forkastet Guds prinsipper. De som har mye tror de ikke kan dømmes for det, fordi de har opparbeidet seg verdiene. Selv om det ikke lenger fungerer slik som det først gjorde på Israels tid er prinsippene i Guds lover ennå gjeldende. Selv om vi ikke alltid vet hvem som er blitt direkte beriket på hvems ulykke er det et kollektivt ansvar. Har vi rikdommer mens andre

er i fattigdom skylder vi å ta oss av dem i den grad vi kan. Jesus viser oss klart at vi har ansvar for de fattige og for de svake og syke. Også for de som er i fengsel. Og når Han kommer for å skille sauene fra geitene står det at Han vil lønne de som har tatt dette ansvaret på alvor (Matt. 25).

Jubelåret hører med den store forsoningsdagen fordi det handler om Gud som vil ettergi oss vår synd, og om vår plikt å hjelpe og ettergi vår bror.

Det er nok ressurser og land-områder til alle som lever på jorden i dag, men godene er ujevn fordelt. I Guds Israel skulle ikke de som hadde tjent seg rike på andres eiendom få beholde den for alltid, etter en gitt tid skulle eiendommen gå tilbake til familien eller slekten som opprinnelig eide det. Gud vil kanskje også stille den vestlige verden for ansvar for å ha utnyttet fattige mennesker i fattige land til å arbeide for at vi skal ha flere goder for en billigere penge. For eksempel sjokoladen vi spiser, kakaobønnene brukt i Norge, er som kjent fra barne-slave arbeid i Afrika. Vestens forurensing går for eksempel ut over fattige land med mindre utslipp.

DEN SYVENDE HØYTIDSSABBAT.

Shemini Atzeret

Den syvende høytid-sabbaten er også den siste Gud ga. Den skulle feires dagen etter løvhyttefesten var over. Også her skulle dagen holdes som en sabbat med lovene som hørte med. Denne dagen skulle de ikke lenger bo i løvhytter, det skulle de kun i de syv dagene under løvhyttefesten. Den siste dagen er en spesiell og hellig dag. Vanlig jødisk praksis denne dagen er opplesningen av loven.

Denne tradisjonen er midlertidig ikke hentet fra Bibelen, som ikke gir en slik forordning på denne dagen. Bibelen er sparsommelig med informasjon om denne høytiden, og også om symboler knyttet til den. «...på den åttende dagen skal det også være sabbatshvile» (3.Mos.23:39). Så hva ligger i denne dagen som kan representere tiden etter Jesus har skilt klinten fra hveten og høstet inn frukten av Sin frelsesgjerning?

Det første vi kan merke oss er at det kun skulle være løvhytter syv dager, det betyr at den åttende dagen representerer at de nå er kommet inn «i det

lovede land». Den siste gjenstanden i helligdommen er nådestolen. (Gud ga beskjed om å bygge vitnesbyrdets ark før Nådestolen) Nådestolen representerte soning men også endelig «fred» mellom synderen og loven. Jesus snakker flere ganger om en fest i himmelen Han vil ha med de frelste: «Fra nå av og til den dag Jeg drikker den på ny med dere i Min Fars rike, skal Jeg ikke drikke av denne vintreetts frukt.» (Matt.26:29) I Åpenbaringen 21 kapittel og 9 vers er Jerusalem beskrevet som «Lammets hustru». Denne byen er i himmelen og skal etter de tusen år flyttes ned på jorden. Men først altså er den i himmelen. (v.10) Flere steder blir Jesu gjenkomst sammenlignet med et bryllup. En av lignelsene er om de brudepikene som sovnet og brått ble vekket av brudgommens komme (Matt.25:1-13).

Jesus sier også: «La hoftene deres være ombundet og lampene deres brennende. ..Salige er de tjenere som deres herre finner våkne når Han

begynner i den første høytidssabbaten med Hans død på korset, middelet som skulle gi oss adgang til himmelen. Men fra korset og til denne dag har Han også utrettelig arbeidet for å rense og hjelpe

kommer. Sannelig sier jeg dere at han skal binde opp om seg og la dem sette seg ned og spise og Herren skal selv komme og tjene dem» (Luk.12:37). Jesus sa også: «Himmelens rike er å ligne med en konge som gjorde bryllup for sin sønn» (Matt.22:1-13). «Si til de innbudne; Se jeg har gjort i stand mitt måltid: mine okser og mitt gjø-fe er slaktet og alt er ferdig; kom til bryllupet» (v.4).

Den siste dagen etter innhøstningen, en dag da de ikke lenger skulle bo i «løvhytter», kan referere til den endelige sabbatshvile i himmelen hvor Jesus vil feire de forløste i en «bryllupsfest». Fordi Bibelen sier så lite om denne dagen er det ikke mulig å si sikkert. Det vi vet er at tallet syv ofte er knyttet med «hvile» slik nådestolen er knyttet med «nåde». Den syvende høytidssabbat kan derfor knyttes til «hvile». Jesus som Øversteprest i himmelens helligdom handler om Hans arbeid for å frelse Sine barn på jorden. Det

menigheten. Når Jesus kommer igjen høster Han inn de frelste, først da har Han fullført den endelige frelsen for sine barn. Døde står opp og de levende blir forvandlet, og får et fullkommet uforgjengelig legeme. Den endelige utfrielsen skjer ved Jesu gjenkomst, enda er vi fanget på denne jorden, helt til den dagen Han frir oss ut fra verdens synd og elendighet. Jesus kan hvile fra Sitt verk for menneskeheten, og hvile fra Sitt verk som prest og mellommann, i det syvende årtusen etter synden oppsto. Og kanskje er det derfor den syvende høytidssabbat ikke handler om et arbeid Kristus utfører, men at tiden representerer Hans hvile fra Hans frelses-arbeid som Offer, Prest og Dommer. En hvile Han vil dele med Sine frelste.

«Derfor gjenstår det en sabbatshvile for Guds folk. For den som er kommet inn til Hans hvile, har også selv fått hvile fra sine gjerninger, slik Gud hvilte fra Sine» (Heb.4:9-10).

KRISTI PRESTETJENESTE OG FALSKE PRESTETJENESTER

Kristus kom aldri for å oppheve lovene og forskriftene gitt til Israel. Han kom for å videreføre dem i deres sanne betydning. Presteskapet Gud innstiftet i Israel ble aldri opphevet men fortsatte videre inn i Kristi prestetjeneste. Kristus kom ikke som en levittisk prest, men etter Melkisedeks ordning. For Melkisedek var både prest og konge i Jerusalem. De levittiske prestene var kun prester. Jesu oppgave er derfor større og mer omfattende. Det levitiske presteskapet tjente etter skyggen av de himmelske ting (Heb. 8:5).

Dessverre er det mange som ikke aksepterte Jesu presteskap, ikke bare blant mange jøder på Jesu tid, men også iblant kristne i dag. De tror ikke Jesus utfører preste-embedet i himmelen, og de tror heller ikke Han oppfyller loven og profetene. Det store med den nye pakt var at Guds barn ikke lenger trengte mellommenn til å knytte bånd med himmelen for dem. Den nye pakt trengte kun en mellommann og det er Kristus (1.Tim.2:6).

Den katolske kirke har på mange måter forsøkt å fortsette det gamle prestesystemet hvor folket ga presten syndene for at de skulle bringe dem fremfor Guds trone. I dag gir mange millioner mennesker over hele verden sine synder i hendene på jordiske prester. Selv om mye av prinsippene ligner det Bibelske systemet, skulle ikke et slik prestesystem fortsette på jorden. Det sanne presteskapet gikk fra levittene til Jesus som ble salvet av Gud inn i tjenesten. En fortsettelse av et jordisk presteskap er derfor en forkastelse av det sanne.

I dag har det oppstått et hierarkisk system, hvor mennesker ser seg avhengige av prester og pastorer for å motta Guds ord. Jesus sa: «Men dere skal ikke kalle dere for rabbi; for en er deres mester, men dere er alle brødre. Og dere skal ikke kalle noen på jorden deres far; for en er deres Far, Han som er i himmelen. Heller ikke skal dere kalle dere lærere; for en er deres lærer, Kristus» (Matt.23:8-10).

Bilde: Mange mener Jesus har gitt fra seg preste-tjenesten til et jordisk system. Her står "Peters throne" fra St.Peters kirken i Vatikanet. Bibelen viser oss at det kun er en mellommann mellom Gud og mennesker, Jesus Kristus (1.Tim.2:5). Ved å lære om Kristi preste-tjeneste kan vi bedre forstå Guds plan for og med Sitt folk.

Om den nye pakten står det: «Men dette er den pakt jeg vil opprette med Israels hus etter de dager, sier Herren: Jeg vil gi min lov i deres sinn og

skrive den i deres hjerte, og jeg vil være deres Gud, og de skal være mitt folk; og de skal ikke lenger lære sin neste og hver sin bror og si: «Kjenn Herren! For de skal alle kjenne meg, både små og store, sier Herren; for jeg vil forlate deres misgjerning og ikke mere huske deres synd» (Jer.31:33-34).

Mennesker i dag kan gå direkte til Jesus og er ikke avhengige av en jordisk prest til å lede dem. «Talsmannen» Jesus skulle sende ble sendt fordi vi ikke skulle etterlates «foreldreløse». Den Hellige Ånd skulle formidle «Guds ord» til menneskene (Joh.16:13). Menneskene er derfor ikke avhengig av en mellommann til å formidle og fortolke ordet. Den som vil kjenne sannheten vil Gud også formidle den til.

Jesus sa: «Jeg er den gode hyrde. Den gode hyrde gir Sin sjel for sauene. Men en leikar, en som ikke er hyrde, og som ikke eier sauene, når han ser ulven komme, forlater han sauene og flykter. Og ulven kaster seg over sauene og sprer dem. Leiekaren flykter fordi han er en leikar og ikke har omsorg for sauene. Jeg er den gode hyrde, Jeg kjenner Mine, og er kjent av Mine. Som Faderen kjenner Meg, slik kjenner også Jeg Faderen. Jeg gir Min sjel for sauene. Jeg har også andre sauer, som ikke er av denne kveen. Dem må jeg også lede, og de skal høre Min røst. Det skal være en flokk og en hyrde» (Joh.10:11-16).

HVORDAN HOLDER MAN DEN UKENTLIGE SABBATEN?

Til tross for at menneskene har stokket om på kalenderen slik at søndagen fremstår som den syvende dag er altså lørdagen den opprinnelige syvende dag. Ukerekken har gått i syvdagers-syklus helt fra den første skapelses-uken. Mange tror i dag at denne skapelses-uken ikke kan ha vært reelle syv dager, men heller over syv tusen år. I de ti bud spesifiseres det imidlertid at den syvende dags sabbat er til minne om skapelses-uken. Altså er den et bilde på det som skjedde etter skapelsen. Det er derfor snakk om syv reelle dager. Et annet bevis på at Gud har skapt på syv fysiske dager, ligger i skapelsesrekkefølgen. Fotosyntesen, en funksjon planter er avhengig av, ble skapt den tredje dagen i skapelses-uken sammen med plantene. Men Solen ble skapt, eller satt på plass den fjerde dagen. Videre fortsetter Gud å demonstrere at det er snakk om dager når Han skaper insekter og dyr den femte og sjette dagen. Det betyr selvsagt at plantene ikke ville bli «bestøvet» av insekter i en periode

på 2000 år, hvis 7000 år-teorien stemmer. Er det snakk om to dager, slik Bibelen sier, er dette selvsagt ikke et problem for naturens overlevelse. Den syvende dags Sabbat er spesiell fordi det er det første påbudet gitt til menneskene på jorden. Da Han dagen etter å ha skapt mennesket «helliget» dagen (1.Mos. 2:3). Det betyr at de første menneskene også «helliget» denne tiden, i tråd med Guds bud. Det andre budet var å ikke spise av kunnskapens tre. Derfor står det i Bibelen at Gud prøver Israelittene i sabbatsbudet før de i det hele tatt hadde ankommet Sinai og mottatt lovene der. I tillegg er det det eneste budet i tibuds-loven som begynner med ordene: «Husk hviledagen», som indikerer at det er en påminnelse om et gammelt bud, og ikke er et nytt bud. Sabbaten er knyttet til Skaperen og Hans rett til jorden og gjelder derfor alle mennesker uansett bakgrunn. At denne dagen kun er knyttet til jødene er derfor en feilaktig konklusjon.

Når:

Jesus holdt sabbaten hellig, og fordi at «uten Ham ble ikke noe blitt til av alt som er blitt til», var også Kristus, Skaper såvel som Menneskesønn, Herren over sabbaten (Joh.1:3; Matt.12:8). Jesus bekreftet at ukerekken fremdeles var intakt da Han vandret på jorden og holdt den samme Sabbaten som jødene holdt, og samtidig sa at Han hadde holdt Guds bud (Joh.15:10).

I bibelen begynner ikke døgnet klokken 24:00 slik det er vanlig i dag. Det Bibelske døgnet begynner når solen går ned den ene dagen, og varer helt til solen går ned neste dag. Den bibelske Sabbat, som Gud ber oss om å holde hellig, begynner derfor når solen går ned på Fredagen og varer helt til solen går ned på Lørdagen.

Forbud og påbud:

I det fjerde budet står det at man ikke skal utføre sitt arbeid på denne dagen: «Husk på hviledagen så du holder den hellig. Seks dager skal du arbeide og gjøre all din gjerning, men den syvende dag er sabbat for Herren din Gud. På den dagen skal du ikke gjøre noe arbeid, verken du, din sønn eller din datter, din tjener eller din tjenestekvinne, din buskap eller den fremmede som bor innenfor dine porter» (2.Mos.20:8-10).

Dette betyr at ingen kan arbeide for deg på denne dagen og at man heller ikke selv skal arbeide.

Handel er derfor ikke tillat på denne dagen, enten du er kjøper eller selger (Neh.13:15-17).

«Når du holder din fot tilbake fra sabbaten, så du ikke driver ditt yrke på min hellige dag, og du kaller sabbaten en lyst, kaller Herrens hellige dag ærverdig, og du ærer den, så du ikke går dine egne veier, ikke gjør din gjerning eller fører tomt snakk, da skal du glede deg i Herren, og jeg vil la deg fare frem over landets høyder og la deg nyte Jakobs, din fars arv, for Herrens munn har talt.» (Jes.58:13-14)

Det er ikke forskjell på folk. Man må ikke være jøde for å holde Sabbat: «Salig er det menneske som gjør dette, det menneskebarn som holder fast ved det, som holder sabbaten, så han ikke vanhelliger den, som vokter sin hånd, så den ikke gjør noe ondt. Den fremmede som holder seg til Herren, må ikke si: Herren vil visst skille meg fra sitt folk! Og evnukken må ikke si: Se, jeg er et tørt tre! For så sier Herren: Evnukkene som vil holde mine sabbater og velge det jeg har behag i, og holde fast ved min pakt, dem vil jeg føre i mitt hus og innenfor mine murer gi et minne og et navn bedre enn sønner og døtre; et evig navn vil jeg gi dem, som ikke skal utryddes. Og de fremmede som holder seg til Herren for å tjene han og for å elske Herrens navn, for å være hans tjenere, alle de som holder sabbaten, så de ikke vanhelliger den, og som holder fast ved min pakt, dem

vil jeg føre til mitt hellige berg og glede dem i mitt hus...» (Jes.56:2-7). I disse skriftstedene lærer vi at alle som holder sabbaten skal bli velsignet og innlemmet i Guds sanne Israel. Vi lærer også at sabbaten er «Herrens» dag, at vi ikke skal gå egne veier den dagen og at vi skal glede oss i Herren denne dagen.

Hvordan:

Når sabbaten kommer legger man vekk egne ambisjoner og planer og bruker tid med «Gud» for å lære Ham bedre å kjenne. Gud vil da gi en spesiell velsignelse til dem som holder dagen hellig. Sabbaten skal også være et «tegn» mellom deg og Gud på at du tjener den sanne Gud, og ikke et menneskeskapt bilde av Ham (Esek.20:12). Det er gjennom å holde denne dagen at en kristen kan vite med sikkerhet at det virkelig er Herren som «helliger dem», og ikke en falsk ånd som imiterer Gud.

Jesus fortolker budet:

Fordi det hadde oppstått mange fordreininger av sabbatsbudet på Jesu tid, brukte Jesus noe av sin tid til hjelpe mennesker å forstå sabbatsbudet bedre. Han sa at det var tillatt å hjelpe dyr og mennesker i nød på Sabbaten (Matt.12:1-13). Dette var ikke i strid med sabbatsbudet i Guds lov. Selv om et arbeid må utføres for å redde et dyr eller menneske, eller for å stilne sulten til noen som sultet, var dette altså tillatt.

Jesus ba oss også spesielt om å be om at vi ikke trengte å flykte på en Sabbat (Matt.24:20).

Bibelstudier:

Ofte kan en andakt eller et bibelstudie holdes både på fredag kvelden og på lørdag formiddag. Mange jøder og sabbatsholdende kristne holder også en spesiell samling ved Sabbatens slutt.

Familien i fokus:

Mange har gitt prestene oppgaver som familien egentlig skulle hatt. Guds velsignelse og barnas åndelige opplæring skulle først og fremst gis i hjemmet. En familie var ikke, og er fremdeles ikke avhengig av å motta sabbats-velsignelse av en prest i en kirke.

Forberedelser:

For å kunne overholde Sabbaten trenger man å gjøre spesielle forberedelser. Derfor ble Fredagen ofte kalt forberedelsedagen. På Fredags morgen/formiddag kan man planlegge middagen, handle og gjøre rent og eventuelt invitere gjester. Når Sabbaten kommer, og solen er gått ned Fredag, skal alt vært gjort klart slik at innvielsen av Sabbaten kan begynne. «Det er det Herren har sagt. I morgen er det Sabbat, hellig Sabbat for Herren; bak nå det du vil bake, og kok det du vil koke, men alt det som blir til overs, skal dere legge

til side og gjemme til i morgen» (2.Mos.16:23). Dette kan tolkes som om maten som skal spises på sabbatsdagen, dagen etter sabbats-kvelden som da blir lørdag, skal være ferdig laget dagen i forveien.

Jødisk og messiansk innvielse:

Tradisjonelt blir sabbaten innviet ved måltid. Den jødiske tradisjonen er at hele familien samles på Fredag kveld til Sabbats-middag. Ofte kan også fremmede bli invitert. Det vanlige er at Sabbaten blir tatt imot som en gledens dag. Mange vasker seg og kler seg pent til Sabbaten.

Ofte er flere symboler på Kristus innlemmet i Sabbats-måltidet, dette er for å minnes betydningene.

Det settes frem et kar til å vaske hendene i hvor vannet representerer «livets vann» (Joh.4:10). I tillegg til å være «verdens lys» og «livets vann», sammenlignet Jesus seg også med brødet. På sabbatsbordet er det vanlig å ha to brød, gjerne flettet brød, som i jødisk tradisjon er til minne om de to porsjonene med manna som ble gitt Israel på fredagen. I kristent perspektiv kan de også symbolisere det gamle og det nye testamentet, eller «livets brød» - Kristus (Joh.6:31-33). Det er også vanlig med en liten skål med salt som strøs over brødet, dette kan være symbolsk, kanskje på Kristus og Hans etterfølgere som skulle være som salt i verden (Mark.9:49, Matt.5:13).

Vinen er et gledens beger og skal drikkes med glede. I messiansk tro

symboliserer vinen også Jesu stedfortredende død (Matt.26:28).

Sabbatsmiddagen er ikke nedtegnet i Bibelen, men symbolene er knyttet til Jesu ord, til tross for at tradisjonene eksisterte også før Jesus kom første gang.

Velsignelser og lesning ved sabbats måltidet (obs! Innholdet kan variere i de forskjellige messiansk eller sabbatsholdende hjem/grupper):

Når lysene tennes er det vanlig i mange messianske hjem å lese velsignelsen: «Velsignet er Du, Herre og Gud, Kongen i universet, som har gjort oss hellige ved å gi oss loven og som har bedt oss om å tenne sabbats-lysene.

Eller:

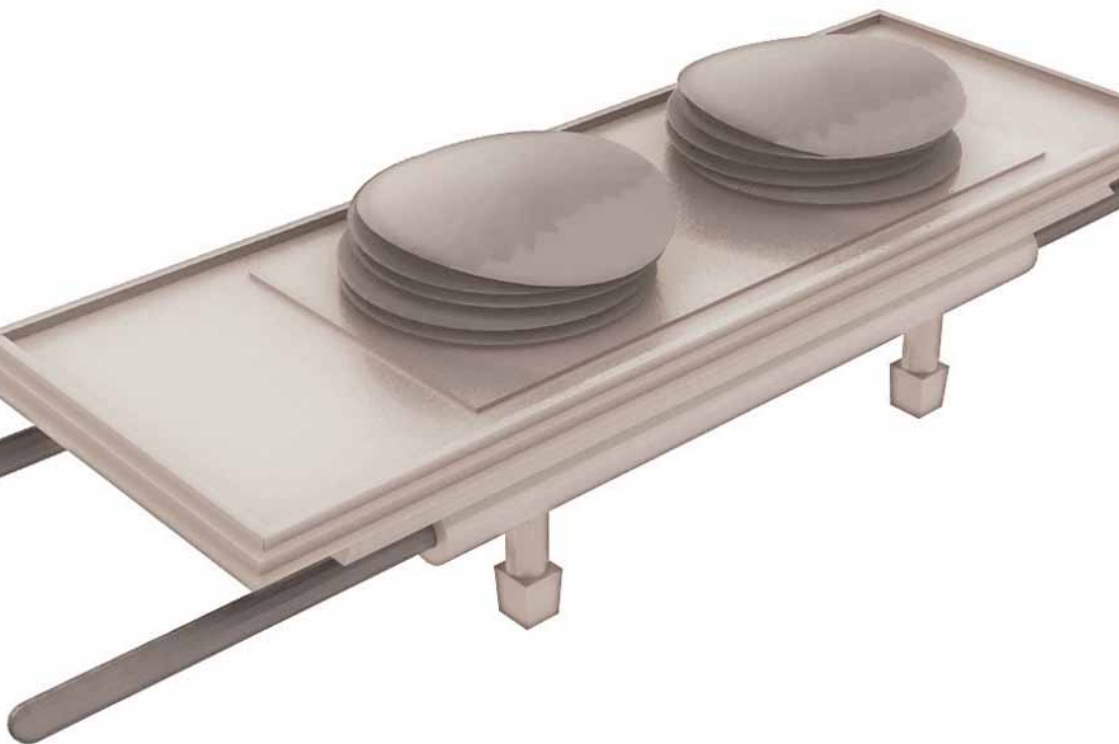
Velsignet være Du, Herre vår Gud, Konge i universet, Som helliget oss med dine lover og ba oss om å være et lys for nasjonene og for at du ga oss Jesus vår Messias, verdens lys. Mange vasker hendene i et kar for å minnes «livets vann». *(Dette har kun symbolsk betydning)*

Vinen er helt opp i et stort vinglass, og fra dette glasset helles det over i glassene til de som skal spise. Før vinen drikkes med glede over innvielsen av Sabbaten sies velsignelsen: «Velsignet være Du, Herren vår Gud, Konge i Universet, Skaperen av vin-treets frukt. Amen.»

De to sabbats-brødene er dekket av et klede, i overført betydning er dette til minne om Jesus som var dekket til

Jesus fornyer “brødene” vær sabbat

En av måtene man kan vite at Jesus velsigner sine troende med “brød” fra himmelen på den bibelske Sabbat fremfor Søndagen er at den jordske helligdomstjenesten var et bilde på den himmelske. Bibelen forteller oss at Jesus er nå Yppersteprest i det himmelske tempelet: “en Prest i helligdommen og i det sanne tabernaklet som Herren har reist, og ikke et menneske” (Heb.8:2) Videre står det at prestene på jorden i tabernaklet der tjente “etter avbildet og skyggen av de himmelske ting, slik Moses fikk guddommelig befaling om da han skulle oppføre tabernaklet” (Heb.8:5) Prestene i det jordske tabernaklet skulle skifte brød vær sabbat. Det betyr at Kristus fornyer velsignelsene og symbolikken i brødet vær sabbat til Sine trofaste. En del av Hans presteoppgave er dermed å opprettholde sabbaten.

i graven for så og oppstå. «Velsignet være Du, Herre vår Gud, Konge i universet, som gir oss brød fra jordens grøde.

Velsignelse uttales over barna: «Må Herren velsigne deg og bevare deg, La Herren løfte sitt åsyn på deg og være deg nådig. Må Herren løfte sitt åsyn for Deg og gi deg fred.»

Andre lesninger på Sabbaten:

«Så blev himmelen og jorden med hele sin hær fullendt. Og Gud fullendte på den syvende dag det verk som han hadde gjort, og han hvilte på den syvende dag fra all den gjerning som han hadde gjort. Og Gud velsignet den syvende dag og helliget den; for på den hvilte han fra all sin gjerning, den som Gud gjorde da han skapte» (1.Mos.2:1-3).

Det er også verdt å minnes Kristus som hvilte i graven den syvende dagen, etter Han hadde lidd på korset for menneskeheten. Da Gud skapte verden hvilte Han den syvende dag og da Messias gjenløste den, hvilte Han den syvende dag. Sabbaten var i Mosebøkene til minne om både Skapelsen men også Guds frelse.

Det kan også for eksempel leses salmer og andre velsignelser som man finner i Skriften. Spesielt velsignelseslesninger er passende for Sabbaten.

Hva skjer hvis jeg ikke følger dette til punkt og prikke?

Noen av tradisjonene rundt måltidene og symbolene er å finne også i det nye testamentet, men det står

ikke noe forskrift at dette MÅ man gjøre. Tradisjonen er lang og mye kan spores også tilbake til sabbats-helligholdelse på Jesu tid, men dette betyr ikke at det er sabbatsbrudd å la være å følge disse forordningene. Det viktigste når man holder Sabbat er å behandle den «hellig» altså sette den til side og gjøre noe spesielt, og vie tiden til Gud. Det er også viktig å holde det som står i budet om at man ikke må arbeide på denne dagen. Husk på fariseerne som la til masse egne bud og dermed ødela velsignelsen som lå i Sabbaten.

Et sabbatsmåltid som innvier sabbaten er likevel å anbefale da det skaper god stemning, samler familien og eventuelt venner, og gjør det lett å sørge for at Sabbaten blir en gledesdag i god selskap med et godt tema rundt bordet. Ved å ha symboler på bordet som minner om Jesu ord er det også lettere å unngå «tomt snakk» rundt bordet, og heller skape en gledes-stemning over Guds godhet for hvert menneske. Selv om ikke tradisjonene er lov i seg selv, er de til enorm velsignelse for de som finner gleden i å innvie sabbaten med disse vakre symbolene.

De fleste som begynner å holde Sabbat vil oppleve Guds spesielle velsignelse over dem på en særskilt måte. Guds ånd, ikke en slik ånd som manipuleres frem ved vekkelsesmøter, men den sanne Ånd vil være til stede i et hvert hjem som holder Sabbat for Herren.

A decorative border of cherry blossoms frames the text. The blossoms are in various stages of bloom, with some showing five petals and others as buds. They are arranged in a dense, overlapping pattern along the top, bottom, and sides of the page.

Bud fra Herren om Sabbaten:

- * Husk den (2.Mos.20:8)
- * Den syvende dag er sabbat for Herren din Gud (2.Mos.20:10)
- * Skal ikke gjøres arbeid denne dagen
- * Heller ikke noen som arbeider for deg eller bor i ditt hus. (20:10)
- * Sabbaten skal være en lyst (Jes.58:13)
- * Kall dagen 'æverdig' og ære den. (Jes.58:13)
- * Ikke gå dine egne veier denne dagen (Ibid)
- * Ikke før tomt snakk denne dagen (Ibid)
- * Ikke si sabbaten kun gjelder noen, også fremmede (andre folkeslag) skal oppmuntres til å ta del i velsignelsen. (Jes.56:6)
- * Jesus er Herre over Sabbaten (Matt.12:8)
- * Be om at din flukt ikke må bli på sabbaten (Matt.24:20)
- * La Sabbaten være et tegn mellom deg og Gud for at du skal vite at det er Han (og ingen annen 'gud') som helliger deg. (Esek.20:12)

HVORDAN KAN VI HOLDE HØYTIMENE?

Hvis vi ønsker å ta vare på Jesu høytider kan vi lære mye i Bibelen om hvordan vi holder dem. Nå er det sånn at tradisjoner ikke er en del av Guds lov, og ikke må presenteres som det heller. Likevel kan man lære mye av messianske og jødiske tradisjoner rundt høytidene, som har mye innlemmet bibelsk symbolikk i feiringen. Og det på en måte som gjør det koselig og minneverdig for både barn og voksne å delta. Vi skal se litt både på hva Bibelen forteller oss og hvordan mange holder disse høytidene i dag. Husk at det Bibelske døgnet begynner når solen går ned, dermed er det alltid vanlig å «innvie» Guds sabbater på kvelden høytidssabbatene lander. Guds høytider var minnedager og var samtidig profetiske, de er ikke moral-lover. Gjennom høytidene skulle folket og barna stadig opplæres og påminnes Guds godhet med dem. Disse høytidene ble derfor et bånd mellom folket og Gud, som skulle sikre at viktig kunnskap ikke gikk tapt, og at neste generasjon

kunne fortsette med å fortelle om Guds verk og frelsen til sin barn. Dette var høytidenes hoved-funksjon for de som skulle holde dem her på jorden. Og på den måten kan disse høytidene også hjelpe oss i dag å videreføre kunnskap til neste generasjon, og påminne oss om viktige sannheter. Men de kan også å hjelpe oss å sette av tid til å lytte spesielt til det Gud forteller.

Alle høytidssabbater innvies slik den ukentlige sabbaten innvies ved måltid og opplæsning av skriften.

Påskan: Offeret, frelsen.

Påskan kan holdes akkurat slik Bibelen beskriver, bortsett fra dyrefringene. Da Jesus innstiftet nattverden lot Han være å henvise til påskelammet som sto fremme på bordet, og be dem om å minnes Ham gjennom å spise dette. Lammet hadde pekt frem til Kristus, men nå valgte Kristus det usyrede brødet til å være et spesielt minne om Ham: «Og mens de holdt

måltid, tok Jesus brødet, velsignet, brøt det og gav det til disiplene og sa: «Ta, et! Dette er mitt legeme» (Matt.26:26). Videre tar også Jesus påskevinen og ber dem drikke til minne om Hans blod. Denne minnehandlingen foregikk da til et måltid hvor alle var samlet.

Påskan har to høytidsabbater hvor ikke noe arbeid skal utføres, og som kan brukes til å studere begivenhetene knyttet til denne høytiden. De kan brukes til å lære barna om symbolene og dens betydning. Man kan minnes hvordan Gud utfridde Israel, og hvordan Han kan utfri den troende i dag fra deres åndelige og kjødelige fiender. Men også hvordan Kristus ønsket å fri oss fra syndens trelldom.

Pinse: Her fokuseres det på viktigheten av å leve ett nytt liv etter å ha mottatt frelsen.

Pinsen er også en høytidssabbat som kan vies inn med et spesielt måltid ved solnedgang med familie og bekjente. I jødisk tradisjon telles det fra påske og helt frem til pinsen, og tiden blir brukt til ettertanke og beredelse. Her har man en mulighet til å lære barna om Guds lov, Den Hellige Ånds oppgave og den nye fødsel. I mange jødiske grupper leses det tradisjonelt opp fra Ruths bok på morgenen pinsedagen. Ruth var en ikke-israelitt som valgte å tjene Israels Gud.

Trompetenes høytid: Jødisk tradisjon behandler høytiden som en

nyttårsfeiring med lite henvisning til Skriften. For den Jesu-troende er dagen knyttet til en beredelse til Jesu gjenkomst

Denne høytiden er en fin mulighet til hvert år å meditere over viktigheten av å være beredt, til å ta imot Guds råd og granske sitt eget hjerte, og til å ta seg tid til å lese Jesu budskap til menighetene i Åpenbaringsboken. For barna er det en fin mulighet til å snakke om tiden før Jesu gjenkomst. Historien om brudepikene og brylluppet er også viktige historier som kan studeres under denne høytiden.

Den store forsoningsdagen:

Denne høytiden er preget av alvor. Her har man en mulighet til å vende tankene til vår Øversteprest i himmelens helligdom, og det arbeid Han utfører for oss der. Også denne dagen åpner for selvgransking. Høytidssabbaten er også en fin tid der man hvert år fast repeterer for barna helligdommens symbolikk, Guds rettferdighet og hvorfor Jesus måtte dø.

Man kan også bruke tiden til å tilgi hverandre, ettergi hverandre gjeld, ta kontakt med mennesker vi har vært i konflikt med og be om forsoning. En tid til å tenke på de fattige og de som lider nød. Har vi barmhjertighet med dem slik vi ønsker at Gud skal ha barmhjertighet med oss og våre feil og mangler?

Løvhyttefesten: Glede og den endelige forløsning.

Dette er en gledes høytid, en

festhøytid. Lys tennes, festmåltid gjøres i stand. For de som kan, kan løv-hytter lages etter Bibelens anvisning, og brukes som fysisk undervisning i takknemlighet over Guds frelse. Løvhyttefesten kom kun noen dager etter den alvorlige «forsoningsdagen», og gleden på løvhyttefesten er også knyttet til Øversteprestens suksess på våre vegne i helligdommen. At vi engang skal høstes av Kristus ved Jesu gjenkomst og være frukten av Hans verk. Her er det mange symboler og skriftsteder som barna kan bli kjent med. Det er også viktig å lære barna at Jesu gjenkomst er knyttet til glede og håp. At det som venter dem er en god utfrielse. I jødisk tradisjon er det vanlig med opplesning fra loven.

Det kan være fint å fortelle barna om viktigheten å bære frukt, og om å være til velsignelse for andre. Det finnes ingen større ting å gjøre på en slik høytid enn å ta med seg fattige og/eller enslige eller ensomme på festen. Ved dette oppfyller man lovens hensikt, å elske vår neste som oss selv. Den beste måten å synliggjøre Guds bud er å leve dem ut.

Den åttende dagen: Hvile.

Denne dagen er sterkt knyttet til håpet om Guds rike. Løvhyttene er tatt bort, vi er ved hvilen, ankommet det sanne lovede land. Også denne dagen er en høytidssabbat som innvies ved solnedgang med et måltid som er fylt med symboler på Guds frelse, barnehjertighet og nåde. Les om hvilen

og om Guds godhet og nåde.

Ved alle høytidene var det viktig å vise gjestfrihet og vise omsorg for dem som var fattige eller manglet familie. Herren sa engang: «Kom ikke med flere gagnløse grødeoffer! Den røkelsen er en styggedom for Meg, nymåne og sabbat og innkalling til høytidssamling – Jeg tåler ikke ondskap sammen med hellig samling. ...Lær å gjør det gode! Søk rettferdighet! Led undertrykkeren på rett vei! La den farløse få sin rett! Før enkens sak!» (Jes.1:13,17). Nytt i høytidene ligger i å lære om det gode og ta seg av hverandre, og ikke at de skal gi oss noen form for 'forsoning' hos Gud. Det er viktig om man holder disse høytidene, at det blir gjort utfra et frivillig hjerte og for å opphøye Herren ved å ta vare på Hans sannhet og våre medmennesker, og ikke fordi man skal søke frelse eller syndforlåtelse gjennom å holde dem.

Israels Gud orket ikke å ta del i høytidssabbatene mens de ringaktet å gjøre det gode. Han sa: "Lær å gjøre det gode, legg vinn på det som er rett, vis voldsmannen på rett vei, hjelp den farløse til hans rett, før enkens sak!" (Jes.1:17) Les også Jer.7:1-7. Mange barn, voksne og eldre sliter med ensomhet, alkoholisererte omsorgspersoner eller forsømmelse. Sann gudstjeneste er å ta seg av våre medmennesker og hjelpe de som faller utenfor.

HVOR SKAL VI TILBE?

Hver dag ble det ofret dyr, og på høytidene skulle det gjøres spesielle offer. Jesus døde som det sanne offerlam, og gjorde slutt «på slaktoffer og grødeoffer» (Dan. 9:27). Offerdyrene representerte Israels «rettferdiggjørelse» altså sonet dyrene i deres sted, og tilgivelse ble gitt dem av Gud. Et eksempel er da Gud sender en pest over Israel på grunn av synd. Herrens engel sto med et draget sverd på fjellet i Jerusalem. Da dro Israels konge opp og «der bygde David et alter for Herren, og han ofret brennoffer og fredsoffer. Da hørte Herren på bønner for landet, og pesten ble trukket tilbake fra Israel» (2.Sam.24:25).

Mange har feiltolket blant annet Paulus sine skrifter på disse områdene, som vi skal se på i neste kapittel. Men holdningen summert er denne: Fremfor å utføre de sermونيelle lovene, skulle nå deres rettferdiggjørelse komme ved tro på Jesus som det sanne offerlam alene. Fremfor å ofre skulle de nå tro på Jesus offer. Seremoniloven ble derfor erstattet med troen. Istedenfor

å komme til Jerusalem og det jordiske prestskapet på høytidene, skulle de nå gå til Kristus og be til Ham som var i det himmelske tempelet. Gud opphevet ikke lovene, Han overførte dem til Kristus som skulle videreføre dem. Om høytidene lå følgende befaling: «Du skal holde ukenes høytid, festen som holdes for førstegrøden av hvete høsten, og innhøstingens høytid, som holdes ved slutten av året. Tre ganger i året skal alle menn hos deg vise seg for Herren, Herren Israels Guds åsyn» (2.Mos.34:22-23). «Herren Israel Guds åsyn» var i tempelet i Jerusalem: «For Jeg vil vise meg i skyen over nådestolen» (3.Mos.16:2), «Alteret for Herrens åsyn» (3.Mos.16:12). Andre skriftsteder som bekrefter dette: 3.Mos.1:11; 2.Mos.25:30; 2.Mos.27:21; 2.Mos.28:29; 2.Mos.29:24; 1.Sam.2:18 m.m.

Kong Salomo ba vendt mot tempelet i Jerusalem: «Men vend Ditt åsyn til Din tjeners bønnerop og bønn om nåde, Herren min Gud, og lytt til ropet og bønner Din tjener ber for

Ditt åsyn i dag: La Dine øyne være åpne mot dette huset natt og dag, mot dette stedet Du talte om og sa: «Mitt navn skal være der». Hør den bønnen Din tjener ber, vendt mot dette stedet» (1.Kong. 8:28-29).

Det var veldig viktig at folket kom til Jerusalem for å tilbe på disse høytidene. Etter kong Salomo sviktet Gud ble også kongeriket hans splittet i to. Jeroboam, Salomos tjener, fikk kongedømmet over ti av stammene mens Salomos sønn satt igjen med Juda-stammen. Selv om Gud hadde «gitt kongedømmet» over de ti stammene til Jeroboam, ble han forkastet etter han sviktet Gud ved å lage et nytt sted for tilbedelse og en ny tid for tilbedelse (1.Kong.11:31). Jeroboam sa til dem han regjerte over at det var «for tungvindt» for dem å dra opp til Jerusalem for å tilbe, og at de derfor skulle tilbe ved stedet han hadde laget (1.Kong.12:28). I tillegg «endret» han på Guds tider. Det står at «Jeroboam holdt høytid på den femtende dagen i den åttende måneden, i likhet med høytiden som ble holdt i Juda. Og han ofret på alteret» (1.Kong.12:32). Det står også at han innsatte prester som ikke var «levitter», de som Gud hadde utvalgt til prestatjenesten. Guds høytider gikk over syv måneder, etter Guds tall for renselse. Jeroboam valgte den åttende måneden for å feire den samme høytiden som Gud hadde innstiftet (1Kong.12:32). Det er verdt å merke seg at da kristne først begynte å feire Søndag som Sabbat istedenfor Lørdag

kalte de Søndagen den åttende dag. Jeroboam får som sagt refs av en profet Gud sender, og får også vite den uheldige fremtiden hans handlinger skulle komme til å forårsake. Men alvorlighetsgraden lå tre steder:

1. Endre på Guds tid
2. Endre på stedet for tilbedelse
3. Bruken av gudebilde i Gudsdyrkelsen av Ham.

Jerusalem skulle være spesielt fordi det var stedet Gud hadde «utvalgt Seg», og det var der «Herrens åsyn» sto. Mange i dag tror de tjener Kristus, men de holder også feil tid. Sinnet er rettet mot feil sted og mange bruker også bilder i tilbedelsen.

Må man da i dag reise til Jerusalem for å holde høytidene slik Gud ville? I dag er det mange kristne som drar nettopp til Jerusalem for å feire høytidene, til tross for at det ikke er noe tempel der. Bibelen gir imidlertid et svar på hvor Herrens åsyn og tempel er. Jødene ventet på Messias, som etter Sakarjas profeti, skulle komme og «redde dem fra deres fiender», og sette bena Sine på Oljeberget (Sak.14:4). I noen av versene over, i den samme profetiske boken, står det «slå hyrden og sauene i flokken skal bli spredt». Jesus Selv sier at dette skriftstedet ble oppfylt da Han ble pågrepet i Getsemane (Matt.26:31-32). Da Jesus ble grepet og anholdt av vaktene, sto Han faktisk på Oljeberget (Getsemanehagen). Jesus hadde sagt bare noen dager tidligere, da Han var i tempelet

i Jerusalem: «Jerusalem, Jerusalem, du som dreper profetene og steiner dem som er sendt til henne! Hvor ofte ville Jeg ikke samle sammen dine barn, som en høne samler kyllingene sine under vingene sine, men dere ville ikke! Se! Deres hus etterlater dere øde» (Matt.23:37-39). Deretter forteller Han disiplene Sine at hele tempelet kom til å bli revet ned (Matt.24:1-2).

Fra disse ordene får vi vite to viktige ting. Den ene er at Gud ikke vil «samle» og «beskytte» et folk som ikke er villig til å følge Ham. Det andre er at Jesus hadde en plan for å ta vare på Israel, som ikke kunne oppfylles. Vi får også vite at tempelet skulle bli ødelagt. Da det første tempelet ble ødelagt av babylonerne sa Gud at Han ville sørge for at de fikk området tilbake etter 70 år. Deretter ble det andre tempelet bygget av frivillige. Det var dette andre tempelet som Jesus forutsa skulle bli ødelagt, og som også ble ødelagt av romerne ca.70 år e.Kr. Forskjellen nå var at det kom ingen profet med et løfte om at de skulle få bygge opp tempelet igjen etter en vis tid. Nesten 2000 år er gått og Gud har ennå ikke sørget for at de har fått tempelhøyden tilbake. Selv om Israel i dag er bosatt i landet, står det en muslimsk helligdom der det jødiske tempelet engang sto. Et lite forsøk på å rive dette kan ikke føre til noe annet en krig i Midt-Østen. Så Israel fikk full utnyttelse av landet helt til Moria-berg hvor tempelet sto og ikke lenger. Det er selvsagt en

grunn til dette.

Jesus gikk inn i tempelet i himmelen, den himmelske helligdommen (Heb.8:1-2; Åp.11:19). Her skulle Han tjene som øversteprest for menneskene. Systemet Gud satte opp var der fortsatt, men Gud hadde forflyttet stedet. «Herrens åsyn» er nå i tempelet i himmelen. «For Kristus gikk ikke inn i en helligdom som var gjort med hender og bare var et bilde av den sanne, men inn i selve himmelen, for nå å åpenbares for Guds åsyn for vår skyld» (Heb.9:24). «Og de fire og tyve eldste, som sitter for Guds åsyn på sine troner, falt på sitt åsyn og tilba Gud.» (Åp.11:16). Også Jesu «åsyn» er beskrevet i tempelet i himmelen i Åpenbaringsboken.

Det viktige med at folket kom til Jerusalem under høytidene var for «å vise seg for Herrens åsyn». Men Herrens åsyn er ikke lenger i tempelet i Jerusalem eller i Jerusalem by. Herrens åsyn er i himmelens helligdom. (Heb.4:14-16). Mange jøder hadde problemer med akkurat dette på disiplenes tid: «De første også frem falske vitner som sa: «Denne mannen holder ikke opp med å tale spottende ord mot dette hellige sted og loven. For vi har hørt ham si at denne Jesus fra Nasaret skal ødelegge dette stedet og forandre de skikkene som Moses overgav til oss» (Apg.6:13-14). Igjen var det nettopp slike anklager som sørget for at forfølgelsen mot de jødekristne var så voldsom. I mange av sine brev, søker Paulus å forklare at tempelet i Jerusalem, prestene

og ofrene de ofrer, ikke lenger kan tilby menneske rettferdiggjørelse. Dette kan vi blant annet se i hele Hebreerbrevet, Galaterbrevet etc. Kun ved å vende blikket mot «Herrens åsyn» i himmelen, ved å ha Jesus som Øversteprest og ved å ha tillit til at Hans offer som offerlam var fullkomment, kunne de få rettferdiggjørelse.

Dessverre er det kommet inn et lignende bedrag blant troende i dag, at vi trenger å gjenbygge et tempel i Jerusalem for å tilbe Herren der. Noen tror de må dra til Jerusalem for å holde høytidene. Hvis tempelet ble gjenoppbygget og tilbedelsen ble gjenopptatt der ville dette ta fokuset vekk fra «Herrens åsyn» i tempelet i himmelen. En gjeninnsettelse av det levittiske prestedømmet ville blitt en forkastelse av Jesu prestedømme i helligdommen i himmelen. En slik praksis ville, slik Jeroboam gjorde, stjele oppmerksomheten og tilliten og håpet fra tempelet i himmelen til et feilende jordisk system.

Om Messias ble det profetert: «Han skal ikke utmattes og ikke knuses før Han har grunnlagt retten på jorden. Fjerne kyster venter på Hans lov» (Jes.42:4).

Åpenbaringsboken forteller at budskapet som skal gis før Jesus kommer igjen, er til «dem som bor på jorden, for hvert folkeslag, stamme, tungemål og folk». Og budskapet er at alle skal

«gi Ham ære» og «tilbe Ham som gjorde himmelen og jorden, havet og vannets kilder!» (Åp.14:6-7).

Ved Kristus skal hele verden få ta del i Hans lov og tilbedelse, hvis de ønsker. Forflyttingen av helligdomstjenesten fra Jerusalem til himmelen er dermed også med på å gjøre «Herrens åsyn» tilgjengelig for alle. Alle troendes blikk skulle være vendt mot himmelen og øverstepresten der. Loven var ikke bare noe som Israel tok vare på, og som gjaldt dem. I Åpenbaringen får vi vite at loven også er i himmelens tempel og derfor også er vesentlig for alle jordens innbyggere. Presten er også i himmelen, og jordens innbyggere er ikke lenger avhengige av å tjene et jordisk presteskap.

Jerusalems funksjon er likevel ikke over. Når Jesu prestegjerning er utført og Gud vil skape en ny himmel og en ny jord, vil det nye Jerusalem komme ned fra himmelen og bli satt på jorden: «Og jeg så en ny himmel og en ny jord for den første himmel og den første jord var blitt borte, og havet er ikke mer. Og jeg, Johannes, så den hellige staden, Det nye Jerusalem, komme ned fra Gud ut fra himmelen, gjort istand som en brud smykket for sin brudgom. Og jeg hørte en høy røst som sa: «Se, Guds bolig er hos menneskene, og Han skal bo hos dem, og de skal være Hans folk. Gud skal selv være hos dem og være deres Gud» (Åp.21:1-3).

Og «Jeg så ikke noe tempel i den, for Herren Gud, Den Allmektige, og Lammet er dens tempel» (Åp.21:22).

Tempelet var knyttet til en prestetjeneste. En gang hadde Herren kunne vandre iblant menneskene og ikke behøvd å skjule sitt åsyn for dem. Men etter menneskene syndet orket ikke mennesket å se på Hans åsyn: «Og de hørte Gud Herren som vandret i hagen, da dagen var blitt kjølilig; og Adam og hans hustru skjulte seg for Gud Herrens åsyn mellom trærne i hagen. Da kalte Gud Herren på Adam og sa til ham: «Hvor er du? Og han svarte: Jeg hørte deg i hagen; da ble jeg redd, fordi jeg var naken, og jeg skjulte meg» (1.Mos.3:8-9).

Mennesket ble skilt fra Guds åsyn på grunn av deres synd, en adskillelse som gjaldt begge sider. Synderne orket ikke engang å se på Moses etter at han hadde vært nær Guds åsyn. De la et klede på ansiktet hans for å slippe å se (2.Mos.34:30). Helligdomstjenesten inneholdt Guds frelsesplan, tempelet på jorden var bildet av Jesu oppgave for å forlike (forene) mennesket med Gud. Helligdomstjenesten handler om hvordan Kristus strekker en arm til Faderen og en annen til oss. «For om vi ble forlikt med Gud ved Hans Sønns død da vi var fiender, skal vi så mye mer bli frelst ved Hans liv etter at vi er blitt forlikt. Og ikke bare det, men vi roser oss også i Gud ved Herren Jesus

Kristus, ved Ham som vi har fått forlikelsen» (Rom.5:10-11). Så når det nye Jerusalem er uten tempel, men kun har Herrens åsyn i dets sted, betyr det at synden ikke er mer. Det er ingen konflikt mer mellom mennesket og Gud, ingen behov for en prestetjeneste eller en tempeltjeneste. I det nye Jerusalem vil folket være forenet med Gud fullstendig.

Det tempelet som mange ønsker å gjenoppreise i Jerusalem i dag er ikke i harmoni med «Guds fredsrike». Det er en fortsettelse av et system Gud ikke lenger velsigner og en fornektelse av Guds sannhet. Et tredje tempel i Jerusalem ville derfor vært et bedrag, og det er heller ikke forkynt i Bibelen. Stedet er likevel utvalgt av Gud til å være stedet der det nye Jerusalem, som kommer fra himmelen, engang skal stå.

I dag tilber enn sann messiansk eller kristen troende vendt mot tempelet i himmelen og Øverstepresten der. Det betyr at de som ønsker å holde Jesu høytider ikke trenger å dra til Jerusalem for å ofre for Herrens åsyn der. «Og jeg så, og se, midt foran tronen og iblant de fire livsvesener, og midt iblant de eldste, stod et Lam, som om det var slaktet» (Åp.5:6). «Og da det tok boken, falt de fire livsvesener og de fire og tyve eldste ned for Lammet, hver med sin harpe og med gullskåler, fulle av røkelse, som er de helliges bønner» (Åp.5:8).

Det slaktende lammet, det sanne

påskelam, står i himmelens tempel. Der er lammet vårt, som er alt ofret en gang for alle, der er tempelet og der er «Herrens åsyn». Tar vi vare på Guds høytider «gjør vi det for Herren». Vendes blikket mot tempelet i himmelen erkjenner vi Kristi prestedømme fremfor et jordisk. Og det menneske som gjør som Jeroboam, og endrer stedet og tiden, ringeakter det tempelet Gud har reist. Jeroboam ville satt opp et «ekstra» tilbodelsessted i sitt område for å styrke sin makt blant folket. «Jeroboam sa i sitt hjerte: «Nå vil kanskje kongedømmet føres tilbake til Davids hus. Hvis dette folket går opp for å bære fram offer i Herrens hus i Jerusalem, da vil dette folket vende sitt hjerte tilbake til sin herre Rehabeam, kongen av Juda» (1.Kong.12:26-27). På samme måte vil kunnskapen om at den sanne prestetjeneste er i himmelen ta makten fra mange selvutnevnte prester her på jorden. Ønsket om makt og kontroll over troende vil desverre ofte være motivet for å sette opp et alternativt prestesskap.

For å holde høytidene trenger man ikke lenger å gå til et israelittisk prestesskap. «Dere skal være et kongerike av prester for Meg» hadde Herren sagt om dem (2.Mos.19:5-6). Men samtidig var det Messias som skulle bringe «loven til fjerne kyster». Det er først og fremst Messias, Jesus, som vi må følge og lære å holde loven av. Vi trenger ikke å dra til Jerusalem for å lære å holde Guds lov, vi kan gå

til Jesus og Hans ord.

Paulus indikerer likevel klart at mange av Israel vil bli podet tilbake på treet (Rom.11:11-23). De kristne har frafalt og tuklet med avgudstradisjoner i like stor grad, om ikke større grad, enn det Israel engang gjorde. Ingen har større fordel enn de som velger å følge Kristi prestetjeneste, Hans tider, Hans lov og ha tillit til Hans offer, uansett bakgrunn. Paulus skriver: «For jeg vil ikke, brødre, at dere skal være uvitende om denne hemmeligheten, så dere skal være kloke i egne øyne, nemlig at forherdelse har rammet en del av Israel inntil fyllden av hedningene er kommet inn, og så skal hele Israel bli frelst...» (Rom.11:25). Vi skal først og fremst takke jødene for at de, iblant hele jordens folkeslag, var mest tro mot Gud slik at Messias kunne fødes iblant dem, og slik at Han kunne utvelge dem til å nå hele verden med evangeliet. I dag kan kristenheten, uansett bakgrunn, takke de Messias-troende jødene for den velsignelse de ga verden ved å spre evangeliet til alle verdensdeler. Men makt, korrupsjon og falsk teologi kom inn i den kristne kirke. Guds tider er ikke lenger gjeldende, Guds lov er tuklet med og kirkene lider av «mangel på kunnskap» om sann tro (Hos.4:6). Samtidig er det en stor del av Israel som ikke har tatt

imot Messias ennå, som er rammet av «forherdelse». De kristne mangler kunnskap, for selv om de har tatt imot troen på Jesus så forstår de likevel ikke Guds frelsesplan i sin helhet, eller hva Kristus gjør i dette øyeblikket. Den delen av jødene som ikke tok imot Messias har tatt godt vare på kunnskapen om bildene på frelsesplanen. Sammen kan vi hjelpe hverandre til en bedre forståelse, den ene med loven den andre med oppfyllelsen. Dette kan kun skje når kristne er åpne for å se at de har misforstått mye og mistet mye kunnskap. Jødene vil forstå når de ser Jesus i rett lys. Ikke som En som skulle forene hedenskap med jødedom, men som Den som skulle forene loven og profetene med sin egen gjerning. Fra Bibelen vet vi med sikkerhet at Guds plan for den delen av Israel som ikke tok imot, ikke er over og at vi slettes ikke må rose oss ovenfor dem. Selv om tempelet er i himmelen, og prestetjenesten er der, betyr det ikke at Gud ikke har planer for Israel. Ut fra Paulus sine ord bør man vokte seg for å gjøre seg til fiende av et folk Gud spesielt ønsker å nå, og som det er profetert at Gud vil nå en del av.

Men sentrum for tilbedelsen vår, hvis vi velger å holde høytidene, er hos lammet i tempelet i himmelen. Det er der vår hjertes pilegrimsferd går. Det er der Herrens åsyn er i dag.

KAN TIDENE FLYTTES PÅ?

I tillegg til Israels konge som endret på Guds tider, har vi en historie om en annen konge som også feiret Guds høytid på feil dag. Men denne gangen var det med Guds velsignelse. Kongen het Hiskia. Israel og Juda hadde frafalt over en lang periode og Hisikia ville gjen-innstifte påskefeiringen til Guds ære, og for deres egen helbredelse. «For kongen og lederne hans og hele forsamlingen i Jerusalem var blitt enige om å holde påske i den andre måneden. For de kunne ikke holde den på den tiden, siden det ennå ikke var mange nok prester som hadde helliget seg, og folket var heller ennå ikke samlet i Jerusalem» (2.Krøn.30:2-3). Hisikia sendte bud til alle Israels stammer men de fleste «bare lo av dem og spottet dem» (2.Krøn.30:10). Det var likevel «noen fra Asjer, Manasse og Sebulon som ydmyket seg og kom til Jerusalem». (2.Krøn.30:11). Hiskias ønske var ikke å forandre på Guds tid, men Han ba om muligheten til å gjøre et unntak en gang. Guds tid ble altså ikke forandret fra den første til den andre måneden, men det var kun som

en engangstilfelle hvor alle var bevisste på at Gud hadde vært nådig med dem i deres bønn. Det står: «Og Herren bønnhørte Hisikia og helbredet folket» (2.Krøn.30:20). De ble så lykkelige at de valgte å holde påske enda en uke til, og også dette bønnhørte og godtok Gud: «Prestene og levittene stod så fram og velsignet folket, og deres røst ble hørt. Deres bønn steg opp til Hans hellige bolig, til himmelen» (2.Krøn.30:27). Fordi de ikke var klare til å gjennomføre Guds påbud men samtidig lengtet etter velsignelsen som fulgte med feiringen, tok Gud imot deres tilbedelse. Det var ikke en maktkamp i forhold til en hedensk skikk, i respekt for en tradisjon som ikke var hentet fra Skriften, trass mot Guds påbud eller en ring-aktelse av lovens viktighet. Det var et forsøk på å nå frem til folket og Gud.

Elia:

Mange kjenner historien om Elia på Karmel fjellet hvor han utfordret de frafalne i Israel. Det står at han utfordret den ugudelige kong Akab og

Ba'al prestene til å be til sin gud for å se om han svarte ved å sendte dem ild fra himmelen til å fortære offerdyret. Israel var på denne tid lurt til å tro at deres Herre var den samme som Ba'al, som også oversatt betyr herre. Dermed var det ikke vanskelig å blande tradisjoner rundt Ba'al dyrkelsen med deres egen. Det står at Ba'al prestene ropte og skrek til sin gud «fra morgen til middag» uten å få noe svar. «Ba'al, hør oss!» ropte de (1.Kong.18:26). Da det var Elias tur gjorde han i stand et offerdyr som symboliserte Kristus. Men Elia ber ikke Gud om å sende ild ned for å fortære offerdyret med en gang. Han ventet til det var Guds tid. Det står «på den tiden da grødeofferet blir ofret skjedde det: Profeten Elia kom fram og sa: Herre, Abraham, Isaks og Israels Gud, må det på denne dagen bli kjent at Du er Gud i Israel, og at jeg er Din tjener, og at jeg har gjort alt dette på Ditt ord» (1.Kong.18:36). Som vi får vite i denne historien, så bønnhører Gud Elia, og sender ild fra himmelen som fortærer «både brennofferet og veden, steinene og jorden» (1.Kong.18:38).

Guds fiende:

I Daniels bok i Bibelen finner vi, som nevnt i begynnelsen av den, en profeti om en makt som kom til å provosere Guds myndighet: “Dette sa han: Det fjerde dyret skal være et fjerde rike på jorden, et som skal være forskjellig

fra alle andre riker. Det skal fortære hele jorden, trampe den ned og knuse den. De ti hornene er ti konger som skal oppstå fra dette riket. Og en annen skal oppstå etter dem. Han skal være forskjellig fra de første, og han skal tvinge under seg tre konger. Han skal tale ord mot Den høyeste, han skal tyne Den høyestes hellige og skal sette seg fore å forandre tider og lov. Så skal de hellige bli overgitt i hans hånd for en tid og tider og en halv tid” (Dan.7:23-25). I Åpenbaringen blir altså “de hellige” beskrevet som de som holder Guds bud (Åp.14:12). Mange mener at denne profetien passer med pavedømmet som oppsto etter Romerriket. Nettopp fordi det pavlige Rom hevdet at det var et tegn på deres makt å kunne endre på Guds tider. Som i tidligere tider blir dette ekstra alvorlig, nettopp fordi makten hevder å være av Guds folk samtidig som den opphever Guds orden til fordel for sin egen. Historisk sett forfulgte Den katolske kirke nettopp de som holdt Guds tid, den syvende dags Sabbat, hellig. De tre punktene sammen; undertrykke Guds folk, forandre tider og lov og suksess i det han gjør, passer alt sammen med den katolske kirkes overherredømme og tiltak mot Guds lov. I dag fortsetter paven å påvirke de verdslige myndigheter til en søndagslov “til Guds ære”, som lovvedtak. Ifølge profetien får de ikke holde på for alltid med en slik suksess de hadde en stund, Gud vil stanse det i Sin tid.

GUDS UKENTLIGE SABBAT

Gud fikk de ti bud plassert nede i Vitnesbyrdets ark, og med dette gjorde Gud forskjell på denne loven og de andre, som ble satt på utsiden. Det var altså Gud som skilte denne loven ut. Denne loven inneholdt budet om den ukentlige sabbaten, som var plassert sammen med moral-lovene. Det er viktig å forstå de forskjellige hensiktene bak lovene Gud ga, for å forstå meningen og prinsippene bak dem:

I mosebøkene finner vi Guds lover:

De ti bud handler om å ha et rent hjerte (moral-lov).

Helselovene handlet om å ha en ren kropp.

Renslighet og lover om sopp, handlet om å ha et rent hjem.

Kriminal-lovene handlet om å ha et rent land.

Men seremonilovene handlet om Messias sitt komme, og var derfor «profetiske lover». Høytidene var til minne om fortidens utfrielser, men også profetiske om utfrielsen vi skulle få gjennom Messias.

Loven som omhandlet å ha et rent hjerte var den som ble plassert i Arken, og også hvor blod ble sprin-

klet over en gang i året på den store forsoningsdagen. Denne loven vitnet om vi var tro mot Gud og våre medmennesker. Den grunnleggende rettferdighet, hvis brudd er urettferdighet. Mange forstår viktigheten av disse budene og hvorfor brudd av Guds lov er definisjonen på synd i Bibelen. «Synd er lovløshet» (1.Joh.3:4).

Men mange forstår ikke hvorfor Gud plasserte den ukentlige sabbaten blant de ni andre. Hvordan kunne dette dreie seg om 'brudd på moral'?

Dette budet er det eneste av de ti som begynner med «Husk», hvor de andre begynner med «Du skal ikke...». Også sabbatsbudet har «du skal ikke...» i seg, men det første ordet er «Husk».

Om Messias sto det at Han skulle bringe loven til hele Jorden. I nettopp denne loven var da dette budet, som så mange mener kun var gitt til Israel som et tegn mellom dem og Gud.

Synd udefinert og synd definert:

I begynnelsen, før syndefallet, fantes det kun to bud. Mange tror at det eneste budet fra Herren var å ikke spise av «treet til kunnskap om godt

og ondt» (1.Mos.2:17). Men det aller første budet involverte den syvende dags sabbat: «Og Gud fullendte på den syvende dag det verk som han hadde gjort, og han hvilte på den syvende dag fra all den gjerning som han hadde gjort. Og Gud velsignet den syvende dag og helliget den; for på den dagen hvilte han fra all sin gjerning, den som Gud gjorde da han skapte» (1.Mos.2:2-3). Gud helliget den syvende dagen. Å hellige betyr at dagen skulle settes til side som en spesiell dag. Andre steder i Bibelen er hellighet sammenligne med renhet. I helligdommen ble noe hellig ved salving. Da Aarons sønner ble innviet, eller helliget til prestetjeneste, ble de salvet. Og om alteret står det: «du skal salve det for å hellige det» (2.Mos.29:36). Da Jesus ble innviet til tjeneste da Johannes døpte Ham, ble Han salvet av Den Hellige Ånd. (Luk.3:22). Da israelittene var ved Sinai fjellet skulle selve fjellet helliges fordi Gud skulle åpenbare seg der. For å kunne hellige det ble det satt opp en «grense» rundt fjellet (2.Mos.19:23). Vi får også senere vite at hvis noe «hellig» kom i kontakt med noe urent, ble det hellige urent (Hag.2:10-14; Sef.3:4). Det betyr at hvis noen la vinn på å holde denne dagen hellig men samtidig brakte «urene» elementer inn i den, så brøt de dette budet. Dagen blir vanhelliget. Dette inntrykket får vi også fra Jesaja kap.1 hvor Gud forteller hvor lei Han er av sabbatene når de er blandet med ondskap (Jes.1:13). Når noe er hellig

er det innvidd til Herren. Enten det er en person, en gjenstand eller en dag. Poenget her er at når Gud etter skapelsen «helliget» Sabbaten, så betyr det at dagen måtte behandles på en spesiell måte. Brøt Adam og Eva dette ville de ha syndet mot Gud. Sabbatsbudet som sa at dagen skulle være hellig, var derfor det første av to bud de første to menneskene på jorden måtte forholde seg til. Det andre var som tidligere nevnt å ikke spise av treet om kunnskap om godt og ondt. Treet ble kalt treet om kunnskap om godt og ondt, men Adam og Eva fikk ikke vite detaljer om det onde eller gode treet representerte. Kunnskapen om det onde var ikke beskrevet men symbolisert i frukten. De fleste av oss kan relaterte til Gud ønske om å «forby» kunnskapen om godt og ondt. Hvis vi i dag forteller et lite barn om for eksempel hvor galt det er å stjele, og barnet aldri har hørt om det før eller tenkt tanken før, har vi nå puttet akkurat den tanken i barnet. Det betyr at sannsynligheten for at barnet kommer til å prøve å stjele noe, faktisk er større nå, enn om vi ikke hadde fortalt om «det onde ved stjeling». Ved å lære dem om «onde» ting på forhånd, gjør vi oss til dels ansvarlige i å øke sannsynligheten for at ugierningen faktisk begås. Synden oppsto hos djevelen, og ikke hos Gud. Hadde Gud, fremfor å gjemme kunnskapen i et symbolsk tre, hatt de ti bud stående der, ville Han ha vært årsaken til at ideen om disse syndene havnet i menneskets sinn. Gud ville

LIVETS TRE

TREET TIL KUNNSKAP OM GODT OG ONDT

vært først i å ha gitt mennesket tanken om mord, tyveri, å lage andre guder og så videre.

Når Gud forbød Adam og Eva å spise av kunnskapens tre, ba Gud først og fremst om tillit og lydighet. Selvfølgelig ville tanken om å spise komme når de fikk beskjed om å ikke spise av det, men denne synden var knyttet til enten å tjene Gud eller å gjøre opprør, ikke til synd slik vi kjenner det i dag. Gud ønsket lydighet ved kjærlighet og ikke ved tvang, derfor sto treet fritt tilgjengelig. Det representerte menneskets frihet til å velge noe annet, noe de ikke kjente, fremfor lydighet til Ham. Treet viste at de kunne velge noe annet, men at det «noe annet» ville ha alvorlige konsekvenser.

Så treet om kunnskap om godt og ondt var synd udefinert, eller synd rettet ved å gå imot Guds forbud om å spise av treet.

Etter at synden var kommet inn i verden ved at mennesket hadde spist av treet, og fått tak i den kunnskapen de hadde blitt advart mot å ta nå ble mer og mer kjent, kunne Gud definere synd. I de ti bud skriver Gud med Sin egen finger definisjonen av synd. Han har ikke Han puttet ideen om disse syndene i menneskene, menneskene hadde allerede begått dem en etter en. Og da alle lover var brutt kunne Gud, fremfor å ha et tre som symbolsk «gjemte» disse syndene, nå definere dem på to lov-tavler.

Det «gode» var å holde disse budene og få freden dette vil gi dem, og det «onde» er å bryte dem, og miste Guds fred.

Grunnen til at vi kan vite at de ti bud er synden som engang var skjult gjennom “symbolet” kunnskapens tre, er hvordan loven er satt opp i frelsesplanen. Husker du at Adam fikk vite at hvis han spiste av treet

I Bibelen likestilles brudd med Guds bud med handlingen å spise av treet. Når Adam og Eva spiste av kunnskapens tre ble de nektet adgang til livets tre: “Se menneske er blitt som en av Oss til å kjenne godt og ondt. Bare han nå ikke rekker hånden og eter av livets tre, så han lever evig.” Derfor sendte Herren Gud ham ut av Edens hage... Så drev han mennesket ut, og Han sate kjeruber øst for Edens hage og et flammende sverd som svingte i alle retninger, for å vokte veien til livets tre” (1.Mos.3:22-24). I Åpenbaringen står det: “Salige er de som gjør Hans bud, slik at de kan ha rett til livets tre og kan komme inn gjennom portene til Staden” (Åp.22:14).

om kunnskap om godt og ondt, så ville han dø? Det var dødsstraff knyttet til det å spise av treet. Men som vi vet mister de ikke livet umiddelbart etter å ha spist. Adam levde i over ni hundre år. En del av loddet av å spise fra kunnskapens tre var å få kunnskap om det onde. Hva skjer når Gud ikke lenger beskyttet dem mot synden? Adams førstefødte, Kain, drepte hans andre sønn Abel. Kain dro «vekk fra Herrens åsyn», og mange av Adams etterkommere ville ikke lenger vise troskap mot jordens Skaper, de ville heller dyrke sine lyster. Det Eva startet da hun valgte lysten foran troskapen, ble videreført til etterkommerene. Lystene fikk aldri nok, grenser ble hele tiden strukket. Behovet for å delta, føle og kjenne på det onde ble bare større og større. Nysgjerrigheten tok aldri slutt. Adam fikk i løpet av sine ni hundre år «smake» på «kunnskapen om godt og ondt», og til slutt døde han. Løftet om at noen skulle komme å redde dem fra syndens makt, kom tidlig etter syndefallet. Herren uttalte dette til slangen, eller djevelen, som hadde brukt slangen som sitt redskap til å få Eva til å synde: «Jeg vil sette fiendskap mellom deg [slangen/Satan] og kvinnen og mellom din ætt og hennes ætt; den [ætten] skal knuse ditt [slangens] hode, men du skal knuse dens hæl» (1.Mos.3:15). Opphavet til synd, den som puttet ideen som førte til Eva's ulydighet, Satan, skulle bli beseiret. Men det var ikke Eva's førstefødte som brakte denne seieren, han ble

en morder. Det skulle gå flere tusen år før Yeshua [Jesus] ble født inn i verden for å beseire slangen (Satan). Dette forteller oss at Jesus skulle dø for også å sone Adam og Evas synd i likhet med oss andre. I helligdommen, som var en kopi av den himmelske, får vi vite at blodet skulle sprinkles over kisten som inneholdt de ti bud. Det betyr at soningblodet, stedfortrederes blod, skulle betale prisen for brudd av loven de blir sprinklet over. Så denne handlingen, som også Kristus skulle utføre ved loven, dekket også Adam og Evas overtredelse. «Treet om kunnskap om godt og ondt» kan derfor defineres som de ti bud. Og blodoffer for brudd av disse, symboliserer all synd begått fra Adams tid og til vår tid (Rom.2:11-12). «For ved loven kommer syndens erkjennelse» (Rom.3:20).

Tilbake til sabbatsbudet, det fjerde budet i tibuds-loven. Dette budet er som sagt det eneste av de ti som begynner med «Husk» eller «Kom hviledagen i hu». Dette er fordi dette faktisk var det aller første budet som ble gitt menneskene på denne jorden. Sabbaten ble helliggjort som siste ledd i skapelsen, med alt det innebærer. Sabbatsbudet var aldri skjult “inne i” kunnskapens tre, men stod for seg selv. De andre budene ble formelt og skriftlig definert på Sinai, mens sabbatsbudet allerede var definert fra skapelsen av. Både grunnen til at dagen skulle være hellig, og også hvilken dag det var, var alt åpent

bestemt ved lov ved slutten av skapelses-uken. Derfor begynner dette budet, som det eneste, med «husk hviledagen». Brudd av dette budet representerte også synd i likhet med de ni andre, og blodofferet [tegnet på at det var dødsstraff å bryte budet] skulle også sprinkles over dette. Men i loven er det skrevet som en påminnelse og ikke som et nytt bud. Sabbatsbudet er den eldste loven og har ikke vært skjult. «Husk», ikke glem dette budet, sier Herren.

Dette blir også gjort kjent ved at det står at Gud vil prøve Israel om de vil holde Hans lover, *før* de mottok lovene på Sinai. I samme kontekst som Gud sier Han vil prøve dem om de vil holde Hans lov, så er det nettopp sabbatsbudet som er prøven. «Da sa Herren til Moses: Se, jeg vil la regne ned brød fra himmelen til dere, og folket skal gå ut og sanke for hver dag det de trenger; således vil jeg prøve dem, om de vil følge min

lov eller ikke» (2.Mos.16:4). Før de ankom Sinai fikk Israel manna, mat fra himmelen. Gud lot dem få vite at Han kun ville sende manna i de seks ukedagene, og at den sjettede dagen ville han sende dobbel porsjon slik at de også hadde til den syvende dagen på sabbaten. Da noen av Israel likevel gikk ut for å samle mat på sabbaten sa Gud: «Hvor lenge vil dere være gjenstridige og ikke holde mine bud og mine lover?» (2.Mos.16:28). Senere da Israel ankom Sinai fjellet ble de spurt om de ville inngå pakt med Gud og holde Hans lover. De samtykket og det som kalles «den første pakt» ble innstiftet. Men en slik pakt ble ikke innstiftet før Gud prøvde dem i sabbatsbudet litt tidligere. Likevel forventet Gud at de skulle holde dette budet. Dette viser at sabbatsbudet var noe Gud forventet de skulle holde uansett. “Frykte Herren er begynnelsen til kunnskap” (Ord.1:7).

PAULUS OG LOVEN

Det kan ikke gjentas ofte nok at Paulus er den eneste av Bibelens forfattere Bibelen selv advarer mot å mistolke. Apostelen Peter støtter opp om Paulus' skrifter, men hevder at mange forvrenger Paulus' mening, til sin egen undergang (2.Pet.3:16). Paulus skriver mye om loven og nåden. Dette er ikke uten grunn. Han fortalte selv om sitt utgangspunkt: «Jeg som er omskåret på den åttende dag, av Israels ætt, av Benjamins stamme, en hebreer av hebreere, ovenfor loven en fariseer, i nidkjærhet en forfølger av menigheten, og etter rettferdigheten i loven var jeg blitt ulastelig» (Fil.3:5-6).

I boken Apostlenes Gjerninger får vi vite at Paulus «fnyste av trusler og mord mot Herrens disipler» og at han hadde en plan om å fange troende og føre dem bundet tilbake til Jerusalem hvor de ville bli straffet. (Apg.9:1-2). Det var i dette ærende Kristus møtte ham på veien og sa: «Saul, Saul, hvorfor forfølger du meg?» (Apg.9:4). Fremfor å ta livet av Paulus, ga Jesus han nåde. Kristi

kjærlighet omvendte Paulus. Det er derfor Paulus er så opptatt av nettopp temaet lov og nåde. Paulus' forbrytelser var mange og stygge, han hadde ikke gjort seg fortjent til Guds gunst og frelsen. Likevel ble det gitt ham, ufortjent. Den nåde Paulus mottok da han var iferd med å utrydde Guds folk var for ham overveldende, og også gjenstand for hans stadige oppmerksomhet. Paulus forteller om da han senere samtalte med Jesus: «Herre, de vet at det var jeg som var rundt i synagogene og tok til fange og slo dem som tror på Deg. Og da blodet av Ditt vitne Stefanus ble utgytt, stod jeg også der og samtykte i hans død. Og jeg passet på klærne til dem som drepte ham. Da sa Han til meg: «Dra av sted, for Jeg vil sende deg langt bort herfra til hedningsfolkene» (Apg.22:19-22).

Selv om Paulus var sterkt ydmyket fremfor apostlene, på grunn av hans store synd imot dem, var han også utvalgt av Gud for en spesiell oppgave. Akkurat slik som Gud hadde tilgitt ham, skyldte også de som hadde blitt rammet av Paulus tidligere

å tilgi ham. Om dette var en kamp for noen skrives det ikke noe om.

Paulus hadde ikke bare vært en fariseer, men han var det ennå: «Menn og brødre, jeg er fariseer, sønn av en fariseer» (Apg.23:6).

I dag er ordet fariseer nesten blitt et skjellsord i likhet med «hykler» eller «lov-trell». Men fariseerne var en jødisk gruppe på Jesu tid som ofte var i uenighet med Saddukeerne som drev tempeltjenesten (Apg.23:6). I tillegg til spørsmål om oppstandelse var disse to gruppene også uenige om når høytidsdagene endte. Denne debatten var nok levende på den tiden, og Paulus som sønn av en fariseer ble trolig stadig en del av denne debatten også etter at han ble messiansk. For det er ikke slik at de første jøde-kristne kastet sin identitet på havet, men de la til troen på Messias. Igjen sto derfor også mange ubesvarte spørsmål og diskusjoner. Når en saddukeer og en fariseer begge tok imot Messias, hvordan skulle de tidligere uenighetene rundt for eksempel høytider løses? Mange av konfliktene som Paulus omtaler tilhører en annen gruppe mennesker med en annen bakgrunn enn oss. Det er nettopp derfor så mange misforstår Paulus sine brev. Fremfor å se det i et historisk perspektiv, for så å ta lærdom, er det mange som tolker det han skriver rett over i dagens konflikter som ofte har en annen setting. I tillegg til teologiske uenigheter mellom fariseerne og saddukeerne, var det også en konflikt med den

jødiske gruppen Eseeerne. De florerte i rundt det andre århundre f.Kr til et århundre etter. De er best kjent for å ha gjemt dødehavsruellene som senere ble funnet og som bekrefter den hebraiske bibelens uforanderlighet fra Jesu tid og til nå. Historieskriveren Josefus forteller en del om denne grenen av det jødiske folk. Eseeerne skal ha flyttet ut i ødemarken i protest da de mente presteskaperet i Jerusalem ikke rettmessig tilhørte Saddukeerne men dem selv. De var fromme mennesker men med veldig strenge regler. De var i mindretall i forhold til de andre store gruppene, Saddukeere og Fariseere. Første gang Eseeerne ble nevnt var av den jødiske filosofen Philo av Alexandria (20 F.Kr – 54 e.Kr.). Han fortalte det var mer enn 4000 Eseeere som bodde i landsbyer rundt i Judea. Mange av dem levde i sølibat og giftet seg ikke. De holdt Sabbaten etter meget strenge regler, strengere enn fariseerne som forfulgte Jesus, og brukte mye tid til å studere loven etter en filosofisk tolkningsmetode. De var også meget opptatt av «engler» og navnene på englene. Eseeerne trodde på Moses og at han hadde fått lover, men ikke alle de som var i mosebøkene. Så de fungerte som jøder og holdt de jødiske forskrifter, men de nektet å ha del i ofringer eller å spise kjøtt. Det var ulovlig å spise ofret kjøtt. Dette var noen av de største forskjellene mellom dem og saddukeerne og fariseerne (Epiphanius of Salamis (c.378). Panarion. 1:18). Ved å studere historieskriverne

fra den tiden, og om den tiden, vil vi kjenne igjen mye av det Paulus debatterer, med det som faktisk ble debattert på den tiden. For når mennesker fra tre forskjellige jødiske grupper, med slike forskjeller, blir kristne og begynner å forkynne Messias etter sine forståelser, ikke bare til hverandre men også til hedningene, ja da oppsto det mye forvirring. Paulus skrev til omvendte jøder og

hedninger som hadde blitt en del av menigheten i Kolossæ: «Se til at det ikke er noen som bedrar dere ved filosofi og tomt bedrag, etter menneskers overlevering, etter verdens lærdommer og ikke etter Kristus» (Kol.2:8). Videre forklarer han hvilket lærdommer som er filosofiske og ikke «etter Kristus». Husk at Kristus skulle oppfylle loven og profetene, ikke andres filosofier. «La

derfor ingen dømme dere for mat eller drikke eller i spørsmål om en høytid eller en nymånedag eller sabbater, som bare er en skygge av de kommende ting, da legemet tilhører Kristus. ..Hvis dere da altså døde med Kristus fra verdens lærdommer, hvorfor vil dere da, som om dere lever i verden, underordne dere slike regler som: «Rør ikke, smak ikke, ta ikke?» - etter menneskers bud og lærdom-

mer» (Kol.2:16-22). Dette skriftstedet blir som kjent ofte brukt imot alle de Messias-troende som vil holde Guds forskrifter slik de er å finne i loven. Men dette har oppstått basert på en fortolkning av hva Paulus skriver, fremfor hva som faktisk står der. Paulus sier ikke at det er galt holde sabbater og høytider, eller at dette ikke er lov. Han sier: «La ingen dømme dere ...i spørsmål om en høytid...» (v.2:16). Videre forklarer han hvilket sider av høytidene og sabbatene og spise-regulasjonene som vi ikke skulle TA DEL I, og det var den delen som var «filosofi» og «etter verdens lærdommer» og etter «menneskers bud og lærdommer» (v.2:22). Et av problemene med dette skriftstedet er ikke i grunnteksten men hos Bibel oversetterne. I grunnteksten står det nemlig ikke ordet “bare” i dette skriftstedet: “...i spørsmål om en høytid eller en nymånedag eller sabbater, som **bare** er en skygge av de kommende ting” Korrekt oversettelse er: “...i spørsmål om en høytid eller en nymånedag eller sabbater, som **er** en skygge av de kommende ting” Nyere bibeloversettelser fortsetter å tukle med Guds skrift og skriver nå

Bilde: Stedet der mange av Eseerne holdt til og hvor dødehavsrullene, deler av den bibelske skrift, ble funnet. Eseerne var ekstreme i sin gudsyndyrkelse og uenige med både fariseerne og sadukeerne. Flere av de ting Paulus snakker om passer med Eseernes kontroversielle gudsyndyrkelse.

“som **var** en skygge”. Grunnteksten er derfor ikke i konflikt med Guds lov, kun oversettelsen.

Det er ikke slik at først gir Gud oss sine sabbater og høytider, og kaller dem for Hans tider, for så og late som Han aldri har hatt noe med dem å gjøre, og at det er noe som er oppfunnet av mennesker. En slik forståelse er i konflikt med Bibelens egne ord. I Bibelen ble høytidene kalt «Herrens høytider»: «Tal til Israels barn og si til dem: Dette er Herrens høytider – Mine høytider» (3.Mos.23:2).

Det er bare en forklaring på dette som viser at Paulus ikke strider imot Bibelen og Jesus selv. Paulus angrep konfliktene rundt høytidene, de menneskelagde budene som var lagt til, og som så strengt ble overholdt av så mange. Paulus var på lik linje med Kristus som engang hadde sagt til fariseerne: «For dere setter Guds bud til side og holder fast på menneskers forskrifter» (Mark.7:8). I loven sto det følgende befaling: «Dere skal ikke legge noe til det ord jeg befaler dere, og ikke trekke noe fra, så dere kan holde Herren deres Guds bud, dem jeg befaler dere» (5.Mos.4:2). Jesus ble kritisert av fariseerne for å bryte Guds Sabbat, men Jesus hevdet Han hadde holdt Guds bud (Joh.15:10). Jesus hadde kun forbrutt seg imot de menneskelagde lovene de hadde gjort til en del av Sabbatsbudet.

Gjorde Fariseerne og saddukeerne det, og Eseerne det til enda større grad, er det lettere å forstå det Paulus

sier. Paulus angriper ifølge ham selv ikke Guds forskrifter, men de menneskelagde tilleggs-budene. Kunne en omvendt Eseer spise offerkjøttet som var en styggedom i hans øyne? Måtte de bli vegetarianere slik som Eseerne hevdet? Måtte de bli opptatt av engler og englenavn slik som dem? I samme kontekst skriver Paulus til kolosserne: «La ingen lure fra dere seiersprisen, ved at han har sin lyst i ydmykhet og tilbedelse av engler, og trenger seg inn i de ting som han ikke har sett, og som til ingen nytte blåser seg opp av sitt kjødelige sinn...» (Kol.2:18). Det er ingen som passer bedre på Paulus sin beskrivelse i Kolosserbrevet 2 enn Eseerne. De var opptatt av engler, de anså seg som ydmyke, levde i fattigdom og sølibat mens de tilsynelatende så fromme ut, og var opptatt av Guds lov. Men de forkastet deler av Guds lov til fordel for egen filosofisk tenkning samtidig som de tilsynelatende holdt de jødiske høytider og tradisjoner.

Det samme poenget kommer frem i Paulus sitt brev til Romerne, som var både til de messianske jødene og omvendte hedningene som holdt til der. Han prøver å flytte fokus vekk fra de smålige stridighetene og isteden sette fokuset over til nestekjærlighet: «Dere skal ta dere av den som er svak i troen, men ikke for å sette dere til doms over forskjellige meninger» (Rom.14:1). Videre skriver han om konflikter som oppstår, uten å ta parti. Isteden siterer han Jesaja om at alle skal engang måtte bøye kne

for Herren og at alle engang skal måtte legge frem regnskap for seg selv (Rom.14:11-12). Dermed skulle de ikke forsøke å styre hverandre etter egne overbevisninger, men etter det valg hver enkelt tar for seg selv, vil de komme fremfor domsstolen for sin egen del. En dom de ikke skulle ta på forhånd seg imellom.

Igien, det er verdt å vite at Paulus tilhørte den fariseiske slekten som da hadde et annet syn enn Eseeerne og Saddukeerne. Men fremfor å fremme den fariseerske tolkningen, forsøkte han å ta fokuset vekk fra symbolene og heller over til hva symbolene betydde. Ikke på lovene men på lovenes hensikt. Ikke på ritualene men hva ritualene skulle fortelle oss. Ikke for døde former, men den levende oppfyllelsen som Kristus sto for.

Ennå i dag, blant ikke-jøder, er det debatt om hvilket dager høytidene faller på. Noen lurer på om man skal holde dem etter Jerusalem tid eller tiden der de bor. Andre jøder som ikke bor i Israel holder dobbelt opp med høytids-sabbater bare for å være sikre på at de ikke bryter dagen ved at de valgte feil dag. Slik at de, om de skulle ha holdt Jerusalem tid, gjorde det, og om det var den andre dagen som var riktig, så har de holdt den også. Paulus ønsket trolig ikke en slik debatt og frykt om man hadde tatt feil dag blant de første kristne. For det var ikke dette som var vesentlig. Hadde man holdt den dagen man mente var riktig for Herren, skulle man ikke behøve å bli fordømt for det på grunn

av en teologisk konflikt om Jerusalem-tid eller ikke-Jerusalem tid.

Konfliktene som ofte kom med høytid-sabbatene var ulik spørsmålet om den syvende dags sabbat, som ikke var avhengig av verken landsdel, korn eller måne, men fortsatte i sin vante syklus fra skapelsen av. Faktisk er tids-sonene styrt etter samme midtpunkt som midt-østen (England), slik at en forvirring der er unødvendig.

Omskjærelsen:

I apostelmøtet i Jerusalem ser vi det handler om omskjærelse og moseloven. Men da er det også viktig å forstå hvilken del av moseloven det er snakk om. I apostelmøtet ble det ikke nevnt at de «ikke skulle misbruke Herrens navn», det andre budet i tibuds-loven. Det ble heller ikke nevnt at de skulle «hedre sin far og sin mor» eller at de «ikke skal stjele» eller «ikke drepe». Det sto ikke engang i dette brevet at de «ikke skal ha andre guder enn Meg», som er det første budet i Guds tibuds-lov. Isteden sa de at de måtte holde seg borte fra avgudsoffer, blod og hor. Hvis man forstår tiden dette er skrevet er det ikke så vanskelig å få med seg hvilke lover konfliktene handlet om, og hvorfor. Det var en selvfølge å holde Guds ti bud, derfor ble den ikke nevnt. Hor lå på grensen fordi det var forskjellig syn på hva hor var mellom folkeslagene. De ti bud definerer synd og avslører oss som syndere. Men denne loven hadde aldri makt til å «tilgi» overtrederen. Det

var offer-ritualene eller seremonilovene, som fungerte som «soning», eller «nåde fra Herren». Det var disse som nå konkurrerte med den oppgaven Jesus hadde fylt, som eneste forsoning og offer som kan gi nåde. Likevel ville selv ikke kristne-jøder slutte å holde seremonilovene. Omskjærelsen var en del av seremoniloven selv om det ikke innholdt dyreofring. Omskjærelsen skulle være et tegn på hjertets omskjærelse som er den nye pakt. Akkurat slik som dyreofringene ble overflødige da Jesus døde på korset, ble omskjærelsen overflødig hvis ikke hjertet var omskjært (Rom.2:25-29). Og var hjertet omskjært, var dette en omskjærelse i seg selv. Dette ble ikke innstiftet av Paulus, men av Kristus som er den eneste som har lov til å lage lover og endre lover, og som sa at Han i den nye pakt ville skrive lovene på hjertet (Heb.8:10). Legg merke til at også i romerbrevet er det jøder Paulus skriver til (Rom.2:17). Det er også verdt å legge merke til at uansett hvem Paulus skriver til i sine brev bruker han det som i dag kalles «det gamle testamentet» til å rettledde og undervise dem han skriver til. Han opphører med andre ord disse skriftene som opphav til sannhet og hvordan man skal leve rett. Ingen steder går han imot et eneste skriftsted fra disse skriftene, men han forklarer skriften isteden.

Vi vet fra apostelmøtet i Jerusalem at noen dro fra Judea og rundt til de

forskjellige menighetene for å belære dem om deres syn på Guds lover: «Ettersom vi har hørt at noen som dro ut fra oss har forvirret dere med ord, og gjort deres sjeler urolige og sagt: «Dere må bli omskåret og holde loven» - enda vi ikke har gitt dem noe slikt bud...» (Apg.15:24)

Noen fra fariseernes parti, som hadde kommet til tro, stod fram og sa: «det er nødvendig at de blir omskåret, og de må pålegges å holde Moseloven» (Apg.15:5).

Var det tillatt å fortsette med ofringer? Dette var også et spørsmål Paulus selv ble oppfordret av sine kristne brødre til å besvare, ved å delta på en renselses-seremoni med ofringer. (Apg.21:26). Så ut fra dette får vi vite at de første kristne jødene fortsatte å ta del i offer-seremonier etter at Jesus døde som det sanne offerlam. I brevet til hebreerne prøver Paulus senere å forklare at Jesus døde som oppfyllelsen av alle disse offerdyrene, og at det ikke lenger var nødvendig å ofre for å bli forsonet med Gud. Kun gjennom Kristus og Hans offer skulle de nå få soning for sine synder og ikke gjennom ofringene, altså seremoniloven.

Paulus sa om seg selv: «Verken mot jødenes lov eller mot tempelet eller mot keiseren har jeg forbrutt meg på noen måte» (Apg.25:8).

Tanken på at de skulle slutte med offertjenesten var meget fremmed for mange. Og vakte også frykt til det som ble sett på som en «ny lære». Frykten uttrykte seg slik: «Men de

har fått høre om deg at du lærer alle jødene som er ute blant hedningene, at de skal forlate Moses, og at du seier de ikke skal omskjære sine barn eller leve etter skikkene. ..Gjør derfor det vi sier til deg: Vi har fire menn her som har avlagt løfte. Ta dem med og la deg rense sammen med dem. ..Slik kan alle vite at det de har hørt om deg, ikke er tilfelle, men at du selv også lever rett og holder loven» (Apg.21:21,23-24). Paulus gikk med på dette. «Slik kan alle vite at det de har hørt om deg, ikke er tilfelle», sa de. Det var altså ikke tilfelle at Paulus lærte dem å ikke «leve etter skikkene». Paulus var opptatt å lære dem betydningen, hva som var viktig. Ingen steder i hans skrifter godkjenner han brudd på Guds bud på noen som helst måte. De som påstår dette i dag «vrangtolker Paulus til sin egen undergang», slik Peter fortalte. Paulus skrev: «For i Kristus Jesus betyr verken omskjærelse eller mangel på omskjærelse noen ting, men en ny skapning» (Gal.6:15). Igjen, han sier ikke at omskjærelse er galt eller forbudt for en omvendt, men han sier det har ikke noe å si, om ikke hjertet er omvendt. En fysisk rituell handling kan aldri ta plassen til hjertets omvendelse. Et annet sted sier han det samme med litt andre ord: «Omskjærelse er ingenting, og mangel på omskjærelse er ingenting. Men det som betyr noe er å holde Guds bud» (1.Kor.7:19). I alle sine brev bedyrer Paulus viktigheten å være lydig imot Guds bud.

Striden kan derfor umulig ha handlet om alle Guds forskrifter, siden Paulus hevder at Guds bud fortsatt må holdes. Derfor er det viktig å forstå hvilket bud striden gjaldt og hvorfor. Ellers kunne ikke Paulus oppfordre oss til å holde Guds bud og samtidig si at vi ikke trengte holde dem.

Guds ti buds lov - «Synd er lovbrudd». Denne loven forklarer oss hva synd er og avslører oss som syndere. Vi kan ikke slette ut tidligere brudd av denne loven ved å holde den senere. Loven kan ikke ta bort vår synd eller slette vår synd. Den kan kun gjøre en eneste ting: avsløre synderen som en synder. Denne loven behøves enda for å avsløre syndere i dag, og for å lede synderen til Kristus. I Åpenbaringen får vi vite at mennesker som ikke er beseglet, skal dømmes ved denne loven i den siste tid.

Sermonilovene - Frem til Kristus fungerte seremonilovene som «løsningen» på synden. En stedfortreder skulle ta straffen til synderen. Synden som var begått ble «overført» ved presten, til offerdyret som soner for forbrytelsen: «Slik skal presten i hans sted gjøre soning for den synd han har gjort, og den skal bli tilgitt ham.» (3.Mos.5:10).

Jødene fikk ikke vite detaljene om Guds frelsesplan og hvordan de skulle utføres av Messias. De fikk kun symbolene. De trodde at seremoniloven ga dem tilgivelse slik vi leste i skriftstedet over, og at denne handlingen

var vesentlig for deres frelse.

Når Paulus i mange av sine brev hevder at loven konkurrerer med nåden, er det nettopp seremoniloven det gjelder. Fremfor å bekjenne sine synder og legge dem på offerdyret, skulle de nå bekjenne sine synder og legge dem på «Kristus». Paulus argumenterte: «For det er ikke mulig at blodet av okser og bukker kan ta bort synder» (Heb.10:4). Videre i samme kapittel utdyper han det enda mer. Han sier: «Men etter at Han hadde båret frem ett evig offer for synder, satte Denne Presten seg ved Guds høyre hånd» (Heb.10:12).

For oss virker denne konflikten merkelig, fordi den er så langt fra lik konfliktene i kristenheten i dag. Ingen troende i dag er forvirret og tror de må ofre et dyr for å bli tilgitt eller bli forsonet med Gud. Men på Paulus sin tid var enda ikke det andre tempelet ødelagt, og dyreofringene fortsatte helt til romerne ødela det rundt 70 år e.Kr. Så når jødene endelig sluttet med ofringene var trolig Paulus sin virksomhet over, og han var alt død. Han skrev iallefall ingen brev til noen etter at tempelet var ødelagt. De kristne jødene og ikke kristne jødene bodde side om side i Jerusalem mens tempelet sto og dyreofringene fortsatte. I følge moseloven måtte jøder dra tre ganger til Jerusalem til de tre høytidene. Og som tidligere nevnt, vi vet at de kristne jødene i begynnelsen fortsatte å ta del i seremonilovene i tempelet. Mange Messias-troende fryktet til å begynne med å

gå imot moseloven, som påbød dem å ofre og å dra til Jerusalem tre av høytidene. Og det er forståelig nok i seg selv. For mange var de ikke lenger rett-troende jøde om de plutselig brøt disse forskriftene fra Guds lov. Paulus forsøkte å berolige hebreerne i sitt brev til dem med å si at loven ikke var opphevet men videreført. Loven fortsatte, helligdoms-tjenesten fortsatte, bare ikke i Jerusalem. Det kan være at dette ikke ble helt fullt ut forstått før de så at Gud tillot tempelet i Jerusalem å bli ødelagt av romerne og de ikke fikk det tilbake. Nå var de ikke lenger i en klemme når det gjaldt moseloven og seremonilovene. Gud hadde selv grepet inn og gjort det umulig.

De messianske jødene fremsto ikke lenger som lov-brytere ved å ikke ta del i skikkene Gud innstiftet.

Paulus uttalte til sitt forsvar da han var blitt tatt til fange av romerne: «Men dette bekjenner jeg for deg, at etter den Veien som de kaller en sekt, tjener jeg mine fedres Gud på den måten at jeg tror alt det som er skrevet i loven og profetene (Apg.24:14). Paulus sitt hjerte var i «oppfyllelsen» av loven og profetene. Hans hjerte var ikke med offerlammet, men med Kristus som offerlammet. Han stolte på frelsen i Hans offer, til soning for hans synd mot Guds lov, fremfor seremoniloven som soning. Hans øyne var vendt mot Øverstepresten i himmelen fremfor øverstepresten som enda holdt på i det jødiske tempelet i Jerusalem. Og Paulus ville at

alle skulle få del i det han hadde sett og opplevd. Frelsen hos det sanne offerlam fremfor de døde seremoniene. Den levende oppstandne frelser, fremfor lammet i tempelet som ikke gjenoppsto. Han ville at jødene og de hedningene jødene hadde vunnet til evangeliet skulle forstå at deres hjerte, kjød og sinn hørte til det symbolene i loven pekte hen til, og ikke til seremoniene i seg selv.

Paulus var også streng. Han forklarte også rett ut at de som trodde de skulle bli rettferdiggjort (tilgitt) gjennom disse lovene ville forgå med lovene. Sermonilovene hadde ikke lenger makt til å tilgi. De kunne overføre sin synd til offerdyrene alt de orket, gå pilegrimsturer til Jerusalem for å ofre på de fastsatte høytider alt de orket, men ingen soning, ingen tilgivelse eller nåde ville lenger gis dem gjennom denne loven. Kun gjennom lovens oppfyllelse. Nå var det bare gjennom Kristus at tilgivelse og rettferdiggjørelse kunne gis. Denne loven kunne ikke frelse dem. Det var ikke slik at de kunne velge mellom symbolet og det symbolet pekte på. Når det sanne offerlam hadde kommet og dødd var det ingen frelse hos noe annet offer enn Hans. Som Peter og Johannes engang forkynte i Jerusalem da Paulus fremdeles var en uomvendt fariseer som «fnyste» av de troende: «Det er heller ikke frelse i noen annen, for det er ikke noe annet navn under himmelen, gitt blant

mennesker, som vi kan bli frelst ved» (Apg.4:12). Se også Heb.9:26; 10:1-2. En sannhet Paulus senere ble en stor forkynner av.

Paulus trodde alt det som var skrevet i loven og profetene. Han sa: «Men vi vet at loven er god dersom noen bruker den på lovlig vis» (1.Tim.1:8). Dessverre ble loven ikke alltid brukt på lovlig vis av andre troende i Paulus' samtid, enten det var jøder eller hedninger.

Lignende konflikter i dag:

De kristne i dag er ikke alltid bedre. Mange fortsetter blant annet i fotsporene til saddukeerne, Eseeerne og Fariseerne. De tar elementer av det Kristus har stadfestet og blander det med filosofi og egne praksiser som ikke er pålagt i skriften. Også kristne har tatt symboler fra den nye pakt og behandlet dem slik som jødene engang behandlet symbolene i den gamle pakt. Fremfor at betydningen er viktig, er det selve symbolet som blir gjort til frelses-sak. Den katolske kirke har i mange år hevdet at de som ikke tar del i den katolske nattverdsseremonien ikke får tilgivelse. I tillegg tror mange statkirke-kristne, så vel som katolikker, at om ikke babyene blir døpt, går de fortapt om de dør før dåpen. Frelsen ligger i selve handlingen, og ikke i handlingens betydning. Også de som tar voksendåp, mange tror at frelsen ligger i selve dåpshandlingen, fremfor i det dåpen skulle symbolisere. «En avleggelse av kjødets urenheter»

(1.Pet.3:21), et nytt liv fulgt av en omvendelse.

La oss som et tanke-eksperiment bytte om ordene “loven” og “dåpen” i det Paulus sa om loven. Da ville det blitt: «For når hedningene som ikke har (((dåpen))) av naturen gjør det (((dåpen))) byder, da er disse, som dog ikke har (((dåpen))) seg selv en (((dåp)))»; de viser at (((dåpens betydning))) er skrevet i deres hjerter...»

Selv om ordene er byttet ut er det ikke vanskelig å forstå. Om det var dette Paulus tok opp i dag, ville hvem som helst forstått at han ikke mente vi skulle slutte å døpe oss, men at vi skulle leve ett nytt liv i tillegg til dåpen ellers var dåpen nytteløs til frelse.

For mange kristne er kleskoder et tegn på om man tjener Gud eller ikke, som hos Amish-folket i USA. Det er mange uskrevne lover og kleskoder i mange andre trossamfunn. De kristne har mange skikker, mange er hentet fra Bibelen andre er bare tradisjoner. Og følger man ikke nøye disse reglene blir man ansett som en fra-fallen. Blir en kristen frelst gjennom nattverden eller dåpen, eller blir vi frelst ved det som ligger bak disse skikkene, det som det hele symbolis-

erer? I dag er mange kristne, ikke i ord og handling eller i liv og lære, men gjennom noen kirkelige ritualer. Og de tror at disse handlingene vil gi dem en plass i himmelens rike. Noen mener at vi kun har lov å høre Guds ord fra ordinerte prester, at kun noen utvalgte har lov å utføre velsignelser. At man må være vigslet for å døpe andre, ellers blir dåpen ugyldig. Alt dette er menneskebud og forordningene er ikke hentet fra Skriften.

Mange tror Guds nye lov er å ikke holde Hans tidligere lov. Mange lærer til og med at kun ved å bryte Guds bud kan vi bli frelst. Logikken ligger i at hvis vi forsøker å holde Guds bud, prøver vi å frelse oss selv og det har ikke Gud behag i. Så derfor kan vi kun bli frelst hvis vi bryter dem. En sånn tanke florerer blant mange kristne grupperinger og mange blir til og med redde hvis de hører om kristne som holder Guds forskrifter. De tror det er synonymt med å forkaste frelsen i Kristus. At Han som kom for å oppfylle loven og profetene kun kan æres ved at vi bevisst bryter dem, er et trist og vrent evangelium. Kanskje akkurat det er det Peter beskrev som å tolke Paulus til «sin undergang».

HVEM ER GUDS FOLK OG HVA ER ERSTATNINGS-TEOLOGIEN.

Hvem er Guds folk i dag? Er det jødene eller er det de kristne? Dette er en stor sak for mange troende, og gjenstand for mye debatt. Noen mener at alle løftene gitt til Israel, nå tilhører de kristne. Andre kaller dette erstatnings-teologi og hevder at en slik tanke er ubibelsk. Svaret har kanskje elementer av begge teorier. I Romerbrevet får vi en del av svaret. Paulus sier: «For jeg vil ikke, brødre, at dere skal være uvitende om denne hemmeligheten, så dere ikke skal være kloke i egne øyne, nemlig at forherdelse har rammet en del av Israel inntil fyllden av hedningene er kommet inn, og så skal hele Israel bli frelst» (Rom.11:25-26). Legg merke til denne delen av den siste setningen: «forherdelse har rammet en del av Israel». Ved å fokusere på denne setningen kan vi låse opp hemmeligheten om hvem Guds folk er. Mange tenker i dag at alle kristne er hedninger og at jødene som i dag ikke har tatt imot Kristus, er Israel som nevnt i Bibelen. Og det stemmer til

dels. De er en del av Israel, men de er den delen som Paulus sier er rammet av en «forherdelse». Så hvor var den andre delen av Israel som ikke var rammet av forherdelse? Og hvor er de nå? Paulus sier: «Jeg spør da: Har Gud forkastet sitt folk? På ingen måte! Jeg er jo også en Israelitt, av Abrahams ætt, av Benjamins stamme» (Rom.11:1). Paulus var en del av Israel som ikke var lammet av forherdelsen. Han forklarer videre at Gud har en rest som er trofaste, slik som Han engang hadde en rest med trofaste på Elias tid: «Jeg har latt det bli igjen for Meg sju tusen menn, som ikke har bøyd kne for Ba'al» (Rom.11:4). Så sier Paulus videre: «Så er det da i den tid som er nå, en rest igjen etter nådens utvelgelse» (Rom.11:5). Utvelgelse er et viktig ord her. For det vi skal få se når vi nå går igjennom Guds ord for å se hvordan Guds utvalgte linje ser ut, vil vi se at Han alltid har et folk. En uavbrutt linje fra første generasjon troende til den siste. Men

underveis «beskjærer» Gud folket, ettersom noen faller fra gjennom tiden, går Gud videre med en «rest». Videre skal vi få se hva som kjennetegner Guds «rest» og hvilke prinsipper Gud velger å beholde gjennom utvelgelsen. Så vil vi få se at linjen ikke er avbrutt eller forflyttet til et fremmed folkeslag, at det ikke er noen erstatningsteologi.

Guds utvalgte linje:

Guds store frelsesplan blir fortalt Adam og Eva. Slangen, som bedro Eva i hagen, får vite at fra Evas slekt skulle det bli født en som skulle gjøre Satans gjerninger til intet. Løftet om en frelser ble gitt, og det var menneskeslekten som skulle føre frelseren frem fra sitt kjød (1.Mos.3:15). Senere blir Adam og Evas tredje sønn kalt Set som betyr utvalgt (1.Mos.4:25-26). I den første utvelgelsen blir den førstefødte gutten forkastet fordi han ikke var trofast imot Gud. Kain drepte den sønnen som var trofast, Abel. Adam og Eva fikk en tredje sønn, Set, som var mer lik Abel. Dermed ble han den neste utvalgte i rekken videre.

Adam og Eva, Kain forkastes, Set utvelges istedet. Av Sets etterkommere var det den sønnen som hele tiden holdt seg trofast som ble utvalgt videre. Blant de menn i Sets linje som var trofaste, var blant andre Enok som vandret med Gud (1.Mos.5:22). På et tidspunkt er alle barna på jorden blitt opprøre som gjorde ondt. På denne tiden finner Gud bare én person blant

Sets etterkommere som han finner rettferdig: «Noah vandret med Gud» (1.Mos.6:9). «Så sa Herren til Noah: «Kom inn i arken, du og hele ditt hus, for Jeg har sett at du er rettferdig for Meg i denne slekt» (1.Mos.7:1) Adam – Set – Enok – Noah Resten av Sets og Enoks etterkommere blir forkastet i vannflommen. Enoks rettferdighet kom ikke hans andre sønner og døtre, og deres etterkommere til del, og de gikk tapt i flommen. (1.Mos.5:22)

Videre utvelger Gud Noahs sønn Sem. En konflikt er beskrevet i Bibelen der Kam vanærer sin far, men Sem og Jafet er trofaste. Sem er den førstefødte. Videre får vi vite om Nimrod, en av Kams sønnesønner som begynte å bygge de første store byene (1.Mos.10:9-12). Deretter samlet størstedelen av befolkningen seg om byggingen av Babels tårn, som var imot Guds vilje. Her forvirrer Gud språkene og sprer folkeslagene. Av Sems etterkommere er det Tarah som får tre sønner. Av disse tre utvelger så Gud Abraham, men bare på betingelse av at han forlater sin slekt og det området han bodde i, slik at Gud kunne ha utgangspunktet for sin utvalgte slekt på det stedet Han selv hadde utvalgt. Abraham er lydig og reiser sammen med sin nevø og en del andre mot Kaanan. Løftet som ble gitt til Abraham var følgende: «Dra ut fra ditt land og fra din slekt og fra din fars hus, til det landet som Jeg skal vise deg. Jeg skal gjøre deg til et stort folk. Jeg skal velsigne deg

og gjøre ditt navn stort. Og du skal bli en velsignelse. ..Og i deg skal alle slekter på jorden bli velsignet» (1.Mos.12:1-2).

Adam – Set – Enok – Noah – Sem – Abraham, alle disse hadde det til felles at de enten «vandret med Gud» eller var lydige og holdt Guds lover og forskrifter. Herren sier selv om Abraham: «Og i din ætt skal alle folkeslag bli velsignet, fordi Abraham lød Min røst og holdt Min befaling, Mine bud, Mine forskrifter og Mine lover» (1.Mos.26:4-5). Videre får Abraham flere barn, den førstefødte, Ismael, med hans kones trellkvinne Hagar. Deretter får han Isak med sin kone, og til slutt flere barn etter hans første kone er død. De het Simran, Joksjan, Medan, Midjan, Jisjbak og Sjuah. Blant alle disse utvelger Gud Isak, som fortsetter i sin fars fotspor. Isak får to sønner, Esau og Jakob. Gud kunne, som vi snart skal få se med Jakobs sønner, beholdt både Esau og Jakob. Likevel ble Esau som var den førstefødte forkastet til fordel for sin yngre bror. Esau hadde blant annet giftet seg med hedenske kvinner og gitt sine foreldre sorg ved dette. Til Jakob sa Herren: «Jeg er Herren, din far Abrahams Gud og Isaks Gud, Landet der du ligger, skal Jeg gi deg og dine etterkommere. ...Og i deg skal alle slekter på jorden bli velsignet.» (1.Mos.28:13-14). Jakob hadde også sviktet Gud, men han angret og ønsket å «vandre med Gud». Etter dette får Jakob tolv sønner. Til tross for at ni av sønnene

var med å selge den nest yngste, Josef, som slave til Egypt, blir de alle utvalgt som Guds folk. Gud gir deres far Jakob et nytt navn, Israel. Hver av disse tolv barna fikk hver sin stamme i det vi senere er blitt kjent med som Israels folk.

Etter at brødrene til Josef hadde solgt ham som slave, forble Josef trofast mot Gud. Men en annen av Jakobs sønner, med skyld på sine skuldrer «skilte lag med sine brødre» og flyttet vekk. Han het Juda. Juda var med på å selge Josef som slave men han vender om fra sin misgjerning. Da han senere ankommer Egypt med sine brødre, og hans yngste bror Benjamin står i fare for å tas til fange, er Judas karakter endret, og han er beredt for å gi sitt liv for sin yngste bror. Han sier: «Jeg ber deg, la derfor din tjener bli igjen som min herres slave i stedet for gutten, og la gutten dra opp sammen med sine brødre» (1.Mos.44:33). Juda er til slutt villig til å gi sitt liv for sin bror. Han blir utvalgt til å være linjen som skulle bære frem forløseren. Følgende profeti er gitt om ham: «Kongespiret skal ikke vike fra Juda, heller ikke herskerstaven fra hans føtter, før Shilo [lovgiveren] kommer. Han skal alle folkeslag lyde» (1.Mos.49:10). Juda har til felles med sin far at han ble utvalgt til tross for at han ikke var den eldste sønnen i familien. Den eldste, Ruben, hadde ligget med en av sine fars medhustruer. Flere av sønnene hadde gjort seg skyldige i store synder. Men Juda, som var den

fjerde sønnen i rekken, hadde vendt om og var villig til å gi sitt liv for sin bror. Av Judas tre sønner blir først alle forkastet. Deretter får Juda to tvillinger: Peres og Serah. Av disse ble Peres utvalgt. Også Peres var den fjerde sønnen.

Alle Israels tolv sønner velger å holde sammen, ulikt Esau og Jakob som ikke kunne komme overens med hverandres livsstil (Rom.9:13; Heb.12:16). Selv om ikke alle Israels sønner ville bli stamfar til Messias ble alle kalt Guds utvalgte. Derfor kunne Gud i teorien ha latt Messias bli født gjennom Jakob og likevel innlemmet Esau som en del av sitt folk. Men de dro hvert til sitt. Alle Jakobs tolv sønner ender i Egypt med sin slekt og de fungerer som ett folk.

Det som er viktig å legge merke til her er at Gud ikke nødvendigvis utvelger den førstefødte, og heller ikke -alle- fra den utvalgte kjød. Ikke alle Abrahams sønner ble utvalgt, kun Isak. Hele tiden velger Gud mennesker som vandrer med Ham, er lydige, og viser evne til å vende om. Gud forkaster ikke alle, fordi Han trengte en linje hvor frelseren skulle bli født, men alle som ønsker å være en del av Guds folk får også være det. Denne gang holdt alle Jakobs sønner sammen og ble et folk, i motsetning til Abrahams sønner som ikke kunne holde fred med hverandre. Til tross for at Juda blir utvalgt, blir også hans brødres slekter utvalgt til å oppfylle andre oppgaver for Gud. Herren henter så hele Israel ut av Egypt

for å ta dem til stedet Han hadde utvalgt, men denne gangen sammen med flere mennesker. Det står: «En blandet folkemengde drog også opp sammen med dem» (2.Mos.12:38). Gud lot ikke de være igjen som hadde en annen kjødelig slekt, hvis de ville bli en del av Hans folk. De villige av disse, ble etterhvert «innpodet» på Guds utvalgte ætt. Alle som ville holde seg til Herrens forskrifter ble en del av Israel. «Om de fremmede som holder seg til Herren for å tjene Ham, og for å elske Herrens navn, for å være Hans tjenere, hver den som holder Sabbaten og ikke vanhelliger den, og som holder fast på min pakt, dem skal Jeg føre til Mitt hellige berg og la dem glede seg i Mitt bønnehus. ...For Mitt hus skal kalles et bønnens hus for alle folk» (Jes.56:6-7). Selv om en linje fra Juda-stammen alt var utvalgt til å bringe frelseren som Adam og Eva hadde fått høre om, ga Gud prestetjenesten til Levittene. Det står at Israel falt fra i ørkenen, og begynte å tilbe en gullkalv. Men levittene var trofaste mot Gud og lød Guds befaling, og derfor fikk de også denne spesielle tjenesten. Opprinnelig hadde Gud utvalgt de førstefødte i familiene til denne oppgaven men Guds utvelgelse gikk isteden til en gruppe som hadde utmerket seg som trofaste: «Se nå, Jeg har Selv tatt levittene ut blant Israels barn, isteden for alle de førstefødte som åpner morsliv blant Israels barn. Derfor skal levittene være Mine» (4.Mos.3:12). Men også blandt prestene blir linjen

brutt når noen ikke er lydige mot Gud. Presten Elis' sønner vanhelliget Guds tempel og undertrykte folket uten at Eli refset dem. Da kom dommen til Eli og hans utvalgte prestetjeneste: «Hvorfor trækker dere på Mitt slaktoffer og Mine offergaver, dem Jeg har befalt i Min bolig, og hvorfor gir du dine sønner større ære enn Meg, så dere gjør dere fete med det beste av alle offergavene fra Mitt folk Israel? Derfor så sier Herren, Israels Gud. Sannelig, Jeg har sagt at ditt hus og din fars hus skal vandre for Mitt åsyn til evig tid. Men nå sier Herren: Det være langt fra Meg! For dem som ærer Meg, skal Jeg ære. Og de som forakter Meg, skal aktes for intet» (1.Sam.2:29-30). Dette prinsippet fortsetter Gud å følge gjennom hele Skriften. Vi ser det også med de to første kongene i Israel. Saul blir forkastet og hele hans slekt selv om han var den første kongen. Dette fordi han ikke var trofast mot Gud. David, av en helt annen slekt, blir utvalgt istedenfor, og hans kongedømme blir stående. Også David begikk store feil i likhet med Saul. Men i motsetning til Saul, angret David og vendte om når han ble konfrontert med sin synd. Derfor ble hans kongedømme stående.

I Judas slektsledd var det en skjøge fra den hedenske byen Jeriko som ble utvalgt til å bli en av stammødrene i Jesu slektstre. Senere blir moabittkvinnen Rut også utvalgt sammen med Boas, en mann fra Juda stamme. Moabittene var etterkommere av Lot,

som hadde skilt lag med sin onkel Abraham. Men nå ble altså en av Lots etterkommere en del av Jesu slektsrekke, nettopp fordi hun valgte å snu ryggen til de moabittiske gudene og heller tilbe Israels Gud. Hun sa til sin svigermor: «For hvor du vil gå, vil jeg gå. Og hvor du tar bolig, der vil jeg ta bolig. Ditt folk er mitt folk, og din Gud er min Gud» (Rut.1:16).

Igen, ingenting er tilfeldig. Hele tiden viser Gud at Hans gunst og utvelgelse ikke er bestemt av din bakgrunn, hvem du ble født av og om du var først. Ikke om du tror du har rett, men om du er lydige og trofast mot Gud. Eller om du har vært frafallen men ønsker å omvende deg. Gud tar imot dem som omvender seg til Ham, men Han tar ikke imot de som vil omvende Ham til seg og sitt.

Israels historie er dyster og størstedelen av dem svikter Gud. De deles opp i to kongeriker, Juda og Israel. Til slutt tillater Gud hele Israel å bli fordrevet fra landet, og kun Juda står igjen. Men også disse svikter. Da tillater Gud at hele landet blir inntatt av Babylon og at også Juda stamme blir drept, tatt til fange eller fordrevet. Gud beholder imidlertid en rest. Juda's siste konge Sidkia blir forkastet og blir ikke den som følger linjen videre til Jesus. Men kongen som var før Sidkia, som ble avsatt og som tilbrakte et halvt liv i et babylonsk fengsel, ble den utvalgte. «I det trettisjuende året etter at Jojakin, kongen av Juda, var bortført, i den tolvte måneden, på den tjues-

juende dagen i måneden, skjedde det at Evilmerodak, Babylons konge, satte Jojakin, kongen av Juda fri fra fengselet. ...Han talte vennlig til ham og gav ham en mer framtreddende plass enn de kongene som var sammen med ham i Babylon» (2.Kong.25:29). Hans sønnesønn Serubabel blir trolig den trofaste høvdingen vi leser om under gjenoppbyggingen av tempelet. «Serubabel blir far til Abiud, Abiud ble far til Eljakim, og Eljakim ble far til Asor. Asor ble far til Sadok, Sadok ble far til Askim, Askim ble far til Elihus. Elihud ble far til Elasar, Elasar ble far til Mattan, og Mattan ble far til Jakob. Jakob ble far til Josef, Marias mann. Av henne ble Jesus født, Han som kalles Kristus. Altså er alle slektsledd fra Abraham til David fjorten slektsledd, fra David inntil bortførelsen til Babylon fjorten slektsledd og fra bortførelsen til Babylon inntil Kristus fjorten slektsledd.» (Matt.1:13-17).

Guds løfte til Abraham, Jakob og Juda ble stående. Gud kunne ikke velge en annen slekt å gi løftet til uten å bryte løftet sitt til dem. Men Han kunne hele tiden velge den beste mulige linjen videre. Fromme Josef som ble Marias ektemann, var trolig et godt gjennomtenkt valg. Og som vi ser videre er Josef lydhør til det Herren forteller Ham gjennom Sine engler.

Etter Jesus ble født sluttet den utvalgte linjen til Messias. Nå var Han jo alt født og det skulle ikke fødes

noen annen frelser. Derfor var det ikke lenger en fast utvalgt linje etter Kristus til denne spesifikke oppgaven. Ingen, heller ikke Juda-stammen fra nå av, kunne bære frem løftenes sønn. Nå sto det åpent på den måten at deres utvelgelse var basert på trofasthet. Ikke alle av Israel ville være Guds folk. Slik hadde det heller ikke vært tidligere. Etter Jesus blir jødefolket splittet i to. Hvilket av de to sidene av Juda ville Gud utvelge videre til Sin plan og til å bli arvinger av løftene?

Jesus hadde sagt: «Jeg vet at dere er av Abrahams ætt, men dere søker å drepe Meg, fordi Mitt ord ikke har noe rom hos dere. Jeg taler det Jeg har sett hos Min Far, og dere gjør det dere har sett hos deres far.» De svarte med å si til Ham: «Abraham er vår far.» Jesus sa til dem: «Hvis dere var Abrahams barn, ville dere ha gjort Abrahams gjerninger. Men nå forsøker dere å drepe Meg, et menneske som har fortalt dere sannheten som Jeg har hørt fra Gud. Abraham gjorde ikke slik» (Joh.8:37-40). Så ble Israel og Juda nå forkastet? Fant Jesus et nytt folk? Svaret er absolutt nei!

En rest:

Gjennom hele Israels historie har Gud beskåret Israel for å kunne gå videre med den delen som ønsket å følge Ham. Josef sa til sine brødre at de var en rest tatt ut av en verden som ikke ville lytte til Gud: «Men Gud sendte meg foran dere for å bevare en

rest for dere på jorden, og for å berge livet deres gjennom en stor utfrielse» (1.Mos.45:7). Videre før det Babyloniske fangenskapet, da Juda stadig ble plyndret: «Den resten som har sluppet unna av Judas hus, skal igjen skyte rot nedover, og bære frukt oppover. For fra Jerusalem skal det utgå en levning, og en rest som slipper unna fra Sions berg» (2.Kong.19:30-31). Løftet kommer til kong Hisikia som er en av de få kongene som søkte Gud under sin regjeringstid. Han fryktet Assyria, og opp til da hadde Gud tillat at Hans eget folk ble drept og fanget fordi de hadde forlatt Ham. Men nå, når de ropte til Han, ville Han redde dem.

Etter dette kom det flere ulydige konger og folket forlot Gud. Da forkastet Han også stordelen av dem som sine utvalgte. Treet ble beskåret og Gud bevarte kun en rest. De som overlevde fangenskapet i Babylon fikk etter sin omvendelse returnere til Israel. Esra var blant dem som returnerte. Han begynte å arbeide for å vende folket tilbake til Guds bud og lover. «For Esra hadde hengitt sitt hjerte til å granske Herrens lov og gjøre etter den, og til å undervise lov og rett i Israel» (Esr.7:10). Han sier: «Men nå har vi en kort stund blitt vist nåde fra Herren vår Gud. Han har latt oss få en liten rest som har sluppet unna, for å gi oss et feste på Sitt hellegelige sted, så vår Gud kan opplyse våre øyne og gi oss et lite mål av livskraft i vår trelldom» (Esr.9:8).

Igjen, Gud frelser ikke alle av dem som engang er kalt Hans folk, Han går kun videre med den delen som er villig. «Herre, Israels Gud! Du er rettferdig; for vi er bare en levning, en rest som er blitt frelst, som det kan sees på denne dag» (Esr.9:15). Da disse ordene ble uttalt var størstedelen av Israel forsvunnet, de ti tapte stammer som mange kaller dem i dag, var spredt overalt, og selv blant levi og juda var det kun noen få igjen av det store folket de engang hadde vært. Mika profeterer om Jakobs rest: «Jakobs rest skal være midt iblant mange folk... Jakobs rest skal være iblant folkeslagene» (Mik5:6-7). Sefanja profeterte om karakteren til Israels rest: «Israels rest skal ikke gjøre urett; de skal ikke tale løgn, og det skal ikke finnes en svikefull tunge i deres munn; for de skal finne føde og leve i ro, og ingen skal forferde dem».

Gud utvelger en rest:

«Jeg spør da: Har Gud forkastet sitt folk? På ingen måte! Jeg er jo også en israelitt, av Abrahams ætt, av Benjamins stamme» (Rom.11:1), var Paulus sitt svar på temaet. Erstatnings-teologi? «På ingen måte! Jeg er jo også en israelitt». Han var ifølge seg selv, en del av Israels rest: «Så er det da i den tid som er nå, en rest igjen etter nådens utvelgelse» (Rom.11:5). De som trofast tok imot Messias da han kom, var den rest som Gud utvalgte av Israel til å gå videre med. Utvelgelsen ble ikke for-

Bilde: Døperen Johannes på øya Patmos. Var han blant de trofaste av Israels ætt som Gud kunne gå videre med? Eller ble han og hans med-troende israelitter forkastet til fordel for den delen som ikke tok imot Messias?

flyttet, Israel ikke forkastet, men Gud fortsatte, som alltid før, med en rest av folket. Aldri tidligere hadde hele Israel blitt frelst på tross av deres livsførsel. Gud forkastet stadig en del av sitt folk for å beholde den «trofaste» delen. Var den resten, som Gud ville oppfylle de videre løftene på, den delen som var ulydige og som forkastet Messias? Nei, den resten Gud utvalgte, det sanne Israel, var den rest som var lydige. Ved denne Israels rest har hele jorden blitt velsignet. Sviktet Israel og Juda? Nei, en rest av dem sviktet ikke. De ga sine liv, ble myrdet i hedenske land, alt for å gi oss evangeliet. De hadde hjertets omskjærelse, de var kunnskapsfulle og «de vandret med Gud». Så startet innpodingen. Igjen er det ingenting nytt som skjer. Som Gud alltid hadde gjort tidligere gjorde Han også nå. Alle som ville være trofaste mot Ham ble podet inn på treet slik som Rahab og Rut engang ble. Slik

som de fremmede Jesaja fortalte om. De messianske troende var den resten Gud gikk videre med, de var grenene som ble sittende i treet, Guds utvalgte folk. Mens de som forfulgte, myrdet og gikk imot Gud, ble brukket av treet. Det er Paulus i Guds ord som sier dette. Som alltid før var Gud villig til å ta imot den som omvendte seg. Slik som Juda som solgte sin bror til slaveri og senere ville gi sitt liv for sin bror. Paulus var en av dem som forfulgte Guds menighet, men han omvendte seg og var villig til å gi sitt liv for sine brødre. Paulus forble i Guds familie.

I hans videre forkynnelse fortsetter vi å se jødene splitte seg i to grupper: «Men folkemengden i byen ble splittet. En del var på jødenes side, og en del holdt med apostlene [som også var jøder]» (Apg. 14:4).

I Åpenbaringens beskrivelse av Det Nye Jerusalem får vi se klart hvem Guds utvalgte folk Israel er. «Og

muren rundt staden hadde tolv grunnsteiner, og på dem sto navnene på Lammets tolv apostler» (Åp.21:14). Grunnvollen for det nye Jerusalem er apostlene, på dem ble de andre steinene lagt oppå. Disiplene var utvalgt, i likhet med Jakobs tolv sønner, til å videreføre arven og løftene. De fikk beskjed om å først gå til menighetene i Juda: «Disse tolv sendte Jesus ut og Han befalte dem og sa: «Gå ikke ut på veien til hedningene, og gå ikke inn i noen av samaritanernes byer! Men gå heller til de fortapte sauene i Israels hus!» (Matt.10:5-6). Som vi også ser i Apostlenes Gjerninger så var alle de første menighetene bygget opp av delvis jøder og til dels innpodede hedninger. Det var Israel som var hoved-bygningsteinene. Deretter ble hedningene innpodet. Om jødene som ikke var trofaste mot Guds sendebud skriver Paulus: «Og om noen av grenene ble brukket av, og du som var et vilt oliventre, ble innpodet blant dem og sammen med dem fikk del i roten og sevjen fra oliventreet, så ros deg ikke overfor grenene! Men dersom du roser deg så husk at det ikke er du som bærer roten, men roten som bærer deg. Du vil da si: «Grenene ble brukket av for at jeg skulle bli podet inn.» Vel, ved vantro ble de brukket av, og du står innpodet ved tro. Vær ikke hovmodig, men frykt! For om Gud ikke sparte de naturlige grenene, kan det være Han ikke sparer deg heller. Legg derfor merke til Guds godhet og strenghet:

Ovenfor dem som falt, strenghet, men mot deg, godhet. Ellers vil også du bli hogd av. Slik er det med de andre også. Hvis de ikke fortsetter i vantro, skal de bli podet inn, for Gud har makt til å pode dem inn igjen» (Rom.11:17-23).

Er det da de kristne som i dag er Israel? Nei, de kristne har over mange århundrer vist at de heller ikke holder Guds lover og forskrifter. At også de forfølger sine egne og er ulydige mot Guds prinsipper. Heller ikke disse har levd opp til troen de har kalt seg ved. Kun en rest av de kristne er i dag en del av Israel, den rest som helt fra apostlenes tid har holdt seg trofaste mot Gud og Guds bud. Som det står om Guds menighet: «Og dragen ble rasende på kvinnen, og han gikk for å føre krig mot de andre av hennes ætt, dem som holder Guds bud og har Jesu Kristi vitnesbyrd» (Åp.12:17). Også i Åpenbaringen 14 er de beskrevet: «de som holder Guds bud og har Jesu tro» (Åp.14:12). Kun denne resten har holdt seg trofaste. Historiske kilder viser oss at de har eksistert gjennom alle århundrene men blitt forfulgt av andre som har kalt seg kristne. Mange av de kristne er etterkommere nettopp av den rest Gud utvalgte fra Israel. Som alltid er Guds folk kjennetegnet ved Sabbaten: «hellighold mine sabbater! Og de skal være til tegn mellom meg og dere, for at dere skal vite at Jeg, Herren, er deres Gud» (Esek.20:20). Dette ble sagt til Israel og gjaldt den rest av Israel som var trofast, og deres etterkommere, de

som tok imot Messias.

Israel i dag:

Erstatningsteologien er blitt et begrep som er snudd litt på hodet. Det å være Israelitt er ikke lenger, slik det er i Bibelen, festet til dem som er trofast av Israels ætt. I dag regnes du som Israelitt hvis du holder de jødiske tradisjoner og «Guds lov», men forkaster Jesus som Messias. Ved flere tilfeller har jøder blitt nektet statsborgerskap og innflytte-reise til Israel om de tror Jesus er Messias. Da er de, for mange jøder, ikke lenger jøder. I dagens Israel er det heller ikke tillat og evangelisere utadrettet ved å fortelle jøder at Jesus er Messias. Mange av jødene i Israel i dag er direkte etterkommere av de samme jødene som på Jesu og apostlenes tid forkastet Messias.

Det er ubibelsk å tro at Gud forkastet Paulus og apostlene som Israels rest, og brakk dem av treet, for å kunne beholde de ulydige naturlige grenene. Det er «erstatningsteologi» mange kristne i dag holder på med. Mange engasjerer seg for å betale for jøder rundt om i verden, slik at de kan få dratt til Israel. Mange som sender disse jødene til Israel er selv etterkommere av Israel uten å vite det. «Hjelp jødene hjem» er det en gruppe i Norge som heter. For mange har det ikke betydning om en jøde er urettferdig eller rettferdig, sekulær eller åndelig. Så lenge de har vært kjødelige jøder i noen generasjoner skal de sendes hjem og mange forventer nå at Gud skal oppfylle sine

fantastiske løfter til denne blandingen av jøder som er delvis sekulære og uomvendt. Løftene er tatt vekk fra den gruppen som var trofast av Israels ætt, og plassert på barna til de som «forherdelsen» var kommet over. Den «rest» Paulus kalte seg en del av, og den gruppen jøder han hørte til, er flyttet over på deres forfølgeres etterkommere. Men Gud har holdt sin hånd over 'send jødene hjem' - prosjektet, og Israel har ikke fått tempelhøyden tilbake til sitt bruk. Ikke noe tempel er oppført, og forsøker de, vil det trolig utløse nok en krig i midt-østen. Den muslimske klippemoskeen står like ved stedet det jødiske templet engang sto, og hindrer jødene fra å fortsette offertjenesten, som ifølge deres lov gir dem forsoning med Gud. Men en slik oppføring ville vært en forkastelse av Øverstepresten i den himmelske helligdom, som er den eneste som har makt til å frelse Israel. En slik plan er dermed ikke fra Gud, men Guds fiende som alltid har ønsket å ta frelsesfokuset vekk fra det symbolene står for, og over til symbolene i seg selv.

Bilde: Gjennom hele Bibelen ser vi at Gud følger løftene til stamfedrene men går bare videre med den delen som forblir trofaste. I 5 Mosebok står det at Gud vil forkaste om de er troløse og velsigne og de er trofaste. Døperen Johannes sa at de grenene som ikke bærer frukt blir hogd av, mens Paulus indikerer at de kan bli podet inn igjen.

Har Gud en plan for jødene i Israel? Det er flere skriftsteder som indikerer at Gud har en spesiell plan med den delen av Israel som falt fra. De er ikke beskrevet som stammen av Paulus, men som avbrukne grener. De er ikke treet, men naturlige grener som er brukket av treet. Paulus sier: «For om deres forkastelse er til forlikelse for verden, hva vil da deres antagelse være, om ikke liv av døde?» (Rom.11:15). Han sier videre, som vi så i sted: «forherdelse har rammet en del av Israel inntil fyllden av hedningene er kommet inn, og så skal hele Israel bli frelst» (Rom.11:25-26). Dette forteller oss at forherdelsen må forsvinne FØR de kan bli frelst. Hele Israel blir da den gruppe som hele tiden var trofaste, og de innpodede grenene (hedningene), som hadde «Guds bud og Jesu vitnesbyrd». Altså ikke de kristne som frafalt og har snudd ryggen til Gud, Hans bud og Hans vilje. Men de jødene som kommer ut av forherdelsen, og dem som har «Jesu tro og Guds bud» vil bli forenet. Følgelig vil de da også ha en «lik» tro, for deres bakgrunn er Guds forordninger og ikke det hedske som mange kristne i dag praktiserer.

At Gud har en spesiell plan for å nå de jødene som er rammet av forherdelse, er helt uten tvil. Derfor må, og bør jødene i og utenfor Israel være gjenstand for vår største kjærlighet og vennlighet. Mange av dem skal snart podes inn igjen. Gud skal prøve å

vekke dem opp. Vi kan ødelegge for Guds plan, eller vi kan arbeide sammen med Ham og hjelpe Ham i Hans arbeid. Forfølgelse av jøder som forkaster Jesus er forbudt i Bibelen. Jesus sa «dere vet ikke hvem ånd dere er av» til de som ønsket å kaste ild over mennesker som ikke tok imot evangeliet (Luk.9:55). En sann troende skal ikke forfølge de som vil gå sin egen vei. Gud kan spesielt ha velsignet jøder i Israel for å lede dem til frelsen i den siste tid, og for at de skulle ta vare på de mange arkeologiske minnesmerkene som bekrefter at Bibelen er sann. Araberne på sin side har vist motvilje å ivareta slike minne-steder. Den dag en stor omvendelse blant jøder i Israel vil forekomme, vil hele jorden bli berørt. Alt som skjer i Israel er nøye observert av hele verdens presse. De har makt til å bringe et stort vitnesbyrd til hele verden, om de tar imot det budskapet Gud vil gi dem.

Bilde: Den berømte klagemuren i Jerusalem som er rettet mot plassen tempelet engang sto. De håper å få tempelet gjenbygd og Guds gunst tilbake. Vil Gud rette deres blikk opp mot tempelet i himmelen og deres Øversteprest der? Bibelen indikerer at Gud vil igjen prøve å omvende og pode inn de som har forkastet Ham.

JESU HØYTIDER - Mannen som skulle oppfylle loven og profetene

I løpet av få sekunder gikk Jorden fra å være et paradys til å bli stedet der opprør og synd skulle få utvikle seg mer og mer.

Gud hadde en plan, en løsning som skulle frelse menneskene på jorden fra evig tilintetgjørelse. I lovene som ble gitt til Moses finner vi haugevis av symboler og praktiske illustrasjoner om Guds frelsesplan. Hver detalj hadde betydning og fortalte om misjonen til Ham som skulle komme for å "knuse slangen hode" (1.Mos.3). Yeshua, eller Jesus sa:

"Tro ikke at jeg er kommet for å oppheve loven og profetene; jeg er ikke kommet for å oppheve, men for å oppfylle" (Matt.5:17). Loven og profetene skulle profetere frem til Johannes, og fra denne tid begynte oppfyllelsene (Matt.11:13). Jesu høytider viser de mange profetiske budskap som lå i Guds høytider og lover, og hva de avslører om Jesu misjon som offerlam og øversteprest. I blant annet høytidene, finner vi hele Kristi misjon beskrevet, fra da Han døde på korset til Han kommer igjen.

Boken har også en appell om å gå tilbake til den apostoliske tro, Guds tider og symboler, for å lære Gud bedre å kjenne og for å få del i velsignelsene som følger dem.

Vi får også se hvorfor de høytidene som engang ble gitt til Israelittene egentlig tilhører Jesus og Hans tjeneste.